

Програма по ЕФМДРА за SFC2021

CCI	2021BG14MFPR001
Заглавие на английски език	European Maritime, Fisheries and Aquaculture Fund - Programme for Bulgaria
Заглавие на националния(ите) език(ци)	BG - European Maritime, Fisheries and Aquaculture Fund - Programme for Bulgaria
Версия	1.0
Първа година	2021
Последна година	2027
Допустимост от	01.01.2021
Допустимо до	31.12.2029
Номер на решението на Комисията	
Дата на решението на Комисията	
Несъществено прехвърляне (член 24, параграф 5 от POP)	Не

Съдържание

1. Програмна стратегия: основни предизвикателства пред развитието и ответни мерки на политиката.....	7
Таблица 1А: Обосновка на приоритетите	18
Таблица 1А: SWOT анализ и потребности	49
2. Приоритети.....	72
2.1. Приоритети, различни от техническа помощ	72
2.1.1. Приоритет: 1.Насърчаване на устойчивото рибарство, възстановяването и опазването на водните биологични ресурси.....	73
2.1.1.1. Специфична цел: 1.1. Укрепване на икономически, социално и екологично устойчиви риболовни дейности	74
2.1.1.1.1. Интервенции на фондове	74
Свързаните типове действия — член 22, параграф 3, буква г), точка i) от РОР и член 6 от Регламента за ЕСФ+	74
Основните целеви групи — член 22, параграф 3, буква г), точка iii) от РОР.....	78
Действия за гарантиране на равенство, приобщаване и недискриминация — член 22, параграф 3, буква г), точка iv) от РОР и член 6 от Регламента за ЕСФ+.....	79
Посочване на специфичните целеви територии, включително планирано използване на териториални инструменти — член 22, параграф 3, буква г), точка v) от РОР	80
Междурегионални трансгранични и транснационални действия — член 22, параграф 3, буква г), точка vi) от РОР.....	81
Планирано използване на финансовите инструменти — член 22, параграф 3, буква г), точка vii) от РОР	82
2.1.1.1.2. Показатели.....	83
Таблица 2: Показатели за крайния продукт	83
Таблица 3: Показатели за резултатите	84
2.1.1.1.4. Ориентировъчно разпределение на програмираните средства (ЕС) по вид на интервенцията за ЕФМДРА.....	85
2.1.1.1. Специфична цел: 1.3. Насърчаване на адаптирането на риболовния капацитет към възможностите за риболов в случай на окончателно преустановяване на риболовните дейности и допринасяне за постигането на справедлив жизнен стандарт в случай на временно преустановяване на риболовните дейности.....	86
2.1.1.1.1. Интервенции на фондове	86
Свързаните типове действия — член 22, параграф 3, буква г), точка i) от РОР и член 6 от Регламента за ЕСФ+	86
Основните целеви групи — член 22, параграф 3, буква г), точка iii) от РОР.....	88
Действия за гарантиране на равенство, приобщаване и недискриминация — член 22, параграф 3, буква г), точка iv) от РОР и член 6 от Регламента за ЕСФ+.....	89
Посочване на специфичните целеви територии, включително планирано използване на териториални инструменти — член 22, параграф 3, буква г), точка v) от РОР	90
Междурегионални трансгранични и транснационални действия — член 22, параграф 3, буква г), точка vi) от РОР.....	91
Планирано използване на финансовите инструменти — член 22, параграф 3, буква г), точка vii) от РОР	92
2.1.1.1.2. Показатели.....	93
Таблица 2: Показатели за крайния продукт	93
Таблица 3: Показатели за резултатите	94
2.1.1.1.4. Ориентировъчно разпределение на програмираните средства (ЕС) по вид на интервенцията за ЕФМДРА.....	95
2.1.1.1. Специфична цел: 1.4. Насърчаване на ефективен контрол и правоприлагане в областта на рибарството, включително борба с ННН риболова, както и на надеждни данни за вземането на решения, основани на знанието.....	96
2.1.1.1.1. Интервенции на фондове	96

Свързаните типове действия — член 22, параграф 3, буква г), точка i) от РОР и член 6 от Регламента за ЕСФ+	96
Основните целеви групи — член 22, параграф 3, буква г), точка iii) от РОР	101
Действия за гарантиране на равенство, приобщаване и недискриминация — член 22, параграф 3, буква г), точка iv) от РОР и член 6 от Регламента за ЕСФ+	102
Посочване на специфичните целеви територии, включително планирано използване на териториални инструменти — член 22, параграф 3, буква г), точка v) от РОР	103
Междурегионални трансгранични и транснационални действия — член 22, параграф 3, буква г), точка vi) от РОР	104
Планирано използване на финансовите инструменти — член 22, параграф 3, буква г), точка vii) от РОР	105
2.1.1.1.2. Показатели	106
Таблица 2: Показатели за крайния продукт	106
Таблица 3: Показатели за резултатите	107
2.1.1.1.4. Ориентирано разпределение на програмираните средства (ЕС) по вид на интервенцията за ЕФМДРА	108
2.1.1.1.1. Специфична цел: 1.6. Допринасяне за защитата и възстановяването на водното биологично разнообразие и на водните екосистеми	109
2.1.1.1.1.1. Интервенции на фондове	109
Свързаните типове действия — член 22, параграф 3, буква г), точка i) от РОР и член 6 от Регламента за ЕСФ+	109
Основните целеви групи — член 22, параграф 3, буква г), точка iii) от РОР	113
Действия за гарантиране на равенство, приобщаване и недискриминация — член 22, параграф 3, буква г), точка iv) от РОР и член 6 от Регламента за ЕСФ+	114
Посочване на специфичните целеви територии, включително планирано използване на териториални инструменти — член 22, параграф 3, буква г), точка v) от РОР	115
Междурегионални трансгранични и транснационални действия — член 22, параграф 3, буква г), точка vi) от РОР	116
Планирано използване на финансовите инструменти — член 22, параграф 3, буква г), точка vii) от РОР	117
2.1.1.1.1.2. Показатели	118
Таблица 2: Показатели за крайния продукт	118
Таблица 3: Показатели за резултатите	119
2.1.1.1.4. Ориентирано разпределение на програмираните средства (ЕС) по вид на интервенцията за ЕФМДРА	120
2.1.1. Приоритет: 2.Насърчаване на устойчиви дейности в областта на аквакултурите, преработката и предлагането на пазара на продукти от риболов и аквакултури, като по този начин допринася за продоволствената сигурност в Съюза	121
2.1.1.1. Специфична цел: 2.1. Насърчаване на устойчивите дейности, свързани с аквакултурите, по-специално чрез укрепване на конкурентоспособността на производството на аквакултури, като същевременно се гарантира, че дейностите са екологично устойчиви в дългосрочен план	122
2.1.1.1.1. Интервенции на фондове	122
Свързаните типове действия — член 22, параграф 3, буква г), точка i) от РОР и член 6 от Регламента за ЕСФ+	122
Основните целеви групи — член 22, параграф 3, буква г), точка iii) от РОР	126
Действия за гарантиране на равенство, приобщаване и недискриминация — член 22, параграф 3, буква г), точка iv) от РОР и член 6 от Регламента за ЕСФ+	128
Посочване на специфичните целеви територии, включително планирано използване на териториални инструменти — член 22, параграф 3, буква г), точка v) от РОР	129
Междурегионални трансгранични и транснационални действия — член 22, параграф 3, буква г), точка vi) от РОР	130
Планирано използване на финансовите инструменти — член 22, параграф 3, буква г), точка vii) от РОР	131
2.1.1.1.2. Показатели	132

Таблица 2: Показатели за крайния продукт	132
Таблица 3: Показатели за резултатите	133
2.1.1.1.4. Ориентировъчно разпределение на програмираните средства (ЕС) по вид на интервенцията за ЕФМДРА.....	134
2.1.1.1.1. Специфична цел: 2.2. Насърчаване на предлагането на пазара, качеството и добавената стойност на продуктите от риболов и аквакултури, както и преработването на тези продукти.....	135
2.1.1.1.1.1. Интервенции на фондове	135
Свързаните типове действия — член 22, параграф 3, буква г), точка i) от POP и член 6 от Регламента за ЕСФ+	135
Основните целеви групи — член 22, параграф 3, буква г), точка iii) от POP.....	138
Действия за гарантиране на равенство, приобщаване и недискриминация — член 22, параграф 3, буква г), точка iv) от POP и член 6 от Регламента за ЕСФ+	140
Посочване на специфичните целеви територии, включително планирано използване на териториални инструменти — член 22, параграф 3, буква г), точка v) от POP	141
Междурегионални трансгранични и транснационални действия — член 22, параграф 3, буква г), точка vi) от POP.....	142
Планирано използване на финансовите инструменти — член 22, параграф 3, буква г), точка vii) от POP	143
2.1.1.1.1.2. Показатели.....	144
Таблица 2: Показатели за крайния продукт	144
Таблица 3: Показатели за резултатите	145
2.1.1.1.4. Ориентировъчно разпределение на програмираните средства (ЕС) по вид на интервенцията за ЕФМДРА.....	146
2.1.1. Приоритет: 3.Осигуряване на устойчива синя икономика в крайбрежните, островните и вътрешните райони и насърчаване на развитието на риболовни и аквакултурни общности...147	
2.1.1.1.1. Специфична цел: 3.1. Осигуряване на условия за устойчива синя икономика в крайбрежните, островните и вътрешните райони и насърчаване на устойчивото развитие на общностите, занимаващи се с рибарство и аквакултури.....	148
2.1.1.1.1.1. Интервенции на фондове	148
Свързаните типове действия — член 22, параграф 3, буква г), точка i) от POP и член 6 от Регламента за ЕСФ+	148
Основните целеви групи — член 22, параграф 3, буква г), точка iii) от POP.....	153
Действия за гарантиране на равенство, приобщаване и недискриминация — член 22, параграф 3, буква г), точка iv) от POP и член 6 от Регламента за ЕСФ+	155
Посочване на специфичните целеви територии, включително планирано използване на териториални инструменти — член 22, параграф 3, буква г), точка v) от POP	156
Междурегионални трансгранични и транснационални действия — член 22, параграф 3, буква г), точка vi) от POP.....	157
Планирано използване на финансовите инструменти — член 22, параграф 3, буква г), точка vii) от POP	158
2.1.1.1.1.2. Показатели.....	159
Таблица 2: Показатели за крайния продукт	159
Таблица 3: Показатели за резултатите	160
2.1.1.1.4. Ориентировъчно разпределение на програмираните средства (ЕС) по вид на интервенцията за ЕФМДРА.....	161
2.1.1. Приоритет: 4.Подкрепяне на международното управление на океаните и осигуряване на безопасни, сигурни, чисти и устойчиво управлявани морета и океани	162
2.1.1.1.1. Специфична цел: 4.1. Укрепване на устойчивото стопанисване на моретата и океаните чрез насърчаване на знанията за морската среда, морското наблюдение или сътрудничеството в областта на бреговата охрана	163
2.1.1.1.1.1. Интервенции на фондове	163
Свързаните типове действия — член 22, параграф 3, буква г), точка i) от POP и член 6 от Регламента за ЕСФ+	163
Основните целеви групи — член 22, параграф 3, буква г), точка iii) от POP.....	167

Действия за гарантиране на равенство, приобщаване и недискриминация — член 22, параграф 3, буква г), точка iv) от РОР и член 6 от Регламента за ЕСФ+	168
Посочване на специфичните целеви територии, включително планирано използване на териториални инструменти — член 22, параграф 3, буква г), точка v) от РОР	169
Междурегионални трансгранични и транснационални действия — член 22, параграф 3, буква г), точка vi) от РОР	170
Планирано използване на финансовите инструменти — член 22, параграф 3, буква г), точка vii) от РОР	171
2.1.1.1.2. Показатели	172
Таблица 2: Показатели за крайния продукт	172
Таблица 3: Показатели за резултатите	173
2.1.1.1.4. Ориентировъчно разпределение на програмираните средства (ЕС) по вид на интервенцията за ЕФМДРА	174
2.2. Приоритети за техническа помощ	175
2.2.1. Приоритет: 5.1. Техническа помощ съгласно член 36, параграф 4 от РОР	176
2.2.1.1 Интервенции на фондовете	176
Съответните видове действия — член 22, параграф 3, буква д), точка i) от РОР	176
Основните целеви групи — член 22, параграф 3, буква г), точка iii) от РОР	180
2.2.1.2. Показатели	181
Таблица 2: Показатели за крайния продукт	181
2.2.1.3. Ориентировъчно разпределение на програмираните средства (ЕС) по вида на интервенцията	181
3. План за финансиране	182
3.1 Прехвърляния и принос	182
Таблица 15А: Приноси към InvestEU (разбивка по години)	182
Таблица 15Б: Приноси към InvestEU (обобщение)	182
Обосновка	182
Таблица 16А: Прехвърляния към инструменти при пряко или косвено управление (разбивка по години)	182
Таблица 16Б: Прехвърляния към инструменти с пряко или непряко управление (обобщение)	183
Обосновка	183
Таблица 17А: Прехвърляния между ЕФРР, ЕСФ+ и Кохезионния фонд или към друг фонд или фондове (разбивка по години)	183
Таблица 17Б: Прехвърляния между ЕФРР, ЕСФ+ и Кохезионния фонд или към друг фонд или фондове (обобщение)	183
Прехвърляния между ЕФРР, ЕСФ+ и Кохезионния фонд или към друг фонд или фондове — обосновка	183
3.4 Обратни прехвърляния	184
Таблица 20А: Обратни прехвърляния (разбивка по години)	184
Таблица 20Б: Обратни прехвърляния (обобщение)	184
3.5 Финансови бюджетни кредити по години	185
Таблица 10: Финансови бюджетни кредити по години	185
3.6 Общо бюджетни кредити по фондове и национално съфинансиране	185
Таблица 11А: Общо разпределени финансови средства по фондове и национален принос	185
4. Отключващи условия	187
Таблица 12: Благоприятстващи условия	187
5. Органи, които отговарят за програмата	197
Таблица 13: Органи, които отговарят за програмата	197
Таблица 13А: Частта от процентите, определена в член 36, параграф 5, буква б) от РОР, която ще бъде възстановена на органите, получаващи плащания от Комисията, в случай на техническа помощ съгласно член 36, параграф 5 от РОР (в процентни пунктове)	198
6. Партньорство	199
7. Комуникация и видимост	202

8. Използване на разходи, еднократни суми, единни ставки и финансиране, което не е свързано с разходи.....	205
Таблица 14: Използване на единични разходи, еднократни суми или единни ставки и финансиране, което не е свързано с разходи	205
Допълнение 1	206
А. Обобщение на основните елементи	206
В. Подробности по вид операция.....	207
С. Изчисляване на стандартната таблица за единичните разходи, еднократни суми или единни ставки	208
1. Източник на данните, използвани за изчисляване на стандартната таблица на единичните разходи, еднократните суми или единните ставки (кой е генерирал, събрал и записал данните; къде се съхраняват данните; крайни срокове; валидиране и др.)	208
2. Моля, уточнете защо предложените метод и изчисление въз основа на член 94, параграф 2 от Регламента за общоприложимите разпоредби са уместни за вида операция:	209
3. Посочете как са били направени изчисленията, включително и допускането по отношение на качеството или количествата. Когато е приложимо, следва да се използват статистически данни и референтни стойности и при поискване да се представят във формат, позволяващ употребата им от Комисията.	210
4. Моля, обяснете как сте гарантирали, че само допустими разходи са включени в изчислението на стандартната таблица за единичните разходи, еднократната сума или единната ставка.	211
5. Оценка на одитния орган(и) на методиката на изчисление и сумите и механизмите, осигуряващи проверката, качеството, събирането и съхранението на данни.	212
Допълнение 2	213
А. Обобщение на основните елементи	213
В. Подробности по вид операция.....	214
Допълнение 3: Списък на планираните операции от стратегическо значение с график.....	215
Допълнение 4	216
План за действие по ЕФМДРА за всеки най-отдалечен регион	216
ДОКУМЕНТИ.....	217

1. Програмна стратегия: основни предизвикателства пред развитието и ответни мерки на политиката

Позоваване: член 22, параграф 3, буква а), точки i) — viii) и точка х) и член 22, параграф 3, буква б) от Регламент (ЕС) 2021/1060 (ROP)

Програмата за морско дело, рибарство и аквакултури 2021-2027 г. (ПМДРА) предоставя подкрепа, чрез която да отговори на основните предизвикателства пред сектор „Рибарство“.

Рибарството в България (БГ) е поставено пред предизвикателства, тясно свързани със спецификите на Черно море, природната, социалната и икономическата ситуация, заедно с последствията от световната пандемия от COVID-19 и военните действия в Украйна, глобалната икономическа криза и промяната в бизнес моделите.

Изпълнението на ПМДРА е насочено към постигането на конкретни цели от европейски политики, като „Европейския зелен пакт“ (ЕЗП), стратегиите за зелен (ЗП) и дигитален (ДП) преход, добавената стойност на публичните инвестиции „От фермата до трапезата“ (ФТ), „Син растеж“ (СР), „Стратегията за биологичното разнообразие“ (СБР), Общия дневен ред за Черно море (ОДРЧМ), Стратегия на ЕС за морския басейн, Обща политика в областта на рибарството (ОПОР), морска политика на Съюза, макрорегионална стратегия на ЕС за Дунавския регион, Стратегия за интелигентна специализация (S3 2021-2027). Стратегия за морска сигурност за Европейския съюз, Стратегия 2030 на ГКРСМ, GFCM RPOA-SSCF и Министерската декларация от София от 2018 г., Рамкова директива за морска стратегия (РДМС), Решение на Комисията за добро състояние на околната среда, Стратегически насоки на ЕС за по-устойчиви и конкурентоспособни аквакултури за периода 2021-2030 г. и др.

Изпълнението на П1 ще гарантира устойчивото управление на риболова в съответствие на целите за постигане на икономически, социални ползи, ползи за заетостта и продоволственото снабдяване, ще насърчава ефективния контрол и правоприлагане в областта на рибарството, включително борбата с незаконния, недеклариран и нерегулиран риболов, както и придобиването на надеждни данни за вземането на решения, основани на знанието свързано с въздействието на риболова върху защитени и застрашени видове и декарбонизация на риболовния сектор. Предизвикателствата са изведени на основание на Анализа на регионалния морски басейн (АРМБ)[1], Ситуационния анализ на състоянието на сектор Рибарство в България[2], Годишния доклад за риболовния флот от 2021 г.[3] и стратегическите цели на хоризонталните политики (ХП) на ЕС.

Предизвикателства по П1:

- Свърхкапацитет на риболовния флот и осигуряване на баланс на сегментите и експлоатацията на запасите
- Променяща се екологична среда в Черно море е предизвикателство в три насоки – биогенно замърсяване, замърсяване с твърди отпадъци и загуба на биологично разнообразие
- Остарялата инфраструктура и недобре развитата рамка за управление на риб. ресурси не защитават изцяло интересите на дребномащабния крайбрежен риболов (ДМКР)
- Утвърждаване на навици и самосъзнание на населението и на операторите в сектора, за да се намали отделянето на отпадък в морето и замърсяването на водоемите
- Разширяване на източниците на доход на сектора чрез диверсификация на дейностите
- Социална и икономическа криза, предизвикана от пандемията COVID-19 и военните действия в Украйна върху риболова

- Повишаване на капацитета за преработка приулова и откриване на нови пазарни възможности за нежелания улов във връзка с въведеното задължение за разтоварване
- Осъвременяване и модернизация на методите и средствата за борба с ННН риболов;
- Въвеждането на нови, по-строги регулации за контрол, във връзка с намаляващите биологично разнообразие и естествени ресурси
- Осигуряване на възможност за адекватно електронно докладване на уловите от операторите в ДМКР
- Осигуряване на достоверна научна информация относно устойчивата експлоатация на всички рибни запаси в Черно море
- Повишаване на капацитета на научната общност, регионална координация и подобряване на събирането на достоверни данни за изхвърлянията, нежелания улов, случайния приулов на китоподобни и за въздействието от риболова върху застрашени и защитени видове в тясно сътрудничество с Регионалната координационна група за Средиземно и Черно море, препоръките на ГКРСМ и проекта BlackSea4Fish

Изпълнението на П2 е насочено към подобряване на връзката между финансирането и целите на политиката, устойчивия растеж, защитата и подобряването на околната среда и природните ресурси чрез минимизиране на отрицателното въздействие върху тях. Основното предизвикателство е преодоляване на ниската конкурентоспособност на предприятията и повишаване на устойчивостта на стопанствата за аквакултури, предприятията за преработка на продукти от риболов и аквакултури и развитие на пазарите, чрез подкрепа за иновации, дигитализация, енергийна ефективност и декарбонизация, диверсификация на производството и др.

Предизвикателства по П2:

- Наличие на голям бр. малки и средни язовири под 100 дка., които формират ниски печалби
- Остаряла материално-техническа база в стопанствата
- Ниско качество на произведената аквакултура
- Преобладаващо производство на риба в ниския ценови сегмент
- Ниска консумация на риба и рибни продукти
- Недостиг на нишови продукти от аквакултури и преработка
- Ниска добавена стойност на продуктите от аквакултура
- Слабо развито предлагане на акваекологични услуги
- Недиверсифицирани видове марикултури в черноморски води (единствено черна мида)
- Непълноценно оползотворяване на отпадъците от преработка
- Доминираща преработка на вносни суровини за сметка местни
- Нискоквалифициран и застаряващ персонал в сектора
- Недостатъчно иновации, патенти и полезни модели в сектора
- Липса на сертифицирани стопанства за производство на биологична продукция (една мидена ферма)
- Липса на национални стандарти за местни продукти
- Незадоволително промотиране на местни видове аквакултури
- Ниска конкурентоспособност на продукцията на местните и чужди пазари

- Развитие на устойчива система за предлагане на пазара (местен и чужд) на продукти от риболов, аквакултури и преработка
- Създаване на организации на производители (ОП) и изпълнение на планове за производство и предлагане на пазара

Изпълнението на ПЗ включва интервенции, важни за развитието на общностите, занимаващи се с рибарство и производство на аквакултури, в крайбрежните и вътрешните райони на страната и по поречието на р. Дунав. Чрез партньорства между заинтересованите страни ще бъдат намерени решения на основни проблеми и предизвикателства, свързани с риболовния натиск върху запасите, повишаване на имиджа на рибовъдството, ниската доходност на населението в рибарските райони, напредналата възраст на работната сила и застаряване на населението, задържане на младите хора на територията на рибарските райони и справяне с екологичните предизвикателства. Подкрепата ще повиши качеството на живот на населението в общностите, зависими от рибарството и аквакултурите. Ключово е въвеждането на иновации на териториите, дигитализация на ниво производство, проследимост на продуктите, предлагане на пазара, посредством къси вериги на доставка, както и прилагане на принципите за кръгова икономика и допълняемост на дейностите за съживяване на територия и постигане на целите на Синята икономика (СИ). През периода 2014-2020 г. в рамките на мярката за подготвителни дейности са одобрени 14 проекта. Изпълняват се общо 9 стратегии за ВОМР с общ бюджет - 35 млн. лв. БФП.

Предизвикателства по ПЗ:

- Постигане на целите на ЕЗП и прилагане на принципите на СИ на територията на местните инициативни групи (МИГ) по ЕФМДРА чрез въвличане на всички заинтересовани страни
- По-активно въвличане в изпълнението на подхода на всички заинтересовани страни и улесняване на комуникацията чрез провеждане на обучения, форуми и увеличаване на дейностите/проектите за сътрудничество и активно участие на местни лидери в дейностите на МИГ по ЕФМДРА
- Запазване и привличане на население от по-развити икономически области/градове към рибарските територии
- Повишаване на добавената стойност на територията чрез подбор и изпълнение на проекти с високо качество, допълняемост на проектите и комплексен принос към СВОМР
- Публично-частните партньорства да се ангажират и мобилизират ефективно допълнителни ресурси за развитие на съответната територия
- Изграждане на адм. капацитет на местно и национално ниво за разработване и изпълнение на СВОМР, чрез формиране на работещи партньорства
- Повишаване на степента на публичност и прозрачност на всички нива в рамките на общностите, зависими от риболов и аквакултури

Изпълнението на П4 посреща основни нужди за развитието на сектор „Рибарство“ в БГ като държава на Черно море, които се изразяват в развитие на морското наблюдение, опазване на морската среда и подобряване на знанията за състоянието на Черно море.

Предизвикателства по П4:

- подобряване на обмена на информация
- създаване на условия за подобряване на екологичната среда в Черно море и намаляване на рибните ресурси, които са обект на стопански риболов

- недостатъчни знания за състоянието на Черно море
- миграционния характер на видовете риба обект на интерес на стопанския риболов
- усложнено международно положение в Черноморския регион

Дейностите ще допринесат към достъпността и обмяна на информация в Черно море, чрез развитието на проекта InBulMarS по целите на Общата среда за обмен на информация (ОСОИ) подобряват екологичната среда и наличието на рибни ресурси в зоните от НАТУРА 2000, чрез разработване на планове за управление на риболовните дейности в мрежата от морски защитени зони.

- **III**

Риболовният флот на БГ в Черно море е основно ДМКР. Въпреки това уловите се извършват предимно от корабите в сегментите над 18 м. Големи риболовни кораби, които да оперират в далечни дестинации няма, а риболовът се извършва основно в крайбрежните зони. Корабите, причислени към ДМКР представляват 95%. Чрез ПМДРА ще се отдели ресурс, който да е адресиран към нуждите на ДМКР за адаптация на риболовния капацитет, модернизация, иновации и др.

Икономическото състояние на флота се влияе от редица фактори, като основните от тях са:

- стари риболовни кораби
- дисбаланс между променливите разходи и текущите приходи
- ниска покупателна възможност на населението
- сезонност на риболова - годишни миграции на видове със стопанско значение
- вариации в цените на горивата
- липса на достатъчен брой рибни борси и обекти за първа продажба в близост до пристанищата.

Съгласно Зелената книга за бъдещето на ОПОР, ДМКР е ключов за малките рибарски райони с положителното си влияние на заетостта в района, но едновременно оказва по-слабо негативно въздействие върху ресурсите в морето. Риболовът на такива съдове се концентрира в крайбрежната ивица и няма достъп до рибните популации във вътрешността на морето. Според данни от доклада за флота за 2021 г., броят на заетите в ДМКР (в еквивалент на пълна заетост) нараства с над 42% за периода 2014-2019 г. В тази връзка и поради съществения дял на ДМКР, ПМДРА ще го подпомага с предимство по П1 (СЦ 1.1, и 1.3) за да се осигурява поминък на местно ниво, а по вторичен начин косвено ще облагодетелства запазването на биоразнообразието по устойчив начин.

Предприети до момента мерки и очаквани резултати.

Необходимо е адаптиране на риболова към последиците от климатичните промени, нарушени вериги на доставка, социално-икономическите кризи. За равен старт на операторите в прехода към по-нисковъглеродна Европа при устойчиви нива на експлоатираните видове е нужно да се насочат усилията към риболов с по-ниско въздействие върху биологичното разнообразие. Целта на подкрепата по П1 е да съхрани и направи ефективен риболовния сектор в БГ, посредством регулиране капацитета на риболовния флот, предоставяне на пакет от антикризисни и инвестиционни мерки.

Към настоящия момент по ПМДР 2014-2020 в модернизация на рибарски пристанища и изграждане на лодкостоянки са инвестирани над 14 млн. евро. БФП. Подпомогнати са инвестиции за модернизацията на четири рибарски пристанища (3 в южното Черноморие и 1 в северното). Изградени са или са модернизирани 6 бр. лодкостоянки, които са насочени към ДМКР. През периода 2021-2027 подпомагането ще е насочено към инвестиции, целящи развитието на кръгова

икономика, дейности намаляващи въглеродните емисии и инсталирането на съоръжения за реализация на приулова и подобряване на енергийната ефективност. За изпълнение на задължението за разтоварване, ще се инвестира в инфраструктура за съхранение, обработка, сортиране, които могат да се използват както риба за директна консумация, така и за нежелания улов.

През изминалия програмен период риболовният сектор не прояви силен интерес към мерките за подобряване на социалния и икономически статус на рибарите. Поуката от натрупания опит ще осигури по-гъвкави и атрактивни условия за кандидатстване.

До момента адаптацията на риболовния флот е извършвана успешно през изминалите два програмни периода чрез мерки за окончателно преустановяване на риболовните дейности.

Временното преустановяване на риболовните дейности има пряка връзка с опазването на морските биологични ресурси, управлението на рибарството и на флотите, които експлоатират тези ресурси. Тази цел на ОПОР е залегнала в разработването на посочения вид дейност.

Компенсацията за временно преустановяване на риболовните дейности за първи път е предоставяна през 2020 г. като отговор на икономическите последици от пандемията COVID-19 върху риболова. Положителната реакция на сектора е индикация, че този тип дейност трябва да присъства и в ПМДРА.

В настоящия програмен период са създадени предпоставки, за изпълнението на операции за управление на морските зони по Натура 2000 и за защита и съхранение на биоразнообразието. Компетентният орган за управлението им е Министерството на околната среда и водите. Ролята на ПМДРА е подпомагаща чрез съпътстващи дейности.

През периода 2014-2020 по мярката "Контрол и изпълнение" са договорени близо 7 млн. лв. БФП, които са насочени към осигуряване навременен и ефективен контрол върху рибарството. Въпреки голямото развитие на административния и контролния капацитет, новите изисквания в сферата създават необходимост от продължаващо развитие на контрола в БГ. По мярката за събиране на данни са договорени близо 4 млн. евро БФП. Оценката за работата на БГ по тази дейност се е подобрила в годините. През настоящия период се планира тази тенденция да се запази. В съответствие с РДМС БГ ще постигне добро екологично състояние на водите на Черно море. За опазване на морското биоразнообразие БГ планира действия, насочени към опазване екологичното състояние на морската среда.

Принос към ХП на ЕС.

Целите на ЕЗП за декарбонизация ще се постигат чрез изпълнение на операциите по инсталация на възобновяеми енергийни източници за захранване на инсталациите на борда за намаляване на разхода на гориво по време на риболов. Подмяната на елементи от риболовните уреди с такива, които имат по-ниско съпротивление по време на риболов и водят до по-нисък разход на гориво. Инвестициите в рибарски пристанища и лодкостоянки ще бъдат насочени към инсталация на ВЕИ на територията им.

Целите на СБР ще се постигат чрез инвестициите в рибарски пристанища и лодкостоянки, и изграждането на съоръжения за преработка и съхранение на улова. Ще се финансират инвестиции в по-селективни и иновативни риболовни уреди, устройства за прогонване на хищни бозайници. Диверсификацията и постоянното прекратяване на риболовните дейности ще подкрепят намаляването на риболовния натиск върху рибните запаси. Създадени са предпоставки, за изпълнението на операции за управление на риболова в морските зони по Натура 2000 и за защита и съхранение на биоразнообразието в морските и вътрешните води.

Устойчивата СИ в рибарството ще допринесе за справянето с изменението на климата. Секторът ще допринесе за тези стратегически цели чрез използването на природосъобразни решения за

осигуряването на кръгова икономика в рибарските пристанища и лодкостоянки, „сини“ инвестиции на борда на риболовните кораби и диверсификацията на дейности извън риболова. Целите на ОДРЧМ са защитени чрез подкрепа за иновации, свързани с опазване на биоразнообразието и такива в инвестиции в СИ.

Инвестициите в подобрената работна среда на борда на корабите и добавената стойност ще доведат до намаляване на оперативните разходи в риболова. Компенсациите за намаляване на риболовния флот чрез мерките за постоянно прекратяване на риболовните дейности ще допринесат за изграждането на устойчив и конкурентоспособен флот. Тези мерки ще постигнат целите на Плана за устойчивост на ЕС.

ЗП на дейностите в риболова ще се постигне чрез стимулиране на кръговата икономика в рибарските пристанища за оползотворяване на отпадъците и модернизация на риболовните уреди, насърчаването на иновациите в селективните риболовни техники.

Дигиталния преход се насърчава чрез инвестиции в цифрови инструменти, които осигуряват възможност за прозрачен, ефективен и лесен за прилагане контрол и наблюдение на рибарството, дигитализация в администрацията за по-ефективно управление на рибарството, както и в по-ефективна система за проследяемост и по-точна информацията за потребителите. Процесът ще бъде цялостен заедно с инвестиции в насърчаването на цифровите умения на заетите в риболова.

УО планира да осигури по-добро икономическо състояние на рибарите чрез модернизацията на двете държавни рибарски пристанища (в гр. Созопол и гр. Балчик) и изграждането и модернизацията на лодкостоянки, които са насочени към ДМКР. Инвестициите в работните условия на борда ще осигурят безопасност по време на риболов, стабилни доходи и запазване на работни места. Операциите по компенсации за временно преустановяване на риболовните дейности ще осигурят подкрепа за запазване на риболова и заетите лица. Тези дейности са насочени към лицата, ангажирани в риболова и са планирани да облагодетелстват приблизително общо 250 оператора в стопанския риболов.

Развитието на иновации в процесите на риболов, развитието на СИ и опазването на видовото разнообразие ще допринесат за развитието на гъвкав и конкурентоспособен сектор. В областта на риболова са планирани за подпомагане 6 броя иновации. През програмния период 2014-2020 не е постигнат напредък в областта на иновациите, което определя и заложената целева стойност.

Инвестициите в оборудване за производство на борда облекчават работния процес и осигуряват по-добри условия на работа. Подпомагането в насока на осигуряване на добрите условия на труд ще доведат до запазване на 32 работни места в риболова и липса на текучество на работна ръка.

Риболовния флот на БГ ще бъде подложен на мерки за постоянно прекратяване на риболовното усилие, чрез което ще бъде изведен риболовен капацитет от 387 GT.

Чрез подпомагане от ПМДРА се планират 25 на брой операции, свързани с опазването на видовото разнообразие, възстановяването на местообитанията и консервационните мерки във водната околна среда.

• II2

Чрез ЕФМДРА ще се предоставя подкрепа за стимулиране и устойчиво развитие на аквакултурите, преработка на продукти от риболов и аквакултури и развитие на пазарите. Подпомагането по II2 е обвързано с МНСПА[4], Ситуационния анализ на състоянието на сектор рибарство в България[5], Стратегическите насоки за по-устойчиви и конкурентоспособни аквакултури на ЕС за периода 2021-2030 г.[6] и ОДРЧМ.

Направеният анализ извежда необходимост от инвестиции в дейностите, свързани със запазване,

стабилизиране, разширение, модернизация и енергийна ефективност на съществуващи производствени мощности - морски и сладководни, и изграждане на нови, прилагащи технологии, щадящи експлоатацията на водните ресурси и с ниско влияние върху околната среда, повишаване на производството на аквакултури в условията на устойчив растеж, увеличаване на икономическата ефективност на производството на аквакултури и риболова чрез директни продажби, добавена стойност, диверсификация на дейностите, регионално коопериране, организации на пазара и др.

Програмирането на **П2** отразява и предизвикателствата за развитието на аквакултурите в Черно море, идентифицирани в АРМБ. ОПОР и ЕФМДРА са ключов инструмент, подкрепящ усилията за преход към ресурсно ефективно производство на аквакултури в контекста на новите политически приоритети на Комисията, като подкрепа за иновации, устойчивост, дигитализация, енергийна ефективност, декарбонизация и диверсификация. Избраните дейности ще допринесат за повишаване на конкурентоспособността на българската продукция на световния пазар и за повишаване на консумацията на българска риба и други водни организми на национално ниво. Нужно е разширяване производството на риба и други водни организми от нисък към по-висок ценови сегмент с отглеждането на нови видове с висок пазарен потенциал. Взаимодействието между изследователския сектор и бизнеса за въвеждането на иновации, допринасящи за повишаване на конкурентоспособността на сектора и подобряването на техническото оборудване и технологии при отглеждане на аквакултури във фермите ще допринесе за устойчивостта на сектора. Програмата на ЕС за научни изследвания и иновации за периода 2021-2027 г. „Хоризонт Европа“ (ХЕ) ще даде възможности за сътрудничество между изследователи и други свързани заинтересовани страни в многонационални консорциуми в цяла Европа. Краткосрочните и средносрочните проучвания, финансирани от ЕФМДРА, следва да допълват, а не да дублират дългосрочните изследователски дейности по ХЕ. Важно е да се повиши квалификацията и нивото на техническите умения и технологични знания на заетите в сектора работници и специалисти. Темите от клъстер 6 на ХЕ за аквакултурите (храни, биоикономика, природни ресурси, земеделие и околна среда) включват дейности по обучение.

Относно преработката на продукти от риболов и аквакултури подпомагането цели намаляване на зависимостта на сектора от ръчен труд. Подпомагането ще насърчи производството на български преработени продукти. Засилването на взаимодействието между браншовите организации и създаването на ОП и техните асоциации за промотиране на българските производители на международните пазари и идентифицирането на пазарните ниши ще повиши предлагането на риба и рибни продукти на местните и външни пазари. Развитието на преработвателния сектор ще се насочи към повишаване на прозрачността и стабилността и функционирането на пазара на продуктите от риболов и аквакултури по цялата верига на доставка, подобряване на баланса в разпределението на добавената стойност по веригата на доставка и информацията за потребителите по отношение на продуктите и коректното им етикетироване. Така ще се допринесе за информиран избор и ще се повиши доверието към българските продукти.

Подпомагането на създаването на ОП ще насърчи директните продажби в съответствие с целите на страт. ФТ и предлагането в търговската мрежа, което ще повиши вътрешното потребление на риба и рибни продукти и ще преодолее ограниченото предлагане на морски видове, както и на местни аквакултури. Със своята дейност ОП ще допринесат и за устойчивостта на сектора, както и за справяне с някои от основните идентифицирани предизвикателства, като:

- управление на свръхкапацитета чрез по-добро планиране на производствените дейности
- справяне с ниската и недостатъчна диверсификация на производството
- недостатъчното оползотворяване на страничния улов и страничните продукти
- обединяване на представителите на дребномащабния риболовен сектор

- подкрепа на инициативи за опазване на околната среда и на биологичното разнообразие в Черно море
- насърчаване на биологичното производство, вкл. и подкрепа за сертифициране на биологични и/или защитени географски продукти.

Принос към ХП на ЕС.

За постигане на устойчивост на ЕС подкрепата в **П2** ще се насочи към развитие на иновации и дигитални технологии при производството на аквакултури, като:

наблюдение и регулиране на процеса на производство подобряване на проследимостта и информацията за потребителите технологии за подобряване на веригата на доставки на продукти от аквакултури. Инвестицията в човешкия капитал ще допринесе за справяне с недостига на квалифицирани кадри. Подкрепата на създаване на ОП и изпълняваните от тях маркетингови планове ще повиши устойчивостта на сектора и готовността му да посреща кризи.

Основна цел на подкрепата по **П2** е насърчаване на прехода на аквакултурните стопанства към зелено производство в унисон с целите на ЕЗП, чрез използване на технологии осигуряващи нисък разход на воден ресурс, запазване качеството на водата, намаляване на замърсяването и изграждане на системи за възобновяема енергия. Подкрепяйки сертифицирането на биологично производство ще се повиши консумацията на чисто произведени аквакултури с висока добавена стойност.

Приносът към смекчаване на изменението на климата ще бъде осигурен чрез намаляване на отпечатъка на аквакултурата чрез дейности, насочени към ефективност на ресурсите или възобновяеми ресурси (напр. слънчеви панели, хибридни превозни средства и др.). Ще бъдат подпомогнати и проекти за подобряване на енергийната ефективност на аквакултурите и устойчивостта на сектора към климата, напр. диверсификация на производството за намаляване на зависимостта от ограничен брой видове.

Дейностите за подобряване на проследимостта (напр. използване на QR кодове при пакетиране и използване на смарт приложения и др.) на продуктите от риболов и аквакултури цели повишаване на качеството на продуктите, добавяне на стойност и подкрепа за по-информиран и здравословен избор на храна. Използването на дигитални технологии ще доведе до скъсяване на времето за доставка на храни до крайния потребител, съгласно стратегията от ФТ и ще улесни цифровия преход в сектора. Компенсирането на производители на аквакултури, за загуби от хищничество ще запази биологичното разнообразие в местообитанията на видовете в рамките на НАТУРА 2000. Въвеждането на нисковъглеродни технологии и инсталации в производството и преработката на хидробионти ще допринесе за декарбонизацията, като елемент от ЕЗП.

Предприети до момента мерки и очаквани резултати.

В резултат на инвестициите по **П2** ще се увеличи обема на произведената аквакултура, вкл. биолог. произведена такава с близо 56 хил. тона, като по този начин ще допринесе за продоволственото осигуряване, постигнато с по-нисък въглероден отпечатък и повишаване на консумацията на местна риба и рибни продукти. Една трета от подпомогнатите ферми ще подобрят качеството и използването на водата и ще използват възобновяема енергия. Около 30 ферми ще въведат продуктови иновации и иновации в процеса на производство, вкл. дигитализиране на процесите. Около 10% от подпомогнатите ферми ще подобрят проследимостта на продуктите. Близо 30 км² от територията на фермите, разположени в зоните на НАТУРА 2000 ще са обект на подпомагане за запазване на биолог. разнообразие и местообитанията на видовете. Около 30 преработвателни предприятия ще бъдат подкрепени за въвеждане на иновации, използване на възобновяема енергия

и повишаване на енергийната ефективност при производството. Ще се повишат знанията и уменията на поне 400 души, ангажирани в производството на аквакултури и преработката. Над 300 оператори от сектора ще се възползват от инициативите и мерките за предлагане на пазара на ОП и други организации.

- **ПЗ**

Дейностите при изпълнение на СВОМР ще допринесат за повишаване на качеството на живот на населението в общностите, зависими от рибарството и аквакултурите. Управлението на крайбрежните зони, в това число и морското пространствено планиране са важен аспект от развитието на териториите, което от своя страна допринася за справяне с обезлюдяването в райони, зависими от рибарството. Необходимо е чрез подхода да се стимулира икономическата и социалната интеграция на различни групи от населението. Чрез подхода отдолу-нагоре се цели развитието на СИ на определени територии чрез внедряване на иновации за преход към по-интелигентен растеж в крайбрежните райони, използвайки възможностите, предоставени от Стратегията за интелигентна специализация (S3 2021-2027).

Предприети до момента мерки и очаквани резултати.

Опитът от предходния програмен период показва, че е необходимо да се разработват на по-фокусирани и отговарящи в по-пълна степен на нуждите на конкретната територия стратегии, да се повиши административния капацитет на ангажираните в прилагането на подхода, да се оптимизира процеса му на изпълнение във всеки един етап, както и да се прилага ефективен мониторинг и контрол. С цел ясно дефиниране на ползите и бъдещите нужди от прилагането на подхода е изготвен „Анализ на прилагането на ВОМР за ПМДР 2014-2020 г.“[7] На негово основание и на препоръките по него е изведен SWOT-анализ за приоритета.

Принос към ХП на ЕС.

Дейностите върху, които ще се акцентира при разработването и изпълнението на стратегиите за ВОМР ще са насочени в няколко направления: възстановяване и устойчивост, зелен преход, цифров преход, засилване на иновациите за постигане на устойчивост и конкурентоспособност и висока добавена стойност.

Устойчивостта ще бъде подкрепена чрез инвестиране в енергийно ефективни проекти, подкрепа за иновации, развитие на човешки капитал, диверсификация на дейностите и доходите към устойчива синя икономика, създаване на работни места (напр. туристически дейности) . Зеления преход ще се подкрепи чрез развитие на научни познания за морските екосистеми и биоразнообразието, екоиновациите и зелените инвестиции в производството на риболов и аквакултури. Цифровият преход ще бъде постигнат чрез подкрепа на пилотни проекти за иновации, подобряване на проследимостта на продуктите и цифровите умения.

Като резултат ще се разшири териториалното покритие на подхода (вкл. и р. Дунав) и бр. на изпълняваните стратегии ще нарастне до 15. Чрез подкрепа за 255 проекта, ще се разкрият 337 работни места и ще бъдат обучени 1 800 лица.

- **П4**

Подпомагането по **П4** посреща основни нужди за развитието на сектор „Рибарство“ в БГ като държава на Черно море. Основните нужди се изразяват в развитие на морското наблюдение, опазване на морската среда и подобряване на знанията за състоянието на Черно море. Тези нужди са в унисон с АРМБ. Други основни документи, залегнали при разработването на П4, свързани с опазването на морската околна среда са РДМС и свързаното Решение на комисията за добро състояние на околната среда. Сътрудничеството с ОДРЧМ също е ключово и по-специално приемането на модели на кръгова икономика за секторите на СИ, за да се гарантира защитата и

устойчивостта на морската екосистема, да се насърчи производството, управлението и споделянето на морска и крайбрежна екологична информация за ефективен мониторинг и наблюдение на околната среда.

В съответствие с горепосочената РДМС БГ ще постигне добро екологично състояние на черноморските води. За запазване на морското биоразнообразие БГ планира действия, насочени към опазване на екологичното състояние на морската среда.

Предприети до момента мерки и очаквани резултати.

По **П4** УО предвижда прилагането на мерки, които ще допринесат за укрепването на международното управление и устойчивото стопанисване на Черно море чрез насърчаване на морското наблюдение, знанията за морската среда и нейното опазване. Ще се надградят дейностите предприети през периода 2014-2020 и в частност морското наблюдение по проекта InBulMarS. Изпълнението на тези дейности е успешно в изминалия и ще бъде доразвито в настоящия програмен период и е в унисон със „Стратегията за морска сигурност на Европейския съюз“ [8], Директива 2014/89/ЕС и ОДРЧМ.

През периода 2014-2020 УО е идентифицирал празноти в нормативната рамка – ЗБР, които възпрепятстват усвояването на средствата по за защитените зони в резултат на нормативни пречки на национално ниво. Мярката е закрита за периода 2014-2020, но през настоящия програмен период се планират дейности по подобряване на природозащитното състояние на морски типове природни местообитания чрез разработване на два плана за управление на риболовните дейности в мрежата от морски защитени зони. На основание на АРМБ ЕФМДРА ще подкрепи разработване и прилагане на мерки за защита и възстановяване на биол. разнообразие и екосистемите чрез управлението на зоните от Натура 2000 и минимизирането на въздействията върху защитените видове. Такава подкрепа ще бъде дадена при разработване на планове за управление на риболовните дейности в мрежата от морски защитени зони.

Принос към ХП на ЕС.

Дейностите, залегнали в **П4** също са насочени към постигането на конкретни цели на ХП - ЕЗП, ФП, СР и др.

Целите на ЕЗП, ще се постигнат чрез разширяване обхвата на инф., през системата за обмен на данни по стандарта на ОСОИ. Извършването на контрол върху риболовните дейности ще спомогне за предотвратяването на ННН в Черно море и ще осигури устойчиво управление на морските пространства и нулева толерантност към ННН.

Целите на СБР ще се постигнат чрез подобряване на природозащитното състояние на морските типове природни местообитания чрез контрол върху обилието на инвазивни видове.

За изпълнението на стратегията ФТ и целите за постигане на устойчиво отглеждане на риба и производство на морски храни е важно да има високо развит мониторинг и контрол на рибарството и усъвършенствана система за проследяване и обмен на данни по стандарта на ОСОИ.

Ангажиментът до 2030 г. да се осигури ефективно управление на всички защитени зони, с ясни природозащитни цели и мерки и мониторинг ще се постигне чрез управление на риболовните дейности в защитените зони.

Дейностите по този приоритет ще допринесат за изпълнението на СР, с компонента ѝ интегрирано морско наблюдение. Този компонент ще бъде директно изпълнен чрез надграждане на системата за обмен на данни чрез обмен на информация за рискове и заплахи. Знанието за морската среда и подобряване на достъпа до информация за морето ще допринесат пряко за изпълнението на единия от компонентите на стратегията. Това ще спомогне и за развитието на СР и СИ, тъй като загубата на биологично разнообразие и сривът на екосистемите застрашават основите на нашата икономика.

Синергии и допълване с други фондове и инструменти на програмите на ЕС.

Взаимодействието на ПМДРА с други програми, които ще се изпълняват през програмния период 2021-2027 г., е залегнало в Споразумението за партньорство чрез идентифицирани цели на политиката. Това са по-специално Програмата за конкурентоспособност и иновации в предприятията, Програмата за околната среда, Програмата за транспортна свързаност, Програмата за регионално развитие, Програмата за образование, Програмата за развитие на човешките ресурси 2021-2027 г., Програмата за техническа помощ 2021-2027 г., Стратегическият план за общата селскостопанска политика, Националният план за възстановяване и устойчивост на Република България, Националната приоритетна рамка за действие Натура 2000, Хоризонт Европа (основно Здрави океани, морета, крайбрежни и вътрешни води) и мисии LIFE. Конкретното определение на припокриванията е дадено в приложението към програмата. *Демаркация и синергия - Приложение № 1 към ПМДРА.*

[1] <https://ec.europa.eu/transparency/regdoc/rep/10102/2020/EN/SWD-2020-206-F1-EN-MAIN-PART-1.PDF>

[2] [5] <https://www.eufunds.bg/bg/pmdr/node/6970>

[3] https://ec.europa.eu/fisheries/sites/fisheries/files/docs/2019-fleet-capacity-report-bulgaria_en.pdf

[4] <https://www.eufunds.bg/bg/pmdr/node/6968>

[6] https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/ip_21_1554

[7] <https://www.eufunds.bg/bg/pmdr/node/6765>

[8] <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/BG/TXT/?uri=CELEX%3A52014JC0009>

1. Програмна стратегия: основни предизвикателства пред развитието и ответни мерки на политиката

Таблица 1А: Обосновка на приоритетите

Цел на политиката	Приоритет	Обосновка
2. По-зелена Европа	1.Насърчаване на устойчивото рибарство, възстановяването и опазването на водните биологични ресурси	<p>Основните икономически показатели, които измерват социалния и икономическия статус на заетите в сектора са:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Обем на произведената продукция или улов; • Стойност на произведената продукция или улов; • Нетна печалба на предприятията; • Брой заети лица в еквивалент на пълна заетост. <p>Обемът на улова по данни от Втората междинна оценка на ПМДР за периода 2011-2020 г. запазва относително постоянни стойности. Най-висок е обемът през 2019 г. (10269 т), а най-нисък през 2012 г. (8098 т). Намалението през 2020 г. (6314 т) е пряка последица от COVID кризата. Приходите в сектора нарастват от 2014 г. до 2017 г., което е тенденция започнала още през 2011 г. За периода 2018 г – 2020 г се наблюдава спад до около 11 мил. лв в края му в оценката на стойността на улова. Спадът при приходите е по-съществен до 9,3 мил. лв през 2019 г. като за 2020 г са още по-ниски стойности.</p> <p>Подсекторът е на печалба през всички години на периода 2011-2019 г. без 2018 г. (загуба от 0,3 мил. лв). Тя се изменя между 0,3 мил. лв (2011 г.) и 2,9 мил. лв (2016 г.), с медиана за периода от 0,7 мил. лв. По данни на НСИ за 2019 г. в подсектора работят 84 предприятия, като 75 от тях са в океански и морски риболов, а 9 в сладководен риболов. За десет годишен период се наблюдават две тенденции: нарастване от 45 предприятия през 2010 г. до 84 предприятия през 2014 г.; запазване на броя между 2014 г. и 2019 г., като най-голям той е през 2018 г. (94), а най-малък през 2016 г. (81).</p> <p>В рибарските пристанища е необходимо да се изградят съоръжения за обработка и приемане на отпадъците, а тези, които са оборудвани, се нуждаят от модернизация, като по този начин се допринася за постигане на целите на Общия дневен ред за Черно море. За да посрещне нуждите на</p>

Цел на политиката	Приоритет	Обосновка
		<p>риболова за модернизация и реконструкция на съоръженията за приставане и разтоварване на риболовните кораби и също така за подобряване на селективността на риболовните уреди, са предвидени видове дейности за подпомагане по ПМДРА. Дейностите се фокусират върху подобряването на устойчивия поминък чрез насърчаване на достойни условия на труд, включително стандарти за здраве и безопасност на работното място, и възможности за производителна заетост за мъже и жени в сектора на рибарството, в синхрон с новата стратегия на ГКРСМ.</p> <p>Групата микро-предприятия (0-9 заети) съставя над 95% от предприятията в сектора. Печалбата от килограм улов се запазва минимална. Растежът на приходите в подсектора се дължи основно на увеличаването на обемите на улова и на улова на видове с по-висока единична цена. Тези факти показват наличието на недостатъчна възвращаемост на инвестициите за покриване на текущите разходи. В следствие на недоброто икономическо състояние на сектора, не се осъществяват инвестиции, свързани с условията на труд, безопасността и здравето над нормативните изисквания. Това е предпоставка за осигуряване на подкрепа чрез видове дейности по ПМДРА за модернизация на риболовните кораби и подобряване на условията на труд, както и чрез въвеждането на опростени разходи за някои дейности. Важно е да се осигури преминаване към риболов, който гарантира, че отрицателното въздействие върху морските екосистеми е сведено до минимум и че се избягва влошаването на морската среда.</p> <p>Запазването на традициите на местните рибарски общности (риболовни методи, средства, познания за морето) и диверсифицирането на доходите на рибарите чрез участие в допълнителни дейности като туризъм (включително риболовен), ресторантьорство, предоставянето на екологични услуги са също важна част от възможностите за развитие на риболовния сектор.</p> <p>С прилагането на мерките за постоянно прекратяване на риболовните дейности по член 20 от Регламента за ЕФМДРА, се цели да се намали натиска, оказан върху рибните ресурси чрез редуциране риболовен капацитет на риболовния флот. Така ще се поддържа доброто състояние на тези запаси и същевременно ще се гарантира максимален улов за сектора.</p>

Цел на политиката	Приоритет	Обосновка
		<p>Това означава, че натискът на риболовните дейности върху запасите следва да се ограничи до равнище, на което биомасата на тези запаси в бъдеще ще може да се поддържа в добро състояние, като се отчитат и съответните социално-икономически фактори. Опитът от изминалите два програмни периода показва положителни резултати и голям интерес от сектора. Резултатът от окончателно преустановяване на риболовните дейности на корабите е повлияло натиска върху запасите (съгласно информацията от Годишен доклад на България за усилията през 2021 г. за постигане на устойчив баланс между риболовния капацитет и риболовните възможности), но в недостатъчна степен. Това е ключов фактор за подобряване на състоянието на цялата водна популация, чрез постигането на баланс между риболовния капацитет и риболовните възможности.</p> <p>Подпомагането за временно преустановяване на риболовна дейност предвижда да се осигури подкрепа на операторите, които са намалили своите доходи, поради засягането на сектора от забрани за улов на определени видове в следствие на консервационни дейности за видове, обект на стопански риболов, наложени от политиката на ГКРСМ, климатични промени, природни катаклизми и при въвеждането на мерки засягащи общественото здраве. При изпълнението на ПМДР 2014-2020 такава мярка беше приложена успешно с цел компенсация на операторите, за да се запазят от радикални сътресения вследствие на пандемията от COVID-19. Целта ще се постигне чрез разпоредбите на член 21 от Регламента за ЕФМДРА.</p> <p>Изпълнението на тези видове дейности ще се прилага чрез въвеждането на опростени разходи за изчисляване на премията.</p> <p>Насърчаване на ефективен контрол и правоприлагане в областта на рибарството, както и на надеждни данни за вземането на решения, основани на знанието.</p> <p>Общата политика в областта на рибарството не може да бъде пълноценна без да включва прилагане на ефективна система за контрол в стопанския и любителския риболов. Въвеждането на нови технологии в мониторинга и контрола, като например изкуствен интелект, приложения за проследяване на дейността на стопанствата за аквакултури или на риболовната дейност ще</p>

Цел на политиката	Приоритет	Обосновка
		<p>осигурят спазване на всички правила на ОПОР, както и на новия регламент за контрола. Необходимо е и по-нататъшно разработване на ефективни и адекватни системи за точно и надеждно отчитане на улова на всички риболовни сегменти, включително за дребномащабния и любителския риболов, за по-добър контрол върху изпълнението на задължението за разтоварване, за надеждно етикетиране и проследимост от етапа на добиване до продажба на дребно, за по-ефективно сертифициране и проверка на мощността на двигателя. За осъществяването на по-добър контрол е необходим допълнителен добре обучен човешки ресурс. За целта България също ще продължи да укрепва капацитета на човешките ресурси, да разработва и внедрява нови технологии и да укрепва националните достижения на правото в областта на рибарството. Тези дейности постигат целите на стратегията „От фермата до трапезата“, чрез осигуряване на устойчива експлоатация на живите водни ресурси, като обхващат всички аспекти на тази политика.</p> <p>Анализ на риска и оценка на нуждите за изпълнение на дейностите по контрол и правоприлагане</p> <p>1. Спазване на задължението за разтоварване.</p> <p>Анализ на риска: Рискът за неспазване на задължението за разтоварване и записването на данни се оценява като среден до висок съгласно националната оценка на риска, в зависимост от сегмента.</p> <p>Оценка на нуждите: За да се извършва високо-технологичен ефективен контрол върху разтоварваните улови е необходимо разработването на интегрирана информационна система за докладване на уловите, инсталация и поддръжка дистанционно електронно наблюдение (CCTV и сензори) на борда на корабите и подпомагане на дейности за съответното обучение на персонала. Наблюдението и инспекциите в морето сами по себе си не дават пълна представа относно спазването на задължението за разтоварване и също така е необходимо да се въведат средства за въздушно наблюдение (включително безпилотни средства). Нужна е постоянна координация на дейностите по контрол с EFCA.</p> <p>2. Мониторинг на дребномащабния риболовен флот.</p>

Цел на политиката	Приоритет	Обосновка
		<p>Анализ на риска: Риболовните съдове с дължина до 10 метра са над 90 % от общия брой риболовни кораби в страната, техните улови са около 20 – 25 % от общото количество улови на целия риболовен флот. Поради това рискът от неспазване задължението за записване и отчитане на уловите може да се определи като среден до висок, в зависимост от сегмента, целевия вид и сезона. Въпреки това особено внимание следва да се обръща на оператори с риболовни кораби без деклариран улов, както и на такива извършващи улов на миди и рапани.</p> <p>Оценка на нуждите. Съгласно новия регламент за контрол, следва да бъде предвидена възможност за електронно докладване и проследяване на уловите от дребномащабния риболов - оценка на нуждата от изработване на софтуер и доставка на подходящ хардуер, както и за проследяване на позициите на дребномащабния флот чрез проследяващо оборудване на борда на риболовните кораби. Необходимо е обучение на персонала на ИАРА и провеждане на кампании на широката общественост за повишаване информираността. Нужна е промяна на националната законодателна рамка за въвеждане на дефиниция за дребномащабен крайбрежен риболовен флот, с цел да се осигури основа за специфична подкрепа за този флот.</p> <p>3. Мониторинг на любителския риболов.</p> <p>Анализ на риска: Използваната система за издаване на билети за любителски риболов на хартиен носител не предоставя достоверно отчитане на уловите от любителите риболовци. Има риск от попадането на улови от любителския риболов в търговската мрежа, което създава необходимост от изграждане на допълнителна система за мониторинг на тези дейности.</p> <p>Оценка на нуждите: За оптимално управление на въздействието на любителския риболов е необходимо въвеждането на ефективна система за лицензиране или регистрация и въвеждането на софтуерно решение за докладване на улова от любителския риболов в синхрон с целите на Дигиталния преход. Осигуряването на съвместимост с използваните от ИАРА системи за докладване на уловите и увеличаване на броя на инспекциите по транспортиране на улова ще попречи на попадането на такива улови в търговската мрежа.</p>

Цел на политиката	Приоритет	Обосновка
		<p>4. Проследимост.</p> <p>Анализ на риска: Използваната в момента система за проследяване на уловите е основана на попълването на хартиени документи, което създава предпоставка за неточности и създава риск от узаконяване на ННН улов. Липсата на дигитална система поставя известни предизвикателства при проследяемостта на продуктите от риболов. При инспекции и контрол за проследимост е необходимо да се обръща внимание за наличие на етикети на партидите, спазване на правилата за претегляне и да се съблюдава за еднакви стойности на количествата на разтоварения улов и първата продажба.</p> <p>Оценка на нуждите: За да се осигури адекватна проследимост на уловите е нужно разработване на нова централизирана електронна система, която дава възможност за самостоятелно деклариране от операторите. Удачно е въвеждането на индивидуални устройства за самостоятелно етикетиране на улова. Важно е и осигуряването на съвместимост на информационната система за уловите с други системи (за контрол по храните и с други ДЧ).</p> <p>5. Контрол на мощността на двигателите.</p> <p>Анализ на риска: Оценката се извършва ежегодно въз основа на одобрен план за статистически извадки от ИА Морска администрация. Оборудването е предоставено от ИАРА. Съществува риск от загуба на информация между двете институции. Освен това планът за изпитване на мощността на двигателя, одобрен през 2016 г., все още не е изпълнен.</p> <p>Оценка на нуждите: Идентифицирана е нужда от оборудване и консумативи необходими за физическите проверки от страна на ИАРА, както и дигитализация на обмена на данни от ИАМА при извършване на замерванията към ИАРА. Планът за изпитване на мощността на двигателя трябва да бъде преразгледан и/или приложен и трябва да бъдат въведени процедури, в случай че компетентните органи открият несъответствия в стойностите на мощността на двигателя.</p> <p>За да отговори България на новите предизвикателства и правила, ще се предоставя подпомагане съгласно правилата на член 22 от Регламента за ЕФМДРА.</p>

Цел на политиката	Приоритет	Обосновка
		<p>Въз основа на многогодишна програма, която включва подробен списък с изискванията за данните и списъка със задължителните научни изследвания на море, България събира данни за секторите рибарство, аквакултура и рибопреработка и биологични данни за приоритетните видове и уязвими видове. България също така предоставя и ползва данни от организации като Европейската мрежа за наблюдение и данни за морската среда (EMODnet) с цел наблюдение на морето, анализ на морските данни в съответствие с международните стандарти и в синхрон с целите на Общия дневен ред за Черно море. Данните за морската среда в Черно море са в полза на промишлеността, публичните власти и изследователите за разработване на нови продукти и услуги.</p> <p>Данните, които които България събира включват:</p> <ul style="list-style-type: none"> - събиране на биологични данни /биологичен мониторинг/ за стопански значимите запаси –калкан, трициона, рапан, хамсия, сафрид, барбуня, меджид и черноморска акула, с което обезпечава нуждата от данни зависими от риболова; - ежегодно България провежда 2 научни изследвания (пролетно и есенно) за оценка на пелагичните видове и 2 научни изследвания (пролетно и есенно) за оценка на дънните видове, които осигуряват събирането на независими от риболова биологични данни, включително данни за стомашното съдържимо на видовете; - ежегодно научно изследване за оценка на уловеното, изхвърленото и разтоварено количество, и данни за оценка на въздействието на рибарството пред българския бряг на Черно море върху морската екосистема чрез участието на наблюдатели на борда на риболовни кораби от флота на Република България, които осъществяват риболовни дейности в Черно море. - Пилотно изследване за състоянието на любителския риболов и оценка на дела на уловите от тази дейност спрямо стопанския риболов, включване към разработваната от Европейската комисия уеб-базирана платформа за събиране на информация за уловите от любителския риболов; - Ежегодно събиране на социално-икономически данни за риболова,

Цел на политиката	Приоритет	Обосновка
		<p>аквакултурите и преработката в рибарството.</p> <p>В тази връзка УО на ПМДРА ще постигне целта чрез предоставянето на публични средства съгласно член 23 от Регламента.</p> <p>Относно общите европейски пространства за данни и съгласно чл. 10 на Директивата за отворените данни (Директива (ЕС) 2019/1024 от 20.06.2019 г.), България подкрепя достъпността на научноизследователски данни, ще осъществи национални политики и ще предприеме съответни действия да осигурят както на частния, така и на публичния сектор сигурно и доверено пространство за данни, за да се даде възможност на секторите да споделят прозрачно и да имат достъп до данни. Това позволява повишаване на икономическата и екологична ефективност, като същевременно поддържа контрол върху компаниите и лицата, които генерират данните.</p> <p>Пространствата за данни се внедряват с подкрепата на програмата „Цифрова Европа“ от 2021 г. За да осигури достъп до данните по Програмата за събиране на данни е изградена електронна страница на български и английски език. На страницата се публикуват всички научни доклади получили финансиране от ПМДР, като могат да бъдат достигнати в секция документи от следния линк - http://dcf-bulgaria.bg/documents/.</p> <p>За да се осигури продължаване на достъпността на данните, ИАРА ще продължи да поддържа страницата и през новия програмен период, като докладите от всички научни изследвания, финансирани по ПМДРА, ще бъдат публикувани.</p> <p>В условията на нарастващи заплахи, предизвикани от прекомерната експлоатация на морските ресурси, замърсяването и изменението на климата, са необходими действия, за възстановяване на доброто екологично състояние на Черно море и вътрешните водоеми. Според доклада на Европейската агенция по околна среда относно европейските морски екосистеми, е необходимо неутрализиране на ефекта на пренебрегване и злоупотреба на човешката дейност. Във връзка с набора от политики, определени от Европейския зелен пакт и Стратегията за биоразнообразие, се налага трансформация на икономиката на България, за постигане на по-устойчиво бъдеще. Чрез целеви операции ще се постигне добро състояние на</p>

Цел на политиката	Приоритет	Обосновка
		<p>околната среда. Ролята на рибарството в тази амбициозна задача е свързана с използването на риболовни техники и оборудване, които позволяват упражняването на риболовната дейност да се извърши за най-кратък период, да води до оптимален улов и да има минимално отрицателно въздействие върху околната среда.</p> <p>В съответствие с Плана за действие за нулево замърсяване и с цел намаляване на замърсяването на морето с 50%, количеството на микропластмасите с 30% до 2030 г. са предвидени дейности по почистване на Черно море от отпадъци. В програмата се предвиждат и дейности по публичност и кампании за популяризирана дейностите по почистване на морето.</p> <p>По същия начин Стратегията за кръгова икономика призовава за предприемане на действия по отношение на разделното събиране на излезли от употреба риболовни уреди. Ще се подпомагат дейности за събиране и ще се насърчава рециклиране на такива риболовни уреди, както и операции, предотвратяващи и намаляващи загубата на риболовни уреди.</p> <p>За постигане на тази специфична цел, се предоставя подпомагане по член 25 от Регламента за ЕФМДРА за действия за опазване и възстановяване на водното биологично разнообразие и водните екосистеми, включително във вътрешните водоеми. Ще се включат и дейности за почистване на морето от изгубени риболовни уреди, инвестиции на територията на пристанищата или друга инфраструктура за набавяне на подходящи съоръжения за приемане на изгубени риболовни уреди и отпадъци, събрани в морето, преоборудване на корабите с такелаж и риболовни уреди, които намаляват разхода на гориво. Подпомагане ще се предоставя и за изпълнение на мерките за пространствена защита съгласно Директива 2008/56/ЕО и дейности по управление, възстановяване, наблюдение и мониторинг на защитените зони по „Натура 2000“.</p>
2. По-зелена Европа	2.Насърчаване на устойчиви дейности в областта на аквакултурите, преработката и предлагането на пазара на продукти от риболов и аквакултури, като	Увеличаващото се население и изчерпването на възможностите за постигане на по-големи количества от улов на риба, мекотели и ракообразни, поради сериозното намаляване на дивите популации на повечето от стопански

Цел на политиката	Приоритет	Обосновка
	по този начин допринася за продоволствената сигурност в Съюза	<p>експлоатираните и ценните хранителни качества са сериозна предпоставка за развитието на аквакултурите. Производството на аквакултури в България има установени традиции и добра основа, която има потенциал да бъде надградена. Традиционно стопанствата за аквакултури се класифицират в две групи - топловодни и студеноводни. Производството на риба и други водни организми е ориентирано към сладководните аквакултури. Такива са 96% от стопанствата и 95% от отглежданите видове. 79% от обема на продукцията се отглежда в сладководни ферми.</p> <p>Обемът на производство на аквакултури нараства спрямо предходния програмен период. Средният годишен обем на произведена продукция за периода 2014-2019 г. е 14 915 t. Средно годишно за периода 2014-2019 г. функционират активно 405 стопанства. В продукцията от сладководна аквакултура за периода 2014-2019 г. доминира шаранът с 40.4% (4 650 t) от общата продукция, следван от дъговата пъстърва с 27.1% (3 198 t) и растителноядните риби с 24.5%. Отглеждат се и водорасли, змиорка, скариди и есетрови видове. Продукцията от стопанства с рециркулационни системи заема едва 0.15% от общото количество сладководна аквакултура за периода 2014-2019 г. Единственият вид аквакултура, обект на отглеждане в морето е черната мида. За отглеждането на редица видове се разчита единствено на внос на зарибителен материал. Общите годишни приходи на предприятията за производство на аквакултури показват тенденция на значително нарастване, като за 2018 г. те са 64.9 мил. лв. или 2.2 пъти от началните 29.2 мил. лв. от 2014 г. Подсекторът на соленоводните аквакултури е на съществена загуба в три от петте години на периода 2014-2018 г. Подсекторът на сладководната аквакултура е на печалба в три от петте години на периода. Растежът на приходите в подсектора се дължи основно на увеличаването на обемите произвеждани аквакултури и в по-малка степен на повишение на продажните цени. Секторът привлича нова работна сила, като за периода 2014-2018 г. следва да се отчете нарастването на броя на заетите лица от 662 на 866. Забелязва се и нарастване на дълготрайните материални активи от 63.7 мил. лв. на 86 мил. лв. Все още е нисък дялът на фермите за производство на аквакултури, развиващи устойчиви</p>

Цел на политиката	Приоритет	Обосновка
		<p>производства и такива, които използват енергия от естествени източници. От предоставяната през двата програмни периода подкрепа на производители на аквакултури, предоставящи екологични услуги се възползваха само 6 стопанства.</p> <p>Преработването на продукти от риболов и аквакултури в България е относително добре развито. В периода на възстановяване и растеж на преработвателния сектор от 2013 г. до 2018 г. броят на предприятията варира между 41 (2013 г. и 2018 г.) и 51 (2016 г.). Към момента броят на предприятията, преработващи продукти от риболов и аквакултури е 47. Основните видове, които са обект на преработка от предприятията са: скумрия, цаца, аншоа, копърка и шпроти, пъстърва, шаранови и сомови риби, съомга, хек, херинга, рапан, тон, скариди (с доминиращ дял на вносната суровина).</p> <p>Значително се повишава обемът на произведената продукция на ракообразни, мекотели, други водни безгръбначни и водорасли, преработени или консервирани по друг начин. Повишава се и обемът на произведената продукция на риба, преработена или консервирана по друг начин, без готови рибни ястия. Обемът на произведената продукция в преработката и консервирането на риба и други водни животни, без готови ястия се е повишил от 11 596 t през 2014 г. до 16 447 t през 2017 г., а през 2018 г. е 14 602 т. или с 50% за периода 2009-2017 г., а на продадената продукция от 10 429 t през 2014 г. до 14 621 t през 2017 г. и 13 355 през 2018 г. Сравнено с предходния пет годишен период 2009-2013 г. се наблюдава увеличение средно с 24% на произведената продукция и 19% на продадената продукция. Делът на собствената продукция в преработката по данни на БАБХ е 45%. Основни видове със значим дял на собствената продукция в преработката са цаца, пъстърва и рапан.</p> <p>Делът на собствената продукция в преработката на ишлеме по данни на БАБХ е 2% и се дължи в огромна степен на преработката на един вид -</p>

Цел на политиката	Приоритет	Обосновка
		<p>аншоа. Делът на собствената продукция в преработката с произход от внос по данни на БАБХ е 50%. Основните видове с произход от внос със значим дял на продукция в преработката са скумрия, съомга, хек, херинга, скариди, тон, аншоа и др. Динамиката на приходите в преработката на риба и рибни продукти позволява ясно обособяване на тенденция на плавно нарастване на приходите в подсектора от 101 мил. лв. през 2014 г. до 150.6 мил. лв. през 2017 г. и 137.2 мил. лв. през 2018 г, т.е. приходите в края на периода са с около 37% по-високи от началните. Годишните приходи на предприятие в преработка и консервиране на риба и други водни животни, без готови ястия повтарят динамиката на общите приходи в подсектора. Те нарастват плавно от 2 298 хил. лв. през 2014 г. до 3 347 хил. лв. през 2018 г. или увеличението е с 46%. Предприятията в подсектора са почти равномерен микс от микро до 9 заети, малки от 10 до 49 заети и средни от 50 до 249 заети. Подсекторът реализира печалба през всички години на периода 2014-2018 г. Основно ръстът в подсектора се дължи на преработка на продукти, генериращи по-високи приходи и/или по-висока добавена стойност, а не на внедряване на по-високи/по-скъпи технологии. Това отразява много близкият ръст на ДМА (10.5%) и заети (8.4%) за периода.</p> <p>Предлагането риба и рибни продукти за 2018 г. е 70 438 t, близо до най-високото за периода 2009-2018 г. Цялостната тенденция е на плавно нарастване. Динамика на търсенето на пазара има, но тя се дължи на вариации през отделните години. Структурата на търсенето е относително стабилна, като разпределението за 2018 г. - 77.8% собствено потребление и 22.2% износ е много близко (под 1% отклонение) до средното за периода 2009-2018 г. Балансът на пазара, измерен във финансови стойности (милиони лева), показва значимото развитие на износа. Паралелното развитие на вноса е индикатор, че развитието се дължи основно на преработвателната индустрия с вносни суровини. Обемът на продукция от риболов остава статичен, особено през последните 5 години (2014-2018 г.) - между 8 507 хил. t и 8 747 хил. t. Данните за 2019 г. показват възможно покачване с близо 20% до 10 269 хил. t.</p>

Цел на политиката	Приоритет	Обосновка
		<p>Обемът на продукция от аквакултури през 2018 г. (над 16 000 t) е над два пъти по-висок от този през 2009 г. (под 8 000 t). Няма сериозни разлики в увеличението от цени на едро към цени на дребно. То е на средни нива между 10% и 16%. В годините 2009-2014 г. има значителен спад във вноса от 42 637 t на 34 114 t. След 2014 г. вносът нараства до над 47 000 t през 2017 г. и надминава нивата от 2009 г. с около 10%. През 2018 г. и 2019 г. вносът остава близо до нивото от 2017 г. В годините 2009-2015 г. обемът на износа остава почти постоянен - от 12 556 t през 2009 г. до 11 761 t през 2014 г. и 10 843 t през 2015 г. След 2016 г. обемът на износа нараства значително и достига 19 459 t през 2017 г., с което надминава нивата от 2009 г. с около 55%. През 2018 г. и 2019 г. има лек спад спрямо 2017 г., но нивата са по-високи от всички останали години в периода. Доминиращите във вноса през 2019 г. скариди, скумрия, съомга, лаврак, ципура и тон (с близо 60% общ дял от стойността на вноса) са имали дял от под 40% от стойността на вноса през 2009 г. Единствените относително постоянни видове са скумрията и рибата тон, останалите съществено увеличават своя дял. При износа промяната също е сериозна. Доминиращите през 2019 г. скариди, рапан, съомга, дъгова пъстърва, скумрия, хайвер, тон, аншоа и сардина (с над 70% общ дял от стойността на износа) са имали дял от 46% през 2009 г., като относително постоянни видове са рапанът, пъстървата, скумрията и хайвера, а останалите увеличават своя дял. Хайверът запазва позициите си на продукт с постоянен дял от стойността на българския износ. Единичната му цена за периода варира значително в зависимост от това, каква част от преработката му се случва в страната.</p> <p>Консумацията на риба през 2010 г. е 4.9 kg и нараства, като през 2019 г. достига до 6.7 kg на човек. Средната консумация на риба и рибни продукти за периода 2010-2019 г. е 5.4 kg. Потреблението на риба и рибни продукти средно на лице е от изследването на НСИ на домакинските бюджети само на български домакинства и не включва консумацията в заведения за обществено хранене.</p>

Цел на политиката	Приоритет	Обосновка
		<p>Според на ЕС “The EU Fish Market” за 2019 г. България е на предпоследно място по потребление на продукти от риба и аквакултури в ЕС с изчислено потребление от 7,3 кг на глава от населението (по данни от 2017 г.). Средното ниво за ЕС е 24.3 kg на човек или 3.33 пъти по-високо отколкото в България. Сред посочените консумирани видове риба скумрията е лидер, но тя не е обект на аквакултура. След нея се нарежда пъстървата, а шаранът е на трета позиция.</p> <p>Дългосрочният подход за постигане на устойчив растеж на сектора на аквакултурите ще насърчи производството, отчитайки различните предизвикателства и възможности в страната. Развитието на сектора ще бъде ориентирано към постигане на целите на Стратегическите насоки за по-устойчиви и конкурентоспособни аквакултури на ЕС за период 2021-2030 г., а именно:</p> <ul style="list-style-type: none"> - изграждане на гъвкавост и конкурентоспособност; - участие в екологичния преход; - гарантиране на приемане от обществото и информираност на потребителите; - увеличаване на знанията и иновациите. <p>В тази връзка България извежда като своя цел устойчивото развитие на аквакултурите, съгласно разпоредбите на чл. 27 от Регламент (ЕС) 1139/2021.</p> <p>За да отговори на потребностите, изведени от SWOT-анализа се предвижда прилагането на набор от мерки по Приоритет 2, които ще допринесат за преход към устойчиви производства, щадящи експлоатацията на водните ресурси и околната среда, както и подкрепа на аквакултури, предоставящи екологични услуги. С дейностите по приоритета се цели повишаване на</p>

Цел на политиката	Приоритет	Обосновка
		<p>консумацията на продуктите от аквакултури от населението чрез повишаване качеството на предлаганата продукция и нейното разнообразие, както и увеличаване на производството и потреблението на биологични аквакултури. Диверсификацията на отглежданите видове аквакултури се очаква да задоволи идентифицираното търсене. Развитието на морската аквакултура (калкан, като обект с голям стопански интерес) е изведено като необходимост за посрещане на идентифицираното търсене от потребителите. Необходимо е да се добави стойност на продуктите от риболов и аквакултури чрез първична обработка (за подобряване на търговския вид). Важно е да се създадат условия и възможности за преминаване към устойчива хранителна система като част от европейската стратегия „От фермата до трапезата“.</p> <p>Преработването на продукти от риболов и аквакултури в България е относително добре развито. В периода на възстановяване и растеж на преработвателния сектор от 2013 г. до 2018 г. броят на предприятията варира между 41 (2013 г. и 2018 г.) и 51 (2016 г.). Към момента по данни на БАБХ броят на предприятията, преработващи продукти от риболов и аквакултури е 47.</p> <p>Обемът на произведената продукция в подсектор Преработка и консервиране на риба и други водни животни, без готови ястия се е повишил от 11 596 t през 2014 г. до 16 447 t през 2017 г., а през 2018 г. е 14 602 т. или с 50% за периода 2009-2017 г., а на продадената продукция от 10 429 t през 2014 г. до 14 621 t през 2017 г. и 13 355 през 2018 г. Сравнено с предходния пет годишен период 2009-2013 се наблюдава средно с 24% повече произведена продукция и с 19% повече продадена продукция.</p> <p>Динамиката на приходите в подсектор 10.20 Преработка на риба и рибни продукти позволява ясно обособяване на тенденция на плавно нарастване на приходите в подсектора от 101 мил. лв. през 2014 г. до 150.6 мил. лв. през 2017 г. и 137.2 мил. лв. през 2018 г, т.е. приходите в края на периода са с</p>

Цел на политиката	Приоритет	Обосновка
		<p>около 37% по-високи от началните. Тенденцията на растеж е започнала в средата на предходния период 2009-2013 г.</p> <p>Увеличаването на преработката (съгласно разпоредбите на чл. 28 от Регламент (ЕС) 1139/2021) на местен улов и аквакултури, както и разработването на нови преработени продукти с идентифицирани пазарни нужди ще повиши устойчивостта на сектора и ще намали зависимостта му от внос. Прилагането на принципите на кръговата икономика в сектора ще допринесе за смекчаване на въздействието върху климата и намаляване на въглеродния отпечатък в съответствие с целите на „Зеления пакт“ на ЕС.</p> <p>Предлагането на риба, други водни организми и рибни продукти в страната се формира от собствен улов, собствено производство на аквакултури и внос, търсенето от своя страна - от вътрешно потребление и износ.</p> <p>Необходимо е да се приложат разнообразни форми за предлагане на пазара, при съобразяване с търсенето, насърчаване дейностите на организациите на производители и разширяване и утвърждаване на позициите на международните пазари, включително за създаване и изпълнение на дейности на организации на производители за планове за производство и предлагане на пазара, съгласно разпоредбите на чл. 26 от Регламент (ЕС) 1139/2021.</p> <p>Предлагането за 2018 г. е 70 438 t, близо до най-високото за периода 2009-2018 г. - 71 301 t (2017 г.). Цялостната тенденция е на плавно нарастване. Динамика в баланса на предлагането има основно в компонент „Производство от аквакултури“, което е удвоено в периода 2009-2018 г., като нарастването е изцяло във втората половина на периода (2013-2018 г.). От друга страна, средната единична цена на килограм в сектора не нараства и дори е под нивата от 2009 г.</p> <p>Динамика на търсенето на пазара има, но тя се дължи на вариации през отделните години. Структурата на търсенето е относително стабилна като</p>

Цел на политиката	Приоритет	Обосновка
		<p>разпределените за 2018 г. - 77.8% собствено потребление и 22.2% износ е много близко (под 1% отклонение) до средното за периода 2009-2018 г.</p> <p><i>Специфична цел 1 - насърчаване на устойчивите дейности, свързани с аквакултурите, по-специално чрез укрепване на конкурентоспособността на производството на аквакултури, като същевременно се гарантира, че дейностите са екологично устойчиви в дългосрочен план.</i></p> <p>Във връзка с изведените в Многогодишния национален стратегически план за аквакултурите в България (2021-2027) нужди, финансирането по Приоритет 2 цели да допринесе за създаването, както и за модернизацията на стопанствата и екологосъобразното производство на аквакултури, които следва да са насочени към привеждането на фермите към режим на многократно използване на водата с пречистване от биогените замърсители и аериране. Това се налага от все по-често намаляващия дебит на подпочвените води и климатичните промени. Аквакултурите създават по-нисък въглероден отпечатък в сравнение с класическото животновъдството. Модернизацията на различни технологични етапи в производството на аквакултурите се очаква да направи по-ефективен производствения процес, да облекчи различни времеемки и тежки физически дейности и да повиши контрола върху етапите от производствения процес. С модернизацията на фермите се очаква работата в тях да е по-атрактивна за млади и висококвалифицирани кадри. Като допълващ ефект модернизирането на стопанствата налага и повишаване на квалификацията на основния персонал от технолози и работници.</p> <p>България разполага с голям брой малки и средни язовири до 100 дка., които са подходящи за отглеждане на аквакултури. Това е предпоставка за повишаване на предлагането на риба за населението в районите, в които са разположени. Тези аквакултурни производства ще имат и множество екологични ползи, тъй като те представляват подходящи местообитания за различни птици и водни животни, като по този начин се запазват</p>

Цел на политиката	Приоритет	Обосновка
		<p>традиционните характеристики на зоните на обитание, в това число зоните по Натура 2000, защитени и влажни зони и др.</p> <p>В последните години намаляването на естествените рибни популации в Черно море и световния океан дава тласък на производството на различни видове марикултури. В Черно море към момента се практикува единствено отглеждане на черна мида, но защитата на запасите от други видове двучерупчести мекотели и различни видове риби са движеща сила за разработването на технологии за отглеждането им. Идентифицираното търсене на морски храни следва да доведе до разработването на технологии за отглеждането на някои нови видове организми, включително Algae. Подходящо е да се стартира с видове, които се срещат естествено в Черно море и качеството на крайбрежните води задоволява техните изисквания. Отглеждането на калкан е стратегически важно за България от гледна точка на намаляване на риболовния натиск върху естествените популации на вида чрез изпълнението на пилотни проекти и въвеждане на иновации при възможност. Водораслите са важен източник на алтернативен протеин и тяхното отглеждане има потенциал за развитие на устойчива хранителна система, допринасяйки за продоволствената сигурност. Насърчаване на използването на алтернативни фуражи, като насекоми, морски суровини, например Algae и странични продукти от биоикономиката, като рибни отпадъци ще допринесе за изпълнението на принципите на синята икономика.</p> <p>Изследванията и иновациите са основен двигател за ускоряване на прехода към устойчиви и здравословни хранителни системи. Развитието на българските аквакултури зависи от взаимодействието между националните научно-изследователски институти, образователни центрове и програми и фермите, като в тази връзка следва да се подкрепят дейности за въвеждане на повече иновации в сектора, вкл. и в съответствие с Общия дневен ред за Черно море.</p> <p>Диверсификацията на производствените и търговски дейности на</p>

Цел на политиката	Приоритет	Обосновка
		<p>операторите в сектор аквакултури е солиден инструмент за развитие на бизнеса. Търговската диверсификация дава възможност за допълнителни източници на доходи за фермите чрез развитие на съпътстващи дейности в зоните около водоемите, напр. риболовен туризъм, образователни дейности в областта на аквакултурите и др.</p> <p>Важен принос за развитието на сектора и повишаване на неговата конкурентоспособност е добавянето на стойност чрез първична обработка и подобряване на търговския вид на продуктите (измиване, сортиране и поставяне в люспест лед).</p> <p>С потенциал за принос към повишаване на конкурентоспособността са и дейностите, водещи до скъсяване на веригите на доставка. Това включва, както директна продажба на потребители на мястото на производство, така и колективни директни продажби чрез обединения на производители, предлагащи по-големи количества продукция.</p> <p><i>Специфична цел 2 - Насърчаване на предлагането на пазара, качеството и добавената стойност на продуктите от риболов и аквакултури, както и преработването на тези продукти.</i></p> <p>Преработвателният сектор е един от успешно развиващите се като част от хранително-вкусовата промишленост на България. Секторът се характеризира с балансирана структура на предприятията по отношение на големината, добър потенциал за маркетингови кампании и нарастващо количеството на продажбите с всяка година и дългосрочна тенденция за увеличаване на приходите от преработка на риба и други водни организми. Генерирана е печалба във всяка от последните 10 години. Тези характеристики на преработвателния сектор дават добра основа за подпомагане на идентифицираните дейности в SWOT анализа. В тази връзка е необходимо подобряване на енергийната ефективност и декарбонизацията</p>

Цел на политиката	Приоритет	Обосновка
		<p>на предприятията с цел намаляване на вредното влияние върху околната среда и намаляване на себестойността на разходите. Бъдещото развитие на сектора изисква повишаване на квалификацията на работната сила, добавяне на стойност на преработените продукти от риболов и аквакултури, увеличаване на видовете продукти с идентифицирани пазарни нужди, подобряване на оползотворяването на страничните продукти от преработката, увеличаване на преработката на български суровини и създаване на нови продукти, които максимално оползотворяват националния улов и производство от аквакултури. Предвижда се финансиране за мерки за преодоляване на конкуренцията от нискобюджетен внос на преработени рибни продукти. Важно е да се предвидят и инвестиции в етикетиране и опаковане на преработената риба.</p> <p>Промотирането на продуктите от аквакултури като здравословна храна е средство за опазване на дивите популации. В тази връзка целевото финансиране на кампании за увеличаване на потреблението на аквакултури ще подкрепи постигането на целите изведени в стратегията „От фермата до трапезата“, вкл.чрез обособени щандове, он-лайн магазини, мобилни магазини, фермерски пазари и др. Подпомагането по този приоритет предвижда да предостави подкрепа и за водорасловата индустрия, тъй като водораслите са с идентифициран потенциал на важен източник на алтернативен протеин за устойчива хранителна система и глобална продоволствена сигурност.</p> <p>По Приоритет 2 се предвижда насърчаване на предлагането на пазара, с акцент върху качеството на продуктите от риболов, аквакултури и преработка. От значение е планирането на дейности за подобряване имиджа на продуктите в сектора на аквакултурите и преработката чрез информационни мероприятия и използване на възможностите на всички налични комуникационни канали, като се цели преодоляване на конкуренцията от внос.</p>

Цел на политиката	Приоритет	Обосновка
		<p>Отчетените положителни тенденции от продажби на черен хайвер, рапан, видове от студенолюбивите и топлолюбивите риби признати на международните пазари следва да бъдат използвани за допълнително популяризиране на българския улов, производство на аквакултури с високи хранителни качества и преработени продукти. Подпомагане е предвидено за развитие на маркетингови стратегии, промоционални кампании и събития с цел повишаване консумацията на нови видове риба и рибни продукти, както и запазване на завоюваните пазари и разширяването им. В тази връзка създаването и развитието на организации на производителите и междубраншови организации е наложително, икономически обосновано и би довело до подобряване на конкурентоспособността и устойчивостта на сектора.</p>
5. Европа по-близо до гражданите	3.Осигуряване на устойчива синя икономика в крайбрежните, островните и вътрешните райони и насърчаване на развитието на риболовни и аквакултурни общности	<p>В периода 2014-2020 г. местните инициативни групи по ЕФМДРА са вътрешни и разположени по крайбрежието на Черно море. В този програмен период целта е към тях да се включат и местни инициативни групи по поречието на река Дунав, както и да се разшири покритието по крабрежието на Черно море.</p> <p>Подходът ВОМР цели решаване на проблеми, свързани с ниските приходи и бедност в районите, свързани с рибарството и производството на аквакултури. Чрез подхода по оптимален начин се намират най-подходящи решения за специфични проблеми от територията. В този контекст, ВОМР има за цел да насърчи нови инвестиции в местните рибарски общности, като добави стойност към местния улов, диверсифициране извън сектора на рибарството и аквакултурите и насърчаване на социалното благосъстояние и културно наследство. Освен решаване на социални въпроси е необходимо да се насочи вниманието към решаване на проблеми свързани с околната среда, запазване на биоразнообразието и въвеждане на иновации на териториите.</p> <p>При разработването на стратегии всяка МИГ следва да вземе предвид възможностите, предлагани от Стратегията за интелигентна специализация</p>

Цел на политиката	Приоритет	Обосновка
		<p>за секторите на синята икономика, за да се увеличи максимално устойчивото развитие на МИГ при иновациите.</p> <p>Подходът е средство за решаване на част от предизвикателствата в Черно море като: подкрепа на интересите на дребномащабния риболов и по-добро планиране на ниво морски басейн (вече е изготвен Морски пространствен план на Република България за периода 2021 – 2035 г.), липсата на което може да доведе до конфликти; намаляване на натиска върху морската среда, мерки за намаляване на загубата на биоразнообразие и нивото на морско замърсяване; подкрепа в рибарските територии за по-добра организация на секторите на рибарството и аквакултурите и техните връзки с преработватели, дистрибутори и маркетингови вериги със специален акцент върху дребномащабния риболов; добавяне на стойност на местния улов; разработване на екологичен туризъм, свързан с рибарството (вкл. риболовен туризъм/pesca tourism) и производството на аквакултури; подпомагане на развитието на аквакултурите и диверсификацията, особено за миди и при благоприятни условия за водорасли; подкрепа за проекти, насочени към подобряване на морската среда; насърчаване на бизнеса въз основа на използването на синя биомаса (морски продукти, странични продукти и водорасли). За постигане на максимален ефект, дейностите, включени в стратегиите за местно развитие трябва да са в унисон с насоките в съобщението на комисията COM(2021) 240/final относно новия подход за устойчива синя икономика в ЕС за устойчиво бъдеще.</p> <p>В този контекст, подходът BOMP дава възможност за развитие отдолу-нагоре на синята икономика в рибарските територии. Това може да се постигне чрез гарантиране на участието на местните заинтересовани страни в развитието на синята икономика на бъдещето, както и чрез идентифициранена иновации, които да доведат до преход към по-интелигентен растеж в крайбрежните райони; създаване на къси вериги на доставки и увеличаване на добавената стойност; развитие на местните екологични знания; развитие на нишовия туризъм, като разрастващ се</p>

Цел на политиката	Приоритет	Обосновка
		<p>подсектор; възможностите за подобряване на околната среда в рибарските територии и смекчаване на негативното влияние върху климата по линия на подхода BOMP; въвеждане на принципите на кръговата икономика, допринасящи за намаляване на емисиите и замърсяването.</p> <p>Във връзка с гореизложеното и хоризонталните политики за следващия програмен период значителна е ролята на подхода BOMP, чрез МИГ по ЕФМДРА за повишаване на осведомеността по проблемите на околната среда сред широката общественост, предоставяне на нови възможности за райони, зависими от риболова. Ролята на МИГ по ЕФМДРА ще продължава да расте в бъдеще, особено в области, където развитието на синята икономика може да допринесе за увеличаване на конкуренцията за използването на морски ресурси и където процеси за управлението на крайбрежната зона или морското пространствено планиране са ключови за осигуряване на устойчиво развитие на синята икономика. Местните групи допринасят за решаване на конфликти по отношение на защитени видове и морски защитени зони.</p> <p>Друго предизвикателство пред BOMP е обезлюдяването на много райони, зависими от риболова, и застаряването работна сила в сектора на рибарството. Това изисква по-добра икономическа и социална интеграция на различни категории население в местните общности. BOMP може да допринесе, като предостави основни услуги за общността, като се увери, че и жените заемат по-активна и равнопоставена роля в местната общност и икономика, включване на млади хора и маргинализирани групи в развитието на рибарските територии, справяне с недостига на умения, съживяване на пустеещи райони и създаване на нова икономическа и социална култура, свързана с живота в рибарските територии..</p> <p>Хоризонталните приоритети за прилагане на подхода BOMP през следващия програмен период са насочени към:</p>

Цел на политиката	Приоритет	Обосновка
		<ul style="list-style-type: none"> - Възстановяване и устойчивост; - Зелен преход; - Цифров преход; - Засилване на иновации за конкурентоспособност и устойчивост; - Оптимална добавена стойност и прилагане на механизми за привличане на публична подкрепа. <p>За да се осигури успешно прилагане на подхода е необходимо да се разработят стратегии, които ще имат положително въздействие върху цялата местна общност. Публичните средства следва да генерират принос в обществен интерес. Изпълнението на подхода следва да привлича и допълнително финансиране от местни източници. Бъдещите проекти трябва да са адаптирани към местните нужди, като се отчетат новите ключови хоризонтални приоритети на ЕС, стратегията от „Фермата до трапезата“, стратегията за „Биологично разнообразие“ и целите на Общата политика в областта на рибарството. Ролята на подхода BOMP е ключова при справяне с кризи (напр. COVID-19, икономически, здравни и социални кризи) и икономическото възстановяване на местно ниво. В допълнение подходът е инструмент за гъвкава и бърза реакция за решаване на възникнали проблеми в територията.</p> <p>Необходимо е укрепване на административния капацитет на МИГ по ЕФМДРА с оглед спазване на разпоредбите на чл. 33, ал. 3 от регламент на ЕС № 1060/2021 г.</p> <p>Подходът BOMP се прилага в рибарски територии - конкретни подрегионални области/райони за рибарство и аквакултури с морски, речен или езерен бряг, включително изкуствени водоеми или речни басейни, обхващащ значителен брой лица, заети в рибарството или аквакултурите. Всяка рибарска територия трябва да отговаря на определени минимални</p>

Цел на политиката	Приоритет	Обосновка
		<p>изисквания. Насърчава се сътрудничеството между съседни територии, като в публично-правното партньорство (ПЧП) е задължително участието на минимум две съседни общини. Определена територия/община може да участва само в една МИГ. ПЧП включва представители на рибарски, аквакултурни, туристически или изразяващи местната идентичност на територията общности, вкл. свързани със Синия растеж. Партньорството трябва да е формирано от представители на публичните и частните местни социално-икономически интереси, в които вземането на решения не е контролирано от нито една от групите, представляващи конкретните заинтересовани страни.</p> <p>ПМДРА ще подкрепи ефективното функциониране на Национална рибарска мрежа на МИГ по ЕФМДРА (НРМ) след направен анализ и получен резултат за работата и приноса на действащата НРМ през текущия програмен период. Мрежата има за цел изграждане на капацитет, разпространение на информация, обмен на добри практики и подпомагане на сътрудничеството между МИГ по ЕФМДРА с цел успешното изпълнение на стратегиите за водено от общностите местно развитие. В НРМ ще участват всички МИГ по ЕФМДРА и всички заинтересовани страни, ангажирани в прилагането на подхода ВОМР в общности, занимаващи се с рибарство или аквакултури, вкл. бенефициенти.</p>
2. По-зелена Европа	4.Подкрепяне на международното управление на океаните и осигуряване на безопасни, сигурни, чисти и устойчиво управлявани морета и океани	<p>За да отговори на потребностите, които произлизат от SWOT-анализа, УО предвижда прилагането на мерки, които ще допринесат за укрепването на международното управление и устойчивото стопанисване на Черно море чрез насърчаване на морското наблюдение, знанията за морската среда и нейното опазване. Прилагането на тези мерки ще спомогне и за изпълнението на релевантни Европейски стратегически документи като „Зеления пакт“, „От фермата до трапезата“, „Син растеж“, „Стратегията за биологичното разнообразие“ и „Стратегията за морска сигурност на Европейския съюз“, както и други инструменти и инициативи като постигане на целите на ОСОИ, Директива 2014/89/ЕС на Европейския</p>

Цел на политиката	Приоритет	Обосновка
		<p>парламент и на Съвета от 23 юли 2014 година за установяване на рамка за морско пространствено планиране и ОДРЧМ. Тези мерки са съобразени с анализа на Комисията за Черноморския басейн. Не на последно място, тези мерки ще се прилагат както на национално ниво, така и в контекста на международно сътрудничество.</p> <p>Морско наблюдение</p> <p>Във връзка с нуждата за развитие на морското наблюдение, УО предвижда да предостави подпомагане по член 33 от ЕФМДРА за дейности, които допринасят за постигането на целите на ОСОИ. УО ще продължи да предоставя подпомагане за развитие на дейностите по разработване на съвместна система за обмен на информация в реално време със съответните нива на достъп, която да се ползва от органите, ангажирани с морското наблюдение. В частност, подпомагане ще се предоставя за надграждане на системите, изградени през предходния програмен период. Това надграждане ще цели интегриране на национално ниво на информация от институции, които ще бъдат директни бенефициенти. Също така, това надграждане ще включва обмен на данни с други държави-членки на ЕС.</p> <p>Това подпомагане е обусловено от SWOT-анализа. Наличието на институции с голям набор от силно развити услуги, свързани с морското наблюдение и добрите отношения на България с крайбрежните държави в Черноморския басейн е обвързано с наличието на предпоставки за изграждане на единна система за обмен на информация и осигуряване на добра свързаност на наличните видове услуги за наблюдение в България</p> <p>Тези мерки ще спомогнат за изпълнението на стратегиите „Зеления пакт“, „От фермата до трапезата“, „Син растеж“ и „Стратегията за морска сигурност на Европейския съюз“, както и други инструменти и инициативи като постигане на целите на ОСОИ, Директива 2014/89/ЕС на Европейския парламент и на Съвета от 23 юли 2014 година за установяване на рамка за морско пространствено планиране и ОДРЧМ.</p> <p>„Зеленият пакт“ цели облекчаването на бремето, което голямото търсене оказва върху сухоземните ресурси на ЕС, и за справянето с изменението на климата. Изпълнението на тези цели ще включва начини за по-устойчиво</p>

Цел на политиката	Приоритет	Обосновка
		<p>управление на морските пространства и възприемане на подход на нулева толерантност към ННН. Действията, които ще бъдат подпомогнати от УО по член 33 от ЕФМДРА ще спомогнат директно за по-устойчивото управление на морските пространства, тъй като те ще разширят обхвата на информацията, която ще се трансферира чрез системата за обмен на данни по стандарта на ОСОИ. Също така този обмен на данни ще подсили възможността за контрол на риболовните дейности и ще спомогне за предотвратяването на ННН в Черно море.</p> <p>Стратегията „От фермата до трапезата“ цели устойчиво отглеждане на риба и производство на морски храни. За постигането на тази устойчивост е важно да има високо развит мониторинг и контрол на рибарството и усъвършенствана система за проследяване, за да се намалят пропуските в прилагането на ОПОР. Надграждането на системата за обмен на данни по стандарта на ОСОИ ще позволи на отговорните институции да осъществяват подобрен мониторинг и контрол.</p> <p>Планът за действия на „Стратегията за морска сигурност на Европейския съюз“ изрично включва дейности по укрепване на сигурността на пристанищния и морския транспорт и засилване на граничния контрол с помощта на функции на бреговата охрана, борба с трафика на хора и контрабандата на мигранти, включително чрез наблюдение на възможните морски пътища. Чрез планираното подпомагане по член 33 от Регламент (ЕС) 2021/1139 УО за надграждането на системата за обмен на данни по стандарта на ОСОИ ще допринесе директно за изпълнението на тази част от Плана за действия.</p> <p>Директива 2014/89/ЕС се изпълнява в България с помощта на Морския пространствен план на Република България (МППРБ), който изрично подчертава във връзка с международното сътрудничество за ефективно управление на риболова и прекратяване на свръхулова, че съвместното опазване на рибните ресурси ще изисква значителни усилия от страна на черноморските държави, включително и за завишаване на контрола върху морския трафик, престоя на риболовните кораби в определени зони и дейността им. Чрез планираното подпомагане по член 33 се очаква да се интегрират информационни услуги, които ще спомогнат за по-доброто</p>

Цел на политиката	Приоритет	Обосновка
		<p>използване на морското пространство между конкуриращи се дейности в него, включително тези на стопанския риболов и по този начин директно ще допринесат за изпълнението на МППРБ и съответно на Директива 2014/89/ЕС.</p> <p>Общият дневен ред за Черно море е важен процес за международно сътрудничество и чрез подпомагане на операции по член 33, УО ще допринесе за изпълнението на някои аспекти на ОДНЧМ, а именно Цел 1, Приоритет 2, Дейност 5, Приоритет 5, Дейности 2 и 3, Цел 2, Приоритет 2, Дейности 1 и 4.</p> <p>Един от основните компоненти на синия растеж е свързан с осигуряване на знания, правна сигурност и сигурност в синята икономика. Един от тези компоненти е интегрираното морско наблюдение, за да се добие пълноценна информация за ситуацията в морето. Този компонент ще бъде директно изпълнен от действията, които ще бъдат подпомогнати по Приоритет 4 чрез надграждане на системата за обмен на данни по стандарта на ОСОИ. Това ще позволи на морските власти, отговорни за дейности като безопасна навигация или контрол на риболова да споделят информация за рискове и заплахи. Това намалява разходите им и риска за предприятията, които работят в морето.</p> <p>Опазване на морската среда и подобряване на знанията</p> <p>Във връзка с нуждите за опазване на морската среда и подобряване на знанията за състоянието на Черно море УО предвижда да предостави подпомагане по член 32 от ЕФМДРА за действия, които имат за цел събирането, управлението и използването на данни за подобряване на знанията за състоянието на морската среда. В частност подпомагане ще се предостави за постигане или поддържане на добро екологично състояние на морската среда в съответствие с член 1, параграф 1 от Директива 2008/56/ЕО.</p> <p>УО планира да предостави това подпомагане за действия и в сътрудничество с МОСВ и в изпълнение на Националната рамка за приоритетни действия за Натура 2000 (НРПД).</p> <p>С цел постигане и поддържане на добро екологично състояние на морската</p>

Цел на политиката	Приоритет	Обосновка
		<p>среда УО ще предостави подпомагане по мярка 16 от НРПД във връзка с риболовните дейности в Черно море. Тази мярка цели подобряване на природозащитното състояние на морски типове природни местообитания чрез разработване на планове за управление на риболовните дейности в мрежата от морски защитени зони. УО планира да подпомогне разработването на два плана за управление – за северното и южното Черноморско крайбрежие на България. Разработването на тези планове ще се извърши от научна организация като директен бенефициент.</p> <p>Тези мерки са обусловени от SWOT-анализа. Адресирани са слабите страни и заплахите, изразени във влошената екологична среда в Черно море и липсата на разработени планове за управление на риболовните дейности и предвиден мониторинг на ефекта от изпълнените мерки за подобряване на състоянието на видовете и природните местообитания. Наличието на потенциал за разработване на планове за управление на риболовните дейности, съществуващата развита мрежа от научни организации, които могат да участват в събирането, управлението и използването на данни, водещи до подобряване на знанията за състоянието на морската среда и предстоящото разширение на екологичната мрежа Натура 2000 в Черно море обуславя възможността за подобряване на знанията за състоянието на Черно море.</p> <p>Зеленият пакт цели опазване и възстановяване на екосистемите и биологичното разнообразие. Тази цел ще се постигне чрез действията, които ще се подпомагат по член 32 от ЕФМДРА. Всички те целят да спомогнат за опазването и възстановяването на екосистемите и биологичното разнообразие в Черно море. Тези действия са свързани с вече съществуващо законодателство и отговарят на амбицията в Зеления пакт за съблюдаване и ефективно прилагане на действащото законодателство и политиките, произтичащи от него.</p> <p>Стратегията за „Биологичното разнообразие” цели да се опазват и възстановяват екосистемите. Тази цел ще се постигне както чрез мерки за постигане или поддържане на добро екологично състояние на морската</p>

Цел на политиката	Приоритет	Обосновка
		<p>среда, така и чрез устойчивото управление на морските зони, изразяващо се в действия за управление на защитени зони. Тъй като природата регулира климата, тези действия ще бъдат от решаващо значение за намаляване на емисиите и адаптиране към изменението на климата. Стратегията „От фермата до трапезата” цели да стимулира устойчивото потребление на храни и да насърчава потреблението на финансово достъпни и здравословни храни за всички. Тази цел ще се изпълни чрез събирането, управлението и използването на данни за подобряване на знанията за състоянието на морската среда, тъй като тези знания са предпоставки за устойчива риболовна дейност и устойчиво потребление на храните от улов.</p> <p>Планът за действия на СМСЕС изрично включва дейности по противодействие на ННН риболов и насърчаване на противодействието на незаконната експлоатация на природни ресурси. Тази част от Плана за действия ще се изпълни чрез изготвянето на планове за управление на риболовни дейности в мрежата от морски защитени зони, които ще спомогнат за открояването на оператори, извършващи ННН риболов или незаконо експлоатиращи природни ресурси в мрежата от морски защитени зони.</p> <p>Директива 2014/89/ЕС се изпълнява в България с помощта на МППРБ, който изрично предвижда национални и трансгранични мерки за подобряване на състоянието на популациите на морските бозайници и изготвяне или актуализиране на плановете за управление на защитените зони, включващи българската морска акватория. Чрез изготвянето на планове за управление на риболовните дейности в мрежата от морски защитени зони в българската акватория ще се подпогне изпълнението на МППРБ и съответно на Директива 2014/89/ЕС.</p> <p>Общият дневен ред за Черно море е важен процес за международно сътрудничество и чрез подпомагане на операции за постигане или поддържане на добро екологично състояние на морската среда в съответствие с член 1, параграф 1 от Директива 2008/56/ЕО, УО ще допринесе за изпълнението на някои аспекти на ОДНЧМ, а именно Цел 1, Приоритет 1, Дейност 3, и Приоритет 2, Дейност 1.</p>

Цел на политиката	Приоритет	Обосновка
		<p>Един от основните елементи на синия растеж е свързан с осигуряване на знания, правна сигурност и сигурност в синята икономика. Един от тези компоненти е знанието за морската среда и подобряване на достъпа до информация за морето. Той ще бъде директно постигнат чрез действията, които ще бъдат подкрепени от УО по член 32 от ЕФМДРА. Както бе отбелязано по-горе, действията, които ще бъдат подкрепени целят да се опази биологичното разнообразие чрез опазване и възстановяване на екосистемите. Това ще спомогне и за развитието на синия растеж и синята икономика, тъй като загубата на биологично разнообразие и срывът на екосистемите застрашават основите на нашата икономика.</p>

1. Програмна стратегия: основни предизвикателства пред развитието и ответни мерки на политиката

Таблица 1А: SWOT анализ и потребности

Приоритет	SWOT анализ
1.Насърчаване на устойчивото рибарство, възстановяването и опазването на водните биологични ресурси	<p>Силни страни</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Дългогодишни традиции на риболова в България и наличие на организации, представляващи интересите на сектора; 2. Наличие на устойчив и отговорен риболов в България, предоставящ продукти с висока добавена стойност и с намаляващо отрицателното въздействие на рибарството върху околната среда; 3. Ловят се видове с висока пазарна стойност, от които се реализират високи приходи (напр. бяла мида и калкан, съобразно квотата му за улов); 4. Положителна тенденция на нарастване на броя на заетите лица и увеличаване на производителността на труда след 2013 г.; 5. Стартирани дейности по модернизация и реконструкция на рибарски пристанища, с потенциал да осигурят по-добри условия и услуги за операторите <u>и постигане на целите на ОПОР;</u> 6. Налични технически средства за осъществяване на контрол в риболова и хранителната верига. Налична система за сателитен контрол върху риболовните кораби над 12 метра; 7. Сътрудничество с останалите национални институции при осъществяване на инспекция, контрол и наблюдение на риболовните дейности във водите на Черно море. Съвместни дейности с други държави членки, координирани от Европейската агенция за контрол в рибарството; 8. <u>Изграден административен капацитет в добро сътрудничество с национални и международни организации, партньори на ИАРА по програмата за събиране данни;</u> 9. <u>Подобрена научна експертиза, чрез участие в семинари и обучителни курсове за оптимизиране на пробонабиранията, определяне на възрастта и изпълнението на модели за оценка на запасите, както и чрез регулярното провеждане на изследвания, които се координират и представят на регионално и международно равнище.</u>

Слаби страни

1. Зависимост на операторите от обемите и приходите от улов на ограничен брой търговски видове, които са с ниска разпознаваемост от консуматорите;
2. Прилаганите технологии за улов на дънни видове, бяла пясъчна мида, рапан и други влияят на екологичното равновесие в черноморските екосистеми;
3. Подсекторът е доминиран от микро-предприятия и физически лица в напреднала възраст, което предполага неустойчивост на икономическите оператори;
4. Растежът на приходите в подсектора се дължи основно на увеличаването на обемите на улова и улов на видове с по-висока единична цена, като бяла пясъчна мида;
5. Голяма част от риболовните кораби са остарели, неактивни и икономически нерентабилни поради ниската енергийна ефективност, неподходящото оборудване, неселективни риболовни уреди и др.;
6. Пристанищната инфраструктура на черноморския и дунавския бряг не е достатъчно равномерно разпределена и съоръженията не отговарят напълно на изискванията за разтоварване, санитарно-хигиенни норми и безопасни условия на труд;
7. Липсват съоръжения за разтоварвания и за обработка на отпадъците в малките рибарски пристанища, които да постигат и целите на Общата морска програма за Черно море и липсват достатъчни условия за директна продажба;
8. Липсва интегрираност на веригата за добавяне на стойност и диверсификация на дейността, която да допринесе за подобряване на икономическото представяне на сектора;
9. Операторите в сектора срещат затруднения при финансиране от търговски банки и при кандидатстване по европейските програми в сектора на рибарството;
10. **Липса на електронно записване и отчитане на уловите от операторите в дребномащабния и любителския риболов;**
11. **Липсата на интегрирана и ефективна национална база данни за риболова не позволява надеждно и автоматично докладване, ефективни кръстосани**

проверки и валидиране на данни. Това увеличава риска от грешки и ограничава възможността за автоматичен обмен на информация за риболова;

12. Липсата на надеждна и интегрирана система ERS и база данни засяга надеждността на данните за улова от тази система и застрашава ефективната кръстосана проверка и валидирането на данните;
13. Недостатъчният контрол върху изпълнението на задължението за разтоварване застрашава целта за премахване на разточителната и неустойчива практика на изхвърляне на риба в морето;
14. Непостоянно претегляне на улова, а липсата на записи за претегляне увеличава риска от неадекватно регистриране на улова;
15. Недостатъчното или неадекватното етикетиране на рибните продукти застрашава проследимостта на всяка партида на всички етапи от етапа на улов до продажба на дребно;
16. Липса на систематични и надеждни процедури за сертифициране и проверка на мощността на двигателя;
17. Недостатъчен брой научни работници, които да покриват нуждите на програмата за събиране на данни;
18. Недостатъчно богат опит на научните работници осъществяващи наблюденията на риболовните дейности на борда на риболовните кораби и въздействието на рибарството върху застрашените и защитени видове;
19. Административни тежести, които възпрепятстват своевременно финансиране на научните изследвания и навременното им провеждане, с цел получаването на надеждни данни.

Възможности

1. Неизползван ресурс за развитие и създаване на допълнителни работни места в крайбрежните (Черно море и р. Дунав) райони;
2. Въвеждане на висококачествени, диетични и здравословни продукти, придружено от растящо търсене на рибни продукти;
3. Прилагане на мерки за приспособяване на риболовния флот в унисон със стратегическите цели на Европейския зелен пакт и Стратегията на ЕС за

биологичното разнообразие до 2030 г., целите на ОПОР с акцент върху задължението за разтоварване и селективността и Стратегия на ЕС за биологичното разнообразие с акцент върху опазването на уязвимите морски екосистеми и морски видове, новата стратегия за GFCM 2030, GFCM RPOA-SSCF и Министерската декларация от София от 2018 г.;

4. Увеличаване на ефективността на контрола по спазване правилата на ОПОР и върху незаконния, недокладвания и нерегулиран (ННН) риболов и повишаване информираността на обществеността за последствията от ННН риболовни дейности чрез надграждане на информационната система за осъществяване на дейности по контрола;
5. Възможност за подобряване на условията на труд на рибарите и продължаване на тенденцията за повишаване на производителността на труда (приходи от заето лице);
6. Въвеждане на нови технологии за подобряване на икономическото състояние на рибарите и повишаване на добавената стойност и качеството на продуктите;
7. Намаляване на административната тежест и съкращаване на времето за обслужване на операторите в рибарството;
8. Разширяване на научните екипи, за да могат да покриват изискванията на EU MAP за безпроблемно осъществяване на изследванията или предоставяне на данни;
9. **Обезпечаване на обучителния процес на експертите по събирането на данни, както в посока научните изследвания и наблюдаване на риболовните дейности, чрез наблюдатели на борда на корабите, така и в посока подобряване на методите за оценка на въздействието на риболова, и хармонизиране на събирането на социално-икономически данни на национално и регионално ниво;**
10. Принос на Организациите на производителите за постигане на целите на ЕФМДРА чрез изпълнение на дейности по Приоритет 1.
11. Повишаване на знанията и възможностите за боравене с моделите за оценка на запасите, определяне на пробонабиранията и възрастта на видовете по хармонизиран подход за целия черноморски басейн за изпълнение на работни програми за събиране на данни за рибните запаси;
12. Наличие на предпоставки за надграждане на информационната система за

осъществяване на дейности по контрола, за да се отговори на задължителните изисквания;

13. Изграждане на адекватна и ефективна система за етикетиране и проследяване (всички партии продукти от риболов и аквакултури трябва да бъдат проследими на всички етапи на производство, преработка и дистрибуция, от улов или добив до етап на продажба на дребно);

14. Подобряване на наблюдението и контрола на дейността на дребномащабния риболов и любителския риболов, включително подобряване на системите за проследяване и докладване на улова, използвайки иновативни дигитални инструменти;

15. Засилване на сертифицирането и проверката на мощността на двигателя;

16. Продължаване на укрепването на правната рамка за контрол на рибарството;

17. Изграждане на капацитет и критична маса в администрацията, отговорна за извършване на контрол чрез обучение;

18. Ефективен контрол върху изпълнението на задължението за разтоварване чрез наблюдение посредством безпилотни дронаве и дистанционен електронен мониторинг (видеонаблюдение и сензори);

19. Разширяване на функциите на Центъра за наблюдение на риболова (ЦНР) и превръщането му в Център за координация, наблюдение, организация и разпределение на силите и средствата за разполагане;

20. Осигуряване на условия за ползотворно сътрудничество и координация с Гранична полиция и Изпълнителна агенция Морска администрация;

21. Подобро сътрудничество с национални институции, EFCA и други международни агенции (напр. FRONTEX) в контекста на многоцелевата морска операция в Черно море;

22. Въвеждане на модерни системи подпомагачи и контрола, и рибарите по отношение на селективност, определяне на количеството улов и избягване на нежелания такъв, (Trawl monitoring systems);

23. Засилване на регионална координация и подобряване на методите и плановете за вземане на проби, и събирането на достоверни данни за изхвърлянията, нежелания улов, случайния приулов на китоподобни и наблюдаване на въздействието от риболова върху застрашени и защитени видове;

24. Тясно сътрудничество с Регионалната координационна група за Средиземно и Черно море, ГКРСМ и проекта BlackSea4Fish в дейностите по събиране на данни;

25. При необходимост, осигуряване на модификация на базите данни или въвеждането на възможност за комуникация с регионални бази данни.

Заплахи

1. Намаляване на числеността на популациите на риби и други морски организми в Черно море в резултат от еутрофикацията, **инвазивни видове, свръхриболов**, климатични промени, замърсяване на водите и др.;
2. Намаляване на числеността на рибните популации в река Дунав, което е в резултат от замърсяване, фрагментиране на реката (проблем за мигриращите риби), климатични промени, извършване на хидроинженерни дейности в коритото на реката;
3. Тенденция на формиране на ниска печалба в риболова;
4. Силна конкуренция на пазара от нискобюджетен внос на замразени продукти от риболов, внесени от трети страни;
5. Влияние върху доходите на операторите в сектора от външни фактори - околна среда, сезонни изменения, колебания на пазара, работна ръка и др.;
6. **Сериозна заплаха за околната среда и биоразнообразието от приулова на китоподобни в статичните риболовни уреди и други защитени видове по време на стопански риболов;**
7. Икономическа и социална криза вследствие от пандемията COVID-19 и военните действия в Украйна;
8. **Свръхексплоатация на живите ресурси в Черно море;**
9. **Последици за биологичното разнообразие в Черно море и вътрешните водоеми от липсата на стабилна правна рамка за прилагане на правилата на ОПОР и невъзможността да се отстранят навреме основните недостатъци на националната система за контрол на рибарството;**
10. **Риск от ННН риболов поради слаб контрол върху риболова и правоприлагане.**

Установяване на потребностите въз основа на SWOT анализ и при отчитане на елементите, посочени в член 8, параграф 5 от Регламента за ЕФМДРА

Въз основа на SWOT анализа са установени следните потребности за риболова, контрола и събирането на данни в България:

- Подкрепа за развитие на устойчив дребномащабен крайбрежен риболов;
- Осигуряване на стабилност на доходите на операторите в риболова чрез устойчива работна среда и подобряване на работния процес на борда;
- Добавяне на стойност към собствения улов, диверсификация на дейностите на заетите в сектора в по-широкия контекст на устойчивата синя икономика;
- Модернизиране на активните и работещи рибарски пристанища и изграждане и модернизация на лодкостоянки, кейове за разтоварване, рибни борси подобряване на условията за извършване на първа продажба, качеството на разтоварените продукти и проследимостта им. Осигуряване на възможност за подобряване на енергийната им ефективност и декарбонизация на риболова;
- Увеличаване на доходите на заетите в сектора чрез насърчаване повишаването на знанията, уменията и изграждането на капацитет и осведоменост на заетите в бранша и запазване на знанията и традициите на местните рибарски общности в контекста на дребномащабния крайбрежен риболов;
- Подобряване на конкурентноспособността на операторите в риболова, с цел подобряване на жизнения стандарт;
- Лесен достъп на сектора до подпомагане от ЕФМДРА;
- Опазване и възстановяване на наличните рибни ресурси чрез адаптиране и управление на риболовния капацитет към тях;
- Осигуряване на достоен жизнен стандарт на операторите в риболова във връзка със забрани за риболов поради опазване на рибните ресурси, природни катаклизми и при мерки, свързани с общественото здраве;
- Повишаване на технологичното ниво за извършване на контрол върху риболовната дейност съгласно изискванията на действащото общностно законодателство и изпълнение на правилата на ОПОР, мерките за контрол и опазване на рибните ресурси, вредите от ННН риболова;
- Осигуряване на предпоставки за опазването на популациите от риба и други водни организми чрез продължаване на качествено и навременно изпълнение

на всички дейности предвидени в работния план по програмата за събиране, управление и използване на данни, **включително осигуряването на подобрени работни условия за изградения административен и научен капацитет;**

- **Разширяване на научните екипи, за да могат да покриват досегашните и бъдещите изисквания на Европейската многогодишна програма (EU MAP);**
- **Повишаване на знанията и възможностите за боравене с моделите за оценка на запасите, определяне на пробонабиранията и възрастта на видовете по хармонизиран подход за целия черноморски басейн;**
- **Засилване на регионална координация и подобряване на методите и плановете за вземане на проби, и събирането на достоверни данни за изхвърлянията, нежелания улов, случайния приулов на китоподобни и наблюдаване на въздействието от риболова върху застрашени и защитени видове;**
- **При необходимост от допълнителни промени, осигуряване на модификация на базите данни или въвеждането на нови регионални бази данни;**
- **Обезпечаване на обучителния процес на експертите по събирането на данни, както в посока научните изследвания и наблюдаване на риболовните дейности, чрез наблюдатели на борда на корабите, така и в посока подобряване на методите за оценка на въздействието на риболова, и хармонизиране на събирането на социално икономически данни на регионално ниво;**
- **Въвеждане на електронна система за записване и отчитане на уловите от дребномащабния риболов;**
- Подобряване на енергийната ефективност с цел намаляване на вредното влияние върху околната среда и **осигуряване на предпоставки за намаляване на въздействието на риболова върху климата;**
- Ограничаване на приложението на риболовни техники с потенциал да представляват заплаха за екологичното равновесие на морски екосистеми, включително местообитанията на бяла пясъчна мида и рапани;
- Опазване и възстановяване на морското и крайбрежното биоразнообразие и екосистеми, включително защитените морски зони и защитените зони по „Натура 2000“ и участие в съвместното управление на морското пространство и чрез създаване на успешни партньорства между операторите в рибарството и

научните организации;

- Създаване на организации на производителите и подкрепа за съществуващите организации на производителите за постигане на целите на Приоритет 1;
- Насърчаване на дейности в риболова, които да се развиват в незаети пазарни ниши;
- Засилване на борбата срещу ННН риболова, увеличаване на инспекциите/въздушното наблюдение в морето;
- Укрепване на правото на ЕС в областта на рибарството, включително в системата за прилагане на правото и санкциониране;
- Балансиране капацитета на флота и актуализация на регистъра на флота;
- Подобряване на отчитането на улова, чрез дигитализация;
- Подобряване на координацията между контролните институции и осигуряване на адекватно обучение на инспекторите;
- Прилагане на етикетирането на продуктите от риболов и разработване на ефективна система за проследяване;
- Подобряване на проследяването и отчитането на уловите на дребномащабния крайбрежен риболов чрез иновативни цифрови инструменти;
- Подобряване на мониторинга на мощността на двигателя и прилагане на правилата за контрол;
- Осигуряване на контрол върху любителския риболов в Черно море чрез иновативни дигитални инструменти за докладване на улова и разработване на система за лицензиране/регистрация;
- Доразвиване националната система за риск анализ и въвеждането ѝ като адекватен инструмент за контрол;
- Изпълнение на задължението за разтоварване, включително изпитване на инструменти за дистанционно електронно наблюдение (камери и сензори);
- Въвеждане на модерни системи подпомагачи и контрола, и рибарите по отношение на селективност, определяне на количеството улов и избягване на нежелания такъв, намаляване на приулова (Trawl monitoring systems);

	<ul style="list-style-type: none"> • <u>Осигуряване на обучения за подобряване на уменията на персонала за контрол за разработване на методология на инспекцията и анализ по отношение на контрола на риболова в Черно море и координация с EFCA.</u> • <u>Нужда от промяна на националната законодателна рамка за въвеждане на дефиниция за дребномащабен крайбрежен риболовен флот, с цел да се осигури основа за специфична подкрепа за този флот;</u> • <u>Нужда от осигуряване на финансиране на дейности за развиване на нужните умения и опит в новите технологии, прилагани в контрола върху рибарството.</u>
<p>2.Насърчаване на устойчиви дейности в областта на аквакултурите, преработката и предлагането на пазара на продукти от риболов и аквакултури, като по този начин допринася за продоволствената сигурност в Съюза</p>	<p>Силни страни</p> <p><i>Аквакултури</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Аквакултурите предоставят продукти с високи хранителни, вкусови и здравословни качества. 2. Наличие на традиции в отглеждането на сладководни аквакултури и марикултури (черна мида). 3. Наличие на големи язовири подходящи за садково рибовъдство, места за изграждане на нови стопанства, бетонни и земно-наспни стопанства с необходимост от разширение и модернизация и морски басейн (Черно море). 4. Наличие на научни и образователни структури в сферата на аквакултурите. <p><i>Преработка</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 5. Материално-техническата база е сравнително модернизирана. 6. Добър потенциал за реализация. 7. Наличие на голямо количество странични продукти от преработка. 8. Наличие на висококачествени суровини от стопански риболов.

Пазари

9. Установени пазарни позиции на българския черен хайвер, рапан и сегменти от студенолюбивата и топлолюбивата аквакултура на международните пазари.

10. Обособени специализирани щандове в търговските вериги за предлагане на риба и рибни продукти.

Слаби страни

Аквакултури

1. Наличие на голям брой малки и средни язовири до 100 дка., които формират ниски печалби.
2. Преобладават малки обеми и сезонност в производството.
3. Доминиращо производство на риба и други водни организми от ниския ценови сектор.
4. Остаряла материална база и техническо оборудване в голяма част от фермите.
5. Ниска квалификация и ниско ниво на технически умения и технологични знания на заетите.
6. Застаряваща работна ръка и трудности в намирането ѝ.
7. Затруднения при задържане на работната ръка.
8. Незадоволително състояние на хидро-инженерната структура в микро и малки язовири (напр. язовирни стени, диги, шлюзове, канали, кранове и други), изискващи инвестиции за ремонт.
9. Липса на достатъчно иновации в сектора.

Преработка

10. Преобладаващо използване на ръчен труд.

11. Затруднения при намирането на работна ръка и задържането ѝ.

12. Неравномерно натоварване на производството през годината при използване на местна суровина.

	<p>13. Ниска енергийна ефективност на предприятията.</p> <p>14. Високо потребление на преработени рибни продукти в ниския ценови клас.</p> <p>Пазари</p> <p>15. Ограничено предлагане на местна риба и рибни продукти в търговската мрежа.</p> <p>16. Слабо развити пазари и тържища за директна продажба от рибари, ферми и преработвателни предприятия.</p> <p>17. Ниски нива на износ на риба и рибни продукти.</p> <p>18. Недиверсифициран износ.</p> <p>19. Слабо присъствие и разпознаваемост на български риба и рибни продукти на местни и международни пазари.</p> <p>20. Действаща само една организация на производители и само една междубраншова организация, регистрирани по националното законодателство.</p> <p>Възможности</p> <p>Аквакултури</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Наличие на природни дадености с потенциал за развитие на аквакултури. 2. Нереализиран потенциал за повишаване на консумацията на местна аквакултури, вкл. марикултури. 3. Развитие на нови видове марикултури в черноморски води (пилотни проекти). 4. Повишаване на професионалните умения на заетите в сектор аквакултури, посредством учение през целия живот и въвеждане на ноу-хау. 5. Внедряване на нови технологии, вкл. и в съответствие Общия дневен ред за Черно море. 6. Диверсифициране на производството чрез култивиране на видове от високия ценови сегмент. 7. Потенциал за добавяне на стойност на продукцията от аквакултури чрез извършване на дейности по първична обработка и маркетинг. 8. Разширяване на гамата от нишови продукти, предлагани на международния и
--	---

вътрешния пазар.

9. Сертифициране на ферми за биологично отглеждане на риба в България. (Законодателно.)
10. Сертифициране на национални стандарти за местни продукти за промотиране на местни видове. (Законодателно.)
11. Потенциал за устойчиво развитие на язовири до 100 дка., чрез повишаване на дела на акваекологичните услуги от аквакултури.

Преработка

12. Създаване на нови преработени продукти с по-висока добавена стойност от местни суровини.
13. Нереализиран потенциал за оползотворяване на странични продукти от преработка, свързани с преработването на странични продукти, които се получават в резултат на основни дейности от преработването.
14. Повишаване на професионалните умения на заетите в преработката.
15. Разширяване на гамата от нишови продукти от преработка, предлагани на международния и вътрешния пазар.
16. Възможност за намаляване на себестойността на разходите чрез повишаване на енергийната ефективност на предприятията.

Пазари

17. Потенциал за повишаване на потреблението на риба (аквакултури и стопански риболов) и рибни продукти.
18. Потенциал за развитие на пазари и тържища за директна продажба от рибари, ферми и преработвателни предприятия, вкл. и чрез организации на производителите.
19. Повишаване на културата на потребление на нови видове риби и слабо експлоатирани риби, молуски, ракообразни и водорасли.
20. Развиване на нови външни пазари в по-високи ценови класове, вкл. и чрез организации на производителите.
21. Нереализиран потенциал на браншови структури, асоциации и организации на

производители.

Заплахи

Аквакултури

1. Системно и/или импактно замърсяване на водите.
2. Глобални климатични промени, водещи до засушаване, което може да доведе до недостиг на количеството и качеството на вода за аквакултурите.
3. Повишена конкуренция от внос на риба и рибни продукти, предимно от ниския ценови сегмент.

Преработка

4. Суровинна зависимост на сектора от производството в аквакултурата и стопанския риболов;
5. Зависимост от нискобюджетен внос на преработени рибни продукти.

Пазари

6. Внос и консумация на риба и рибни продукти от ниския ценови клас.

Установяване на потребностите въз основа на SWOT анализ и при отчитане на елементите, посочени в член 8, параграф 5 от Регламента за ЕФМДРА

Установените потребности, изведени от SWOT анализа са следните:

- Развитие на устойчиви аквакултурни производства с ниско влияние върху околната среда, вкл. реконструкция и модернизация на техническите съоръжения и многократно използване на водата с пречистване и аериране;
- Диверсификация на аквакултурата чрез отглеждане на нови видове риба;
- Диверсификация на марикултурите с цел намаляване на риболовния натиск върху тях (калкан и други черноморски видове). Пилотни проекти;
- Добавяне на стойност към производството на аквакултури, вкл. чрез извършване

на първична обработка на произведената продукция;

- Подкрепа за развитие на сертифицирани ферми за биологично отглеждане на риба в България;
- Диверсификация на производството на аквакултури чрез развитие на допълнителни дейности в зоните около водоемите и стопанствата за риболовен туризъм, свързани с аквакултурите екологични услуги или образователни дейности в областта на аквакултурите;
- Подкрепа за стопанства предоставящи акваекологични услуги в това число зоните по Натура 2000, защитени и влажни зони и др.;
- Промотиране на аквакултурите, като алтернатива за опазване на естествените ресурси, застрашени от изчезване;
- Повишаване на знанията, уменията и изграждане на капацитет на заетите в аквакултурния и преработвателния сектор;
- Увеличаване на продуктите от преработка с идентифицирани пазарни нужди;
- Подобряване на енергийната ефективност и подкрепа за декарбонизация с цел намаляване на вредното влияние върху околната среда и намаляване на себестойността на разходите;
- Подобряване оползотворяването на страничните продукти от преработка;
- Мерки за преодоляване на конкуренцията от нискобюджетен внос на преработени рибни продукти;
- Увеличаване преработката на български суровини, които максимално оползотворяват националния улов и производство от аквакултури;
- Популяризиране на местни продукти от риболов, аквакултури и преработка, вкл. биологично производство и такива със защитено географско наименование за произход с цел нарастване на консумацията в страната;
- Развитие на директна продажба на риба и рибни продукти чрез обособени щандове, чрез он-лайн магазини, мобилни магазини, фермерски пазари и др.
- Запазване на завоюваните пазари и разширяването им;
- Подкрепа за създаване на браншови структури, асоциации и организации на производители;

	<ul style="list-style-type: none"> • Увеличаване на износа на риба и рибни продукти на българска продукция.
3.Осигуряване на устойчива синя икономика в крайбрежните, островните и вътрешните райони и насърчаване на развитието на риболовни и аквакултурни общности	<p>Силни страни</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Подходът ВОМР е съществен елемент от политиката на ЕФМДРА в България за децентрализирано управление на рибарски територии и за подпомагане на устойчивото развитие на рибарските общности през последните два програмни периода, с което територията се развива прилагайки подхода отдолу-нагоре; 2. През програмен период 2007-2013 г. подходът се прилага за първи път със 6 одобрени стратегии за ВОМР (СВОМР). През периода 2014 – 2020 г. одобрените стратегии за ВОМР са 9. Изграден е базов капацитет при прилагането на подхода; 3. Демонстриран е висок интерес за прилагане на подхода, както от страна на съществуващи МИГ по ЕФМДРА, така и от страна на нови рибарски територии, които не са прилагали подхода до момента или са го прилагали през програмен период 2007-2013 г.; 4. УО на ПМДРА определя прилагането на ВОМР в следващия програмен период като приоритетно на ниво Програма за изпълнение на целите на ЕФМДРА в България, в това число с акцент към дребномащабния флот и Синята икономика; 5. Прилагането на ВОМР осигурява ефективен и ефикасен процес от идентифицирането на териториални нужди до реализиране на проекти от представители на различни заинтересованите страни; 6. Системата на администриране на проектния цикъл се подобрява и процесът на вземане на решения се ускорява в процеса на нейното прилагане; 7. Оперативните екипи на МИГ-и по ЕФМДРА имат базов административен опит и компетентност за подбор и оценяване на проекти; 8. МИГ-и по ЕФМДРА имат положително отношение и базов опит в развитието на сътрудничество с други МИГ по ЕФМДРА и/или МИГ по ЕФЗРСР и др. организации; 9. Чрез ВОМР се инвестира в развитието на организационен и административен капацитет в рибарските територии; 10. Създадена е Национална рибарска мрежа, чрез която се подпомага изграждане

на капацитет, разпространяване на информация, обмен на добри практики и подпомагане на сътрудничеството между МИГ по ЕФМДРА на територията на страната с цел успешното изпълнение на стратегии за БОМР и устойчиво развитие на рибарските територии.

Слаби страни

1. Слаб икономически растеж в част от рибарските райони, недостатъчно добре развита или поддържана инфраструктура, слаба информираност и по-ниско образователно ниво на населението, безработица;
2. Миграция към по-развити икономически области/градове, застаряващо население и слаба местна икономика;
3. Недостатъчно специализиран капацитет за разработване на качествени стратегии за местно развитие с фокус върху рибарските общности;
4. Голяма административна тежест при оценката, одобряването и отчитането на проектите, финансирани по ЕФМДР;
5. Определените рибарските територии в този програмен период не включват един от трите предварително определени региони за такива (крайбрежието на река Дунав);
6. Системата на администриране на проектния цикъл се характеризира с висока степен на административна тежест и дълъг процес на реализиране на ниво проектни предложения, не е адаптирана към спецификите на подхода БОМР;
7. Недостатъчно активна роля на МИГ-и по ЕФМДРА при изпълнение на дейности по анимиране и популяризиране на стратегиите за БОМР в рибарските територии и непостигане на заложения ефект;
8. МИГ-и нямат опит в прилагането на цялостна система за мониторинг и оценяване на СМР;
9. Ниска степен на публичност и прозрачност по отношение дейностите, изпълнявани от МИГ по ЕФМДРА;
10. Публично-частните партньорства не мобилизират ефективно допълнителни ресурси за развитие на съответната територия;
11. Недостатъчно въвличане на местните лидери от територията в дейностите на МИГ по ЕФМДРА.

Възможности

1. Възможност за осъществяване на политиките на ЕС на териториално ниво (рибарски територии);
2. Развитие на общности, занимаващи се с рибарство и аквакултури, устойчива синя икономика и интегрирано развитие на рибарски територии, включително чрез прилагане на Стратегията за интелигентна специализация (S3 2021-2027) за секторите, свързани със синята икономика с цел увеличаване на максимално устойчивото развитие на територията на МИГ по ЕФМДРА;
3. Разширяване на териториалния обхват на рибарските територии за прилагане на ВОМР и обхващане на всички потенциални територии, зависими от рибарството и аквакултурата;
4. Подкрепа за привличане на рибарските общности и стопанствата за аквакултури в изпълнението на дейности от колективен интерес;
5. Повишаване на административния капацитет на МИГ по ЕФМДРА и на УО на ПМДРА 2020-2027 г.;
6. Повишаване на степента на публичност и прозрачност;
7. Намаляване на административната тежест за потенциалните бенефициенти по подхода;
8. Прилагане на опростени разходи по приоритета;
9. Подпомагане на процеса на прилагане ВОМР от страна на FAME NET;
10. Оценяване на проекти в рамките на подхода ВОМР на ниво МИГ, съгласно Регламент (ЕС) № 1060/2021.;
11. Използване на нови форми за разработване на проектни предложения: разработване на проекти за сътрудничество от МИГ по ЕФМДРА, МИГ по ЕФМДРА като бенефициенти към СВОМР и участие в групови проекти;
12. Прилагане на черноморски и дунавски териториални инициативи и програми на ЕС в Черноморския и Дунавския басейн в рамките на подхода; инициативи на Организацията на ООН за прехрана и земеделие (ФАО); морско планиране и управление в съответствие с Морския пространствен план на Република България за периода 2021 – 2035 г.;

13. Повишаване на добавената стойност на територията чрез подбор и изпълнение на проекти с високо качество и принос към СВОМР;
14. Недостатъчна координация и съвместни дейности между МИГ по ЕФМДРА и МИГ по ЕЗФРСР за насърчаване на териториалното развитие;
15. Развитие на „смайт“ цифрови технологии, иновативни решения и социални иновации.

Заплахи

1. МИГ по ЕФМДРА трябва да започнат да функционират в рамките на 12 месеца след одобрението на ПМДРА;
2. Липса на достатъчно информация и разбиране на всички нива по отношение на новите хоризонтални политики на ЕС, които е необходимо да бъдат взети предвид при разработване и прилагане на СВОМР, вкл. при изпълнението на избраните операции;
3. Негативни влияние и непрогнозируеми икономическите последици в резултат на пандемията от COVID-19 на ниво рибарски територии;
4. Негативни промени в екологичната среда в Черно море, които водят до загуба на биологично разнообразие и намаляване на числеността на рибните популации и други морски организми в резултат от еутрофикацията, климатични промени, биогенно замърсяване на водите, замърсяване на морската среда с твърди отпадъци и др.;
5. Намаляване на рибните популации в река Дунав в резултат от негативни промени в екологичната среда, замърсяване, фрагментиране на реката (проблем за мигриращите риби), климатични промени, извършване на хидроинженерни дейности в коритото на реката в зони от изключителна важност за живота на рибите;
6. Законодателни промени.

Установяване на потребностите въз основа на SWOT анализ и при отчитане на елементите, посочени в член 8, параграф 5 от Регламента за ЕФМДРА

На този етап е известно и отчетено, че ролята на подхода ВОМР, изпълняван от МИГ по ЕФМДРА ще расте и в бъдеще, особено в области, където потенциалът за развитие

на Синята икономика е висок. Много крайбрежни общности страдат от обезлюдяване на територията, зависими са от рибарството и аквакултурата, често са свързани с маргинализацията на дребномащабния крайбрежен риболов изастаряването на населението. В резултат от въздействието на тези фактори в повечето райони, в които населението традиционно е зависимо от риболова и/или аквакултурите е принудено да търси алтернативни и допълващи икономически дейности.

Установените потребности, изведени от SWOT анализа са следните:

- Необходимост от разширяване на териториалния мащаб на прилагане на подхода BOMP за подпомагане на устойчивото развитие на общностите, зависими от риболов и аквакултури за изпълнение на целите на ЕФМДРА в България;
- Постигане на целите на Зеления пакт и прилагане на принципите на Синята икономика на територията на МИГ-и чрез въвличане на всички заинтересовани страни;
- Изграждане на административен капацитет на местно и национално ниво за разработване и изпълнение на стратегии за BOMP;
- Повишаване на степента на публичност и прозрачност на всички нива по отношение на изпълнението на подхода BOMP в рамките на общностите, зависими от риболов и аквакултури;
- Запазване на постигнатите резултати от действащата Национална рибарска мрежа и разширяване на обхвата и приноса към развитието на рибарските общности, зависими от риболов и аквакултури;
- Намаляване на административната тежест за бъдещите бенефициенти по подхода BOMP чрез въвеждане на опростени разходи и оптимизиране на процеса на изпълнение на СВOMP;
- По-активно въвличане в изпълнението на подхода на всички заинтересовани страни и улесняване на комуникацията чрез провеждане на обучения, форуми и увеличаване на дейностите/проектите за сътрудничество;
- Повишаване на добавената стойност на територията чрез подбор и изпълнение на проекти с високо качество, допълняемост на проектите и принос към СВOMP;

	<ul style="list-style-type: none"> Осигуряване на оптимална организация за навременно стартиране на подхода BOMP в Р България, запазване на създадения административен капацитет и ефективно изпълнение на подхода BOMP.
4.Подкрепяне на международното управление на океаните и осигуряване на безопасни, сигурни, чисти и устойчиво управлявани морета и океани	<p>Силни страни</p> <ol style="list-style-type: none"> В продължение на два програмни периода България развива надграждащи се проекти за обмен на информация в реално време, базирана върху общоевропейския модел ОСОИ – InBulMarS, като през последния програмен период се развива проекта InBulMarS2, който ще: <ul style="list-style-type: none"> Позволи свързването на публични органи в Република България, участващи в морското наблюдение и постигане на оперативна съвместимост между тях. Осигури възможност за надежден обмен на необходимата информация, свързана с морското наблюдение. Създаде системно неутрална мрежа на национално ниво. Наличност на институции с голям набор от силно развити услуги и опит, свързани с морското наблюдение; Наличие на потенциал за разработване на планове за управление на риболовните дейности; В България съществува развита мрежа от университети и научни организации, които могат да участват в събирането, управлението и използването на данни, водещи до подобряване на знанията за състоянието на морската среда. <p>Слаби страни</p> <ol style="list-style-type: none"> Несвързаност на наличните видове услуги за наблюдение в България в единна система за обмен на информация Недостатъчно добро екологично състояние на морската среда в съответствие с член 1, параграф 1 от Директива 2008/56/ЕО; Липса на разработени планове за управление на риболовните дейности; Липса на предвиден мониторинг на ефекта от изпълнените мерки за подобряване на състоянието на видовете и природните местообитания.

Възможности

1. Черно море е обект на засилващи се диалог и международно сътрудничество на нивото на ЕС и извън него с оглед подобряване на знанията за морската среда, морското наблюдение и бреговата охрана;
2. България е в добри отношения с другите крайбрежни държави на Черно море и е показала, че може да подпомага диалога с тях;
3. Министерството на околната среда и водите (МОСВ) планира да разшири екологичната мрежа Натура 2000 в Черно море, както е описано в Рамката за приоритетни действия (РПД) за Натура 2000 в България съгласно член 8 от Директива 92/43/ЕИО на Съвета за опазване на естествените местообитания и на дивата флора и фауна.

Заплахи

1. Усложнена международна обстановка в района на Черно море, която:
 - може да попречи на усилията за по-добро наблюдение на рибните ресурси и риболовните дейности в Черно море, тъй като, както анализа на Комисията за Черноморския басейн отбелязва, повечето видове риби са споделени и е важно държавите по крайбрежието на Черно море да положат взаимни усилия за да осигурят екологична, икономическа и социална устойчивост на рибарството и на тази основа ново управление на рибарството в Черно море;
 - създава предпоставки за засилващ се имиграционен натиск, който би се отразил както на усилията за брегова защита в Черно море, така и на усилията за контрол и наблюдение на риболовните дейности в Черно море;
2. Видовете риба в Черно море, които са обект на интерес за стопанския риболов, са основно миграционни, което създава трудност за устойчивото управление на тези ресурси поради нуждата от засилени диалог и международно сътрудничество както в контекста на ЕС, така и извън него;
3. Биогенно замърсяване;
4. Замърсяване на морската среда с твърди отпадъци;
5. Загуба на биологично разнообразие;
6. Продължителните негативни последици от избухването на COVID-19 пандемията,

които влияят на:

- процесите на управление на риболова както бе отбелязано в доклада за състоянието на световния риболов и аквакултура от 2020 г. на Организацията на ООН по прехрана и земеделие;
- научноизследователската работа, която е централна за този Приоритет.

Установяване на потребностите въз основа на SWOT анализ и при отчитане на елементите, посочени в член 8, параграф 5 от Регламента за ЕФМДРА

Използването на морето за различни дейности като транспорт, риболов, аквакултури, производство на възобновяема енергия, декарбонизация и други показва необходимостта от ефективно управление с цел избягване на конфликти и постигане на синергия между различните морски дейности. От това възникват следните основни нужди, които следва да се покрият както на национално ниво, така и в контекста на международно сътрудничество:

- Развиване на морското наблюдение;
- Опазване на морската среда;
- Подобряване на знанията за състоянието на Черно море;
- Справяне с негативния ефект от избухването на пандемията от COVID-19 и политическата обстановка в Украйна.

Тези потребности са в унисон с анализа на Комисията за Черноморския басейн.

2. Приоритети

Позоваване: член 22, параграф 2 и член 22, параграф 3, буква в) от ПОР

2.1. Приоритети, различни от техническа помощ

Идентификатор	Заглавие
1	Насърчаване на устойчивото рибарство, възстановяването и опазването на водните биологични ресурси
2	Насърчаване на устойчиви дейности в областта на аквакултурите, преработката и предлагането на пазара на продукти от риболов и аквакултури, като по този начин допринася за продоволствената сигурност в Съюза
3	Осигуряване на устойчива синя икономика в крайбрежните, островните и вътрешните райони и насърчаване на развитието на риболовни и аквакултурни общности
4	Подкрепяне на международното управление на океаните и осигуряване на безопасни, сигурни, чисти и устойчиво управлявани морета и океани

2.1.1. Приоритет: 1.Насърчаване на устойчивото рибарство, възстановяването и опазването на водните биологични ресурси

Специфични цели

Специфична цел
1.1. Укрепване на икономически, социално и екологично устойчиви риболовни дейности
1.3. Насърчаване на адаптирането на риболовния капацитет към възможностите за риболов в случай на окончателно преустановяване на риболовните дейности и допринасяне за постигането на справедлив жизнен стандарт в случай на временно преустановяване на риболовните дейности
1.4. Насърчаване на ефективен контрол и правоприлагане в областта на рибарството, включително борба с ННН риболова, както и на надеждни данни за вземането на решения, основани на знанието
1.6. Допринасяне за защитата и възстановяването на водното биологично разнообразие и на водните екосистеми

2.1.1. Приоритет: 1. Насърчаване на устойчивото рибарство, възстановяването и опазването на водните биологични ресурси

2.1.1.1. Специфична цел: 1.1. Укрепване на икономически, социално и екологично устойчиви риболовни дейности

2.1.1.1.1. Интервенции на фондове

Свързаните типове действия — член 22, параграф 3, буква г), точка i) от РОР и член 6 от Регламента за ЕСФ+

• *Подобряване на инфраструктурата на рибарските пристанища, рибните борси, местата на разтоварване и лодкостоянките, с цел да се улесни разтоварването и съхранението на нежелания улов*

Ще се инвестира в дейности постигащи целите на ОПОР чрез модернизация на съществуващите риболовни пристанища и изграждане на лодкостоянки и в съоръжения за използване на нежелан улов, с цел да се осигури „зелен преход“ чрез инфраструктура, необходима за улесняване изпълнението на задължението за разтоварване на сушата и на осъществяването на контрола върху уловите. В тази връзка ще се подпомагат инвестиции в:

-техника и съоръжения за съхраняване, разтоварване и обработка на улов;

-интелигентни дигитални технологии за мониторинг и отчитане на разтоварвания улов, във връзка с дигиталния преход и задължението за разтоварване;

-съоръжения за сигурност и контрол върху уловите на територията на пристанищата и лодкостоянките, включително мерки на ГКРСМ за инспекция и контрол на уловите;

-оборудване за подобряване проследяемостта на уловите;

-операции за оползотворяване на нежелан улов и за оползотворяване на отпадъчни рибни продукти в синхрон с целите на „Стратегията за биологичното разнообразие“ (например съоръжения за съхраняване на нежелания улов и осигуряване на условия за последващата му преработка);

-инвестиции за съхраняване на улова на сушата в синхрон с целите на „Стратегията за биологичното разнообразие“;

-съоръжения за оборудване, съхранение, преработка, прием, сортиране и транспортиране на морски отпадъци до рециклиращи съоръжения.

Инвестиции насочени към развитие на кръговата икономика:

-съоръжения за разделно събиране на риболовни уреди, излезли от употреба, както и на такива, събрани пасивно по време на риболов, в съответствие с Директива (ЕС) 2019/904 и Директива (ЕС) 2019/883;

-инвестиции в енергийна ефективност и възобновяеми ресурси на територията на пристанищата, които да спомогнат за устойчивото стопанисване на съоръженията и да осигурят енергийна независимост и декарбонизация;

-осигуряване на условия отпадъчните рибни продукти да намерят практическо приложение като суровина за други продукти като фуражи и биотехнологии.

Ще се подпомагат иновации, свързани с кръговата икономика и зеления преход на местата на приставане.

УО на ПМДРА ще дава приоритет на операции, при които се зачита принципът за постигане на енергийната ефективност чрез подкрепа на инвестиции във ВЕИ, намаляване на загубата на енергия от помещенията и инсталациите, подмяна на съоръженията с по-енергоефективни и декарбонизация на риболовния сектор.

Очаквани резултати:

За постигането на целите на Стратегията за биоразнообразие, ще се подпомага инсталирането на съоръжения за събиране на морски отпадъци и изгубени риболовни уреди.

Чрез изпълнението на посочените дейности ще се подобри енергийната ефективност, опазването на околната среда и безопасността и условията на труд.

Планира се модернизацията на две пристанища (в Созопол и в Балчик), както и се планират средства за инфраструктурни инвестиции в индикативно пет лодкостоянки насочени към дребномащабния крайбрежен риболов.

-Подкрепа за подобряване на икономическия и социалния статус на операторите в риболова

Ще се подпомагат дейности, които **не водят до увеличаване на брутотонажа** на риболовните кораби. В един комбиниран вид дейност ще се дава възможност на операторите да получат подкрепа по няколко различни компонента, които да увеличат конкурентоспособността им и постигат целите на Европейския зелен пакт, Стратегията за биоразнообразие и кръговата икономика. Особен акцент ще се постави на дребномащабния крайбрежен риболов и специфичните му нужди чрез приоритизация на такива проектни предложения.

Съгласно констатираните изводи от Анализа на регионалния морски басейн, капацитетът на риболовния сектор и по-специално дребномащабния крайбрежен риболов е ограничен по отношение на човешкия капитал (трудности при привличането на млади хора, липса на достъп до подходящо образование, условия на труд, правила за безопасност на борда), инвестиции и иновации. Тази дейност ще допринесе за постигането на специфичната цел чрез инвестиции в оборудване за безопасност / условия на труд на борда на кораба. При формирането на критериите за подбор на проектни предложения ще се дава приоритет на риболовните кораби до 12 метра с цел да се осигури специална подкрепа за дребномащабния крайбрежен риболов.

Дейности, които ще се подпомагат за подобряване на условията на труд и инвестиции в човешкия капитал са:

-надграждане на умения за покриване на нуждите, произтичащи от нови възможности за бизнес в рибарството (например неформално професионално обучение, обучение и насърчаване на млади рибари, учене през целия живот, разпространение на знания и опит). Дейността е необходима, за да се адаптира работната ръка към изменящата се в технологично отношение среда;

-разпространение на научни знания сред операторите в риболова за по-добро разбиране на ефектите от изменението на климата върху управлението на риболова (напр. по отношение на въздействието на миграцията на рибните запаси и на инвазивните видове);

-инсталиране или обновяване на съоръжения за почивка, предназначени изключително за използване от екипажа, включително санитарни

съоръжения, общи помещения;

-оборудване и екипировка, осигуряващи безопасни условия на труд, надхвърлящи законовите изисквания;

-бордови системи за предотвратяване на пожари, системи за безопасност и алармени системи или системи за намаляване на шума;

-Оборудване свързано с осигуряване на безопасни условията на труд на борда риболовни кораби собственост на членове на организации на производителите чрез инвестиции, извършени от самите организации на производителите.

Дейности, които ще се подпомагат за добавяне на стойност и качество към уловите, включително:

-инвестиции, които ще позволяват на рибарите да извършват обработване на собствения улов като добавят стойност към продуктите от риболов (например маси за сортиране на улова, контейнери за съхранение и охлаждане на улова);

-инвестиции, които ще позволяват на рибарите да извършват предлагане на пазара и пряка продажба на собствен улов (например специализирани съдове за съхранение на улова, позволяващи проследяемост и идентификация);

-иновативни инвестиции на борда на корабите, които водят до повишаване на качеството на продуктите от риболов (например подмяна на части на рибоовния уред с такива, запазващи качеството и търговския вид на улова);

-инвестиции, които водят до предотвратяване, намаляване и/или оползотворяване на нежеланият улов;

-инвестиции за добавяне на стойност и качество към уловите на борда риболовни кораби собственост на членове на организации на производителите чрез инвестиции, извършени от самите организации на производителите.

Диверсификацията на дейности в местната синя икономика ще се извършва чрез подкрепа на:

-диверсификация на традиционните риболовни дейности (например малки круизи, транспортни услуги, природно и културно наследство, пескатуризм, утвърждаване на марката „Черноморска кухня“ чрез автентични заведения за обществено хранене и магазини за предлагане на местен улов);

-инвестиции на борда на кораба за извършване на дейности, различни от риболов (напр. оборудване и екипировка за любителски риболов, индивидуална защита и безопасност на пътниците);

-допълващи маркетингови дейности, които осигуряват пазарна ниша за слабо познати, подценени и слабоексплоатирани видове;

-образователни неформални дейности, създаване на образователни дневни центрове и др.

Операциите по този вид дейности са в синхрон с новата стратегия на ГКРСМ за устойчиво рибарство и аквакултури, цел 4 „Препитание“ като осигурява подобряване на устойчивия поминък чрез насърчаване на достойни условия на труд, включително стандарти за здраве и безопасност на работното място, и възможности за производителна заетост за мъже и жени в сектора на рибарството, особено млади хора.

Инвестиции (обновяване на кораб/ремонт) на борда за подобряване безопасността и сигурността на риболовния кораб както следва:

- обновяване на корпуса на кораба, валолия, ремонт на набор;
- обновяване на винторолева група, подмяна на основна и предна палуба (дъсчен под и стоманените листове под него), подмяна на фалшборд;
- бластиране и пребоядисване на корпуса;
- смяна на протектори за статично електричество по корпуса на кораба (Vessel Antistatic Solutions);
- смяна на дейдвудна втулка;
- разходи за сух док по време на ремонта.

Инвестициите са допустими за риболовни кораби, които са извършвали риболовни дейности в продължение на повече от 60 дни през двете календарни години, предхождащи годината на подаване на заявлението за подкрепа.

Очаквани резултати:

Чрез изпълнението на дейностите ще се създадат условия за функциониране на модерен и конкурентоспособен риболовен флот. Ще се осигури възможност за повишаване на доходите на операторите, и по специално на тези от дребномащабния риболовен флот, като най-уязвима група.

2.1.1. Приоритет: 1. Насърчаване на устойчивото рибарство, възстановяването и опазването на водните биологични ресурси

2.1.1.1. Специфична цел: 1.1. Укрепване на икономически, социално и екологично устойчиви риболовни дейности

2.1.1.1.1. Интервенции на фондове

Основните целеви групи — член 22, параграф 3, буква г), точка iii) от РОР

- оператори в риболова;
- население на районите с основен поминък риболов;
- съпътстващи оператори, ангажирани с ремонт и поддръжка на риболовни кораби;
- доставчици на оборудване за риболов и обработка на улова;
- оператори, ангажирани с преработка на продукти от риболов;
- крайни получатели на подкрепа чрез финансови инструменти – предприятия, общини и др.

2.1.1. Приоритет: 1. Насърчаване на устойчивото рибарство, възстановяването и опазването на водните биологични ресурси

2.1.1.1. Специфична цел: 1.1. Укрепване на икономически, социално и екологично устойчиви риболовни дейности

2.1.1.1.1. Интервенции на фондове

Действия за гарантиране на равенство, приобщаване и недискриминация — член 22, параграф 3, буква г), точка iv) от РОР и член 6 от Регламента за ЕСФ+

Дейностите по тази специфична цел са насочени към оператори без значение от техния пол, раса или етнос, религия или вероизповедание, увреждане, възраст или сексуална ориентация, с изключение на приложимите законови изисквания. Ще се гарантира и съблюдаване на принципите, заложи в Хартата на основните права на ЕС и Конвенцията на ООН за правата на хората с увреждания (КПХУ) съгласно Насоките за прилагането им, които ще бъдат изготвени в хода на подготовката на програмите за периода 2021-2027. При планирането, оценката и изпълнението на дейностите, които ще се подкрепят по този приоритет, ще се прилагат принципите на равенство, приобщаване и недискриминация.

2.1.1. Приоритет: 1. Насърчаване на устойчивото рибарство, възстановяването и опазването на водните биологични ресурси

2.1.1.1. Специфична цел: 1.1. Укрепване на икономически, социално и екологично устойчиви риболовни дейности

2.1.1.1.1. Интервенции на фондове

Посочване на специфичните целеви територии, включително планирано използване на териториални инструменти — член 22, параграф 3, буква г), точка v) от POP

Територии по крайбрежието на Черно море и река Дунав

2.1.1. Приоритет: 1. Насърчаване на устойчивото рибарство, възстановяването и опазването на водните биологични ресурси

2.1.1.1. Специфична цел: 1.1. Укрепване на икономически, социално и екологично устойчиви риболовни дейности

2.1.1.1.1. Интервенции на фондове

Междурегионални трансгранични и транснационални действия — член 22, параграф 3, буква г), точка vi) от POP

Неприложимо за тази специфична цел.

2.1.1. Приоритет: 1. Насърчаване на устойчивото рибарство, възстановяването и опазването на водните биологични ресурси

2.1.1.1. Специфична цел: 1.1. Укрепване на икономически, социално и екологично устойчиви риболовни дейности

2.1.1.1.1. Интервенции на фондове

Планирано използване на финансовите инструменти — член 22, параграф 3, буква г), точка vii) от POP

Планира се подкрепа чрез ФИ като резултат от Предварителна оценка относно прилагането на ФИ по ПМДРА.

Формите на финансиране чрез ФИ се основават на извършени анализи, както и на натрупания опит и експертиза през предходните два програмни периода.

Подкрепата с ФИ ще се предоставя за инвестиции, които се очаква да бъдат финансово жизнеспособни.

Подпомагането, получавано чрез ФИ може да бъде самостоятелно, в комбинация с безвъзмездни средства в рамките на една операция, когато размерът на БФП не превишава средствата от финансовия инструмент, и/или като две отделни операции.

Прилагането на ФИ ще улесни и оптимизира инвестициите, подкрепяни с безвъзмездни средства, но също така и реализацията на инвестиции, подкрепени единствено през ФИ.

Ще се прилагат следните финансови продукти:

- индивидуални гаранции за покритие на кредитния риск по кредити за самостоятелно финансиране на проекти, или в допълнение към БФП;
- заем с поделение на риска с две възможности:
 - кредит за съфинансиране на бенефициент с проект, финансиран с БФП от ПМДРА;
 - самостоятелен кредит по мерките на програмата със споделян риск при финансиране със средства от ПМДРА.

2.1.1. Приоритет: 1. Насърчаване на устойчивото рибарство, възстановяването и опазването на водните биологични ресурси

2.1.1.1. Специфична цел: 1.1. Укрепване на икономически, социално и екологично устойчиви риболовни дейности

2.1.1.1.2. Показатели

Позоваване: член 22, параграф 3, буква г), точка ii) от РОР и член 8 от Регламента за ЕФРР и за КФ

Таблица 2: Показатели за крайния продукт

Код	Показател	Мерна единица	Междинна цел (2024 г.)	Целева стойност (2029 г.)
CO01	Брой на операциите	брой	8,00	25,00

2.1.1. Приоритет: 1. Насърчаване на устойчивото рибарство, възстановяването и опазването на водните биологични ресурси

2.1.1.1. Специфична цел: 1.1. Укрепване на икономически, социално и екологично устойчиви риболовни дейности

2.1.1.1.2. Показатели

Позоваване: член 22, параграф 3, буква г), точка ii) от POP

Таблица 3: Показатели за резултатите

Идентификатор	Показател	Мерна единица	Базова линия или референтна стойност	Референтна година	Целева стойност (2029 г.)	Източник на данните	Коментари
CR07	Запазени работни места	лица	0,00	2020	32,00	Предоставят се от бенефициентите по време и след изпълнение на операциите	
CR08	Ползващи се лица	лица	0,00	2020	210,00	Предоставят се от бенефициентите по време и след изпълнение на операциите	
CR14	Подпомогнати иновации (брой нови продукти, услуги, процеси, бизнес модели или методи)	брой	0,00	2020	4,00	Предоставят се от бенефициентите по време и след изпълнение на операциите	

2.1.1. Приоритет: 1. Насърчаване на устойчивото рибарство, възстановяването и опазването на водните биологични ресурси

2.1.1.1. Специфична цел: 1.1. Укрепване на икономически, социално и екологично устойчиви риболовни дейности

2.1.1.1.4. Ориентировъчно разпределение на програмираните средства (ЕС) по вид на интервенцията за ЕФМДРА

Таблица 9: Ориентировъчно разпределение на програмираните средства (ЕС) по вид на интервенцията за ЕФМДРА

Код	Сума (в евро)
02. Насърчаване на условия за икономически жизнеспособни, конкурентни и привлекателни сектор на рибарството, сектор на аквакултурите и преработвателен сектор	7 766 500,00

2.1.1. Приоритет: 1. Насърчаване на устойчивото рибарство, възстановяването и опазването на водните биологични ресурси

2.1.1.1. Специфична цел: 1.3. Насърчаване на адаптирането на риболовния капацитет към възможностите за риболов в случай на окончателно преустановяване на риболовните дейности и допринасяне за постигането на справедлив жизнен стандарт в случай на временно преустановяване на риболовните дейности

2.1.1.1.1. Интервенции на фондове

Свързаните типове действия — член 22, параграф 3, буква г), точка i) от РОР и член 6 от Регламента за ЕСФ+

По тази специфична цел са предвидени за изпълнение следните групи дейности, свързани с компенсация за:

• *Окончателно преустановяване на риболовни дейности*

Тази дейност ще допринесе за адаптирането на риболовния флот към рибните запаси в синхрон с целите на ГКРСМ - GFCM/37/2013/2 относно насоки за управление на риболовния капацитет в областта на прилагане на ГКРСМ.

Усилията за дезинвестиции (отнемане на активи) в сектора на рибарството следва да бъдат насърчавани в тези сегменти, където балансът между свръхкапацитета и устойчивата експлоатация е нестабилен. Заедно с това България насърчава окончателното преустановяване на риболовни дейности да се извършва във всички сегменти, за да се осигури като допълнителен ефект и намаляването на въглеродните емисии от риболова в унисон с целите на Европейския зелен пакт. Целта е да се постигне балансиран флот, който да експлоатира устойчиво наличните ресурси. Тези дейности също така косвено ще спомогнат за съхраняването на биоразнообразието в Черно море и река Дунав и за опазването на уязвими видове.

Определен е за извеждане капацитет на база на наличната към момента информация от Годишния доклад за флота за 2021 г. и допълнителна информация, предоставена от ИАРА. За да се формира крайната стойност на мощността, която ще бъде изведена от риболовния флот, е взета предвид цялостната оценка и сравнение на технически, икономически и биологични показатели за 2021 г. от посочения доклад. За всеки сегмент със заключение - общо Ниво 2, УО на ПМДРА планира да намали 9% от брутотонажа. За всеки сегмент със заключение - общо Ниво 1 УО на ПМДРА планира да намали 8% от брутотонажа. Стойността, която се формира е обща за целия риболовен флот и не се разглежда поотделно за сегментите. На база на тази методика е определена крайната стойност от 387 GT за целия риболовен флот.

• *Временно преустановяване на риболовни дейности*

Дейността ще допринесе за постигането на справедлив жизнен стандарт на рибарската общност чрез въвеждането на компенсация. При формирането на методиката за изчисляване на компенсацията, особена тежест ще се даде на риболовните кораби до 12 метра с цел да се осигури специална подкрепа за дребномащабния крайбрежен риболов. Годишната забрана за улов на бяла мида и видовете, които са обект на мониторинг от ГКРСМ са предпоставка за създаване на условия за предоставяне на компенсация. Операцията директно постига целите на „Стратегията за биоразнообразието“ и ОПОР като завършва процеса на консервационните дейности, управлението на рибните ресурси и флота, който експлоатира тези ресурси. Компенсацията за временно преустановяване съдейства за подкрепа на операторите, които търпят загуби вследствие на принудително спиране на риболова от консервационни мерки и здравословни кризи, включително пандемията от COVID-19 и други изключителни събития,

водещи до значителни смущения на пазарите. Дейността е в унисон с целите и дейностите на мярка 19 от НПРД "Подобряване на природозащитното състояние на морски типове природните местообитания чрез подкрепа за временно преустановяване на улов на бяла мида". Дейностите, които ще се изпълняват по посочената мярка от НПРД са свързани с компенсиране на икономическите загуби и подпомагане на операторите поради преустановяване на риболовни дейности на улов на бяла мида в акваторията на защитените зони от Натура 2000. Допустими са единствено съдове със закупен и инсталиран VMS на борда на корабите (включително и за лодки под 12 м.).

2.1.1. Приоритет: 1. Насърчаване на устойчивото рибарство, възстановяването и опазването на водните биологични ресурси

2.1.1.1. Специфична цел: 1.3. Насърчаване на адаптирането на риболовния капацитет към възможностите за риболов в случай на окончателно преустановяване на риболовните дейности и допринасяне за постигането на справедлив жизнен стандарт в случай на временно преустановяване на риболовните дейности

2.1.1.1.1. Интервенции на фондове

Основните целеви групи — член 22, параграф 3, буква г), точка iii) от ROP

- оператори в риболова;
- рибари;
- население на районите с основен поминък риболов

2.1.1. Приоритет: 1. Насърчаване на устойчивото рибарство, възстановяването и опазването на водните биологични ресурси

2.1.1.1. Специфична цел: 1.3. Насърчаване на адаптирането на риболовния капацитет към възможностите за риболов в случай на окончателно преустановяване на риболовните дейности и допринасяне за постигането на справедлив жизнен стандарт в случай на временно преустановяване на риболовните дейности

2.1.1.1.1. Интервенции на фондове

Действия за гарантиране на равенство, приобщаване и недискриминация — член 22, параграф 3, буква г), точка iv) от РОР и член 6 от Регламента за ЕСФ+

Дейностите по тази специфична цел са насочени към оператори без значение от техния пол, раса или етнос, религия или вероизповедание, увреждане, възраст или сексуална ориентация, с изключение на приложимите законови изисквания. Ще се гарантира и съблюдаване на принципите, заложи в Хартата на основните права на ЕС и Конвенцията на ООН за правата на хората с увреждания (КПХУ) съгласно Насоките за прилагането им, които ще бъдат изготвени в хода на подготовката на програмите за периода 2021-2027. При планирането, оценката и изпълнението на дейностите, които ще се подкрепят по този приоритет, ще се прилагат принципите на равенство, приобщаване и недискриминация.

2.1.1. Приоритет: 1. Насърчаване на устойчивото рибарство, възстановяването и опазването на водните биологични ресурси

2.1.1.1. Специфична цел: 1.3. Насърчаване на адаптирането на риболовния капацитет към възможностите за риболов в случай на окончателно преустановяване на риболовните дейности и допринасяне за постигането на справедлив жизнен стандарт в случай на временно преустановяване на риболовните дейности

2.1.1.1.1. Интервенции на фондове

Посочване на специфичните целеви територии, включително планирано използване на териториални инструменти — член 22, параграф 3, буква г), точка v) от POP

Територии, по крайбрежието на Черно море и река Дунав

2.1.1. Приоритет: 1. Насърчаване на устойчивото рибарство, възстановяването и опазването на водните биологични ресурси

2.1.1.1. Специфична цел: 1.3. Насърчаване на адаптирането на риболовния капацитет към възможностите за риболов в случай на окончателно преустановяване на риболовните дейности и допринасяне за постигането на справедлив жизнен стандарт в случай на временно преустановяване на риболовните дейности

2.1.1.1.1. Интервенции на фондове

Междурегионални трансгранични и транснационални действия — член 22, параграф 3, буква г), точка vi) от POP

Неприложимо за тази специфична цел.

2.1.1. Приоритет: 1. Насърчаване на устойчивото рибарство, възстановяването и опазването на водните биологични ресурси

2.1.1.1. Специфична цел: 1.3. Насърчаване на адаптирането на риболовния капацитет към възможностите за риболов в случай на окончателно преустановяване на риболовните дейности и допринасяне за постигането на справедлив жизнен стандарт в случай на временно преустановяване на риболовните дейности

2.1.1.1.1. Интервенции на фондове

Планирано използване на финансовите инструменти — член 22, параграф 3, буква г), точка vii) от POP

Разработената предварителна оценка за използването на финансови инструменти (ФИ) по Програмата не предвижда използването им за СЦ 1.3. В посочената специфична цел са включени единствено компенсаторни видове действия. Характерът на предоставяне на подпомагане под формата на компенсации не предполага необходимостта от прилагането на финансови инструменти.

2.1.1. Приоритет: 1. Насърчаване на устойчивото рибарство, възстановяването и опазването на водните биологични ресурси

2.1.1.1. Специфична цел: 1.3. Насърчаване на адаптирането на риболовния капацитет към възможностите за риболов в случай на окончателно преустановяване на риболовните дейности и допринасяне за постигането на справедлив жизнен стандарт в случай на временно преустановяване на риболовните дейности

2.1.1.1.2. Показатели

Позоваване: член 22, параграф 3, буква г), точка ii) от РОР и член 8 от Регламента за ЕФРР и за КФ

Таблица 2: Показатели за крайния продукт

Код	Показател	Мерна единица	Междинна цел (2024 г.)	Целева стойност (2029 г.)
CO01	Брой на операциите	брой	200,00	349,00

2.1.1. Приоритет: 1. Насърчаване на устойчивото рибарство, възстановяването и опазването на водните биологични ресурси

2.1.1.1. Специфична цел: 1.3. Насърчаване на адаптирането на риболовния капацитет към възможностите за риболов в случай на окончателно преустановяване на риболовните дейности и допринасяне за постигането на справедлив жизнен стандарт в случай на временно преустановяване на риболовните дейности

2.1.1.1.2. Показатели

Позоваване: член 22, параграф 3, буква г), точка ii) от POP

Таблица 3: Показатели за резултатите

Идентификатор	Показател	Мерна единица	Базова линия или референтна стойност	Референтна година	Целева стойност (2029 г.)	Източник на данните	Коментари
CR05.1	Капацитет на изтеглените плавателни съдове в бруто тонаж	GT	0,00	2020	387,00	Предоставят се от бенефициентите по време и след изпълнение на операциите	
CR08	Ползващи се лица	лица	0,00	2020	60,00	Предоставят се от бенефициентите по време и след изпълнение на операциите	

2.1.1. Приоритет: 1. Насърчаване на устойчивото рибарство, възстановяването и опазването на водните биологични ресурси

2.1.1.1. Специфична цел: 1.3. Насърчаване на адаптирането на риболовния капацитет към възможностите за риболов в случай на окончателно преустановяване на риболовните дейности и допринасяне за постигането на справедлив жизнен стандарт в случай на временно преустановяване на риболовните дейности

2.1.1.1.4. Ориентировъчно разпределение на програмираните средства (ЕС) по вид на интервенцията за ЕФМДРА

Таблица 9: Ориентировъчно разпределение на програмираните средства (ЕС) по вид на интервенцията за ЕФМДРА

Код	Сума (в евро)
04. Временно преустановяване на риболовните дейности	1 616 500,00
05. Окончателно преустановяване на риболовните дейности	2 500 000,00

2.1.1. Приоритет: 1. Насърчаване на устойчивото рибарство, възстановяването и опазването на водните биологични ресурси

2.1.1.1. Специфична цел: 1.4. Насърчаване на ефективен контрол и правоприлагане в областта на рибарството, включително борба с ННН риболова, както и на надеждни данни за вземането на решения, основани на знанието

2.1.1.1.1. Интервенции на фондове

Свързаните типове действия — член 22, параграф 3, буква г), точка i) от РОР и член 6 от Регламента за ЕСФ+

Контрол и правоприлагане

Традиционните средства за контрол трябва да се допълнят с модерно управление на данните и технология за мониторинг на риболова, за да се справят с ННН риболов и да постигнат целите на ОПОР, на новия Регл. за контрола и стратегията ФТ. Инвестициите в хардуер и софтуер трябва да се комбинират с ноу-хау. Нови технологии ще се използват за подобряване на:

- проверките на задължението за разтоварване
- управлението на данни и докладване
- управлението на риска
- наблюдението на морето и вътрешните води и мониторинга върху дребномащабния флот
- Програмата на ЕС за научни изследвания и иновации Хоризонт Европа 2021-2027 г. (ХЕ), Мисия Възстановяване на океаните и водите до 2030 г ще осигури сътрудничество между изследователи, рибари и др заинтересовани страни в многонационални консорциуми в Европа. Дигитализацията на контрола в рибарството е включена в първата работна програма на ХЕ. Краткосрочните и средносрочните проучвания, финансирани от ЕФМДРА, ще допълват без да дублират по-дългосрочните изследователски дейности по програмата ХЕ.

Спазване на задължението за разтоварване

- Инсталиране на камери за видеонаблюдение и сензори на борда на корабите над 12 м
- Инсталиране на задължителни системи за проследяване на риболовните кораби (VMS или еквивалент) под 12 м
- Модернизиране и надграждане на системата за електронен риболовен дневник (функционалност за деклариране на маломерен улов, изхвърлянията)
- Въвеждане на ел. риболовен дневник за кораби между 10 и 12 м
- Въвеждане на задължителна маркировка на риб. уреди с устройства за дистанционна проверка (датчици)

- Извършване на съвместни проверки с ИАМА и Гранична полиция
- Средства за въздушно наблюдение. Наблюдението и инспекциите в морето не дават пълна представа относно спазването на задължението за разтоварване и е необходимо да се въведат (закупуване или наемане) средства за въздушно наблюдение (в това число и безпилотни средства) - мярка 21 от НПРД
- Дигитализация на системата за докладване при контролни дейности и автоматизирана оценка на риска
- Укрепване на нац. правна рамка, за стабилна система за санкциониране и правоприлагане
- Обучение на персонала на ИАРА - мярка 21 от НПРД
- Повишаване информираността на заинтересованите лица

Мониторинг и контрол на дребномащабния риб. флот (ДМКР)

- Въвеждане на устройства и софтуер за отчитане на улова от ДМКР чрез дигит. системи за претегляне, монтиране на местата за разтоварване и свързване с ИС на ИАРА за автоматично отчитане на уловите, създаване на възможност за етикетиране и проследяване
- Доставка и инсталиране на проследяващо оборудване на борда на риб. кораби под 12 m (VMS или еквивалент)
- Обучение на персонала на ИАРА - мярка 21 от НПРД
- Повишаване информираността на операторите от ДМКР
- Инвестиции в малки плавателни съдове за контрол върху дейността на ДМКР

Мониторинг и контрол на любителския риболов

- Софтуерно решение (напр. мобилно приложение), безплатно за потребителите за докладване на уловите от любителския риболов. Ще предотврати попадането на улови от любителски риболов в търговската мрежа. Провеждане на инф. кампания в синхрон с целите на Дигиталния преход;
- Надграждане на инф. система на ИАРА за отчитане на уловите от любителски риболов
- Дигитален билет за любителски риболов
- Инспекции на транспортирането
- Укрепване на нац. правна рамка, за да позволи стабилна система за санкциониране и правоприлагане

Етикетиране и проследимост

- Дигит. отчитане на първите продажби от всички оператори, извършващи първа продажба
- Дигитализиране на системата за проследимост чрез достъпни и безплатни инф. системи за доброволно деклариране на улова (напр. дигитализирани палетни колички със системи за претегляне и етикетиране – за големи количества улови; използването на EMODNet)
- Нова централизирана електронна система за проследимост с възможност за самостоятелно деклариране
- Устройства, с които операторите самостоятелно да етикетират улова си
- Съвместимост на ИС за уловите и проследяването им с други системи (за контрол по храните и с други ДЧ)
- Осигуряване на операторите на унифицирани етикети за многократна употреба
- Информационна кампания относно задължението за етикетиране на улова и проследяването му до крайния потребител

Контрол на мощността на двигателите

- Дигитален обмен на информация с ИАМА за техническата изправност на корабите и замерената мощност
- Оборудване и консумативи за физическите проверки на ИАРА
- Инсталация на системи за мониторинг на мощността на стационарните двигатели на риб. кораби (датчици), които осигуряват постоянна информация и осигуряване на съвместимост с информационната система на ИАРА за следене в реално време на мощността на двигателя
- Въвеждане на система за диагностика на извънбордовите двигатели, с която да се осигури контрол върху мощността на двигателите
- Обучение на персонала за работа със специфичните системи

Други допринасящи дейности

- Изготвяне на анализ за ефект. на контрола върху риболова от ИАРА и извеждане на предложения за изменение на нац. законодателство
- Създаване на звено за обучение и оценяване на персонала (вкл. мерки за развиване на необходимите умения и опит в новите технологии за контрол на рибарството)
- Сертификация на персонала по задължителни стандарти
- Кампании за обществеността относно ННН риболова, задължението етикетиране и проследимост, забранените зони за риболов

За коректното изпълнение на Специални програми за контрол и инспекции (SCIP) и заложените цели в Съвместния план за разполагане (Joint Deployment Plan - JDP) са необходими:

- Плавателни средства, с които да могат да се извършват инспекции на риболовните кораби под и над 12 м

- Раб. облекло и средства, за сигурността на инспекторския състав при инспекции в пристанище и на море
- Техн. средства подпомагащи извършването на инспекции - таблети, лаптопи, средства за измерване и претегляне на продуктите от риболов
- Оперативни разходи, пътуване за извършване на съвместни инспекции и други контролни дейности по JDP за Черно море

В допълнение, подобряването на контрола върху ДМКР и върху любителския риболов ще допринесе по косвен начин за ефективното събиране на данни за управление на рибарството.

Очаквани резултати: Осъществяване на ефективен и ефикасен контрол върху рибарството чрез модерни технологии.

Събиране и обработване на данни за управление на рибарството и аквакултурите и за научни цели

Събирането на данни в БГ се подобри през годините. Нужни са подходящи системи за наблюдение на въздействието на риболова върху защитени и застрашени видове.

Приоритетни дейности:

- Събиране на данни за риболова (координирани на регионално ниво) и предоставянето им до потребители - променливи показатели и социално-икономически. Инф. се събира от големите кораби осъществяващи стопански риболов и ДМКР - данни за 100% от активните риболовни съдове.
- Ежегодно събиране социално-икономически данни за всички ферми за производство на аквакултури (морски и сладководни)
- Ежегодно събиране на социално-икономически данни за сектора на преработката на риба и др. морски организми с цел качествен анализ на сектора и неговото състояние
- Подобряване на научната експертиза, повишаване на знанията и хармонизиране на дейностите на регионално ниво и изпълнение на съвместни проекти с други държави
- Осъществяване на задължителните научни изследвания на море в регламентираните срокове и спазване на методологиите утвърдени на регионално ниво, чрез ръководствата на ГКРСМ и препоръките на Регионалната група за Средиземно и Черно море
- Научни изследвания, чрез наблюдатели на борда на риболовни кораби от четирите най-големи и значими сегмента от риболовния флот. Наблюдателите събират и данни за инцидентните улови на уязвими видове, съгласно EU MAP
- Биологичен мониторинг на разтоварванията на приоритетните видове (калкан, трициона, хамсия, сафрид, барбуня, меджид, черноморска акула, и рапан) от четирите най-големи и значими сегмента от риболовния флот. При нужда ще се включат и нови видове, след одобрение на регионално ниво и добавяне към работния план на БГ.

- Акцент на инициативите проекти във връзка с проекта BlackSea4Fish към ГКРСМ и избягването на дублиране на дейности, но при нужда неизпълнени дейности от проекта ще се прехвърлят към програмата за събиране на данни.
- Участие в национални и международни срещи;
- Регионално сътрудничество с държави от черноморския басейн по координиране на изследванията в региона;
- Осигуряване на информация за инвазивните видове за постигане ЗП. Събирането на научни знания за рибните запаси и морските екосистеми ще допринесат за качествения анализ при осъществяване на политиките в духа на Синята икономика. Чрез осъществяването на дейностите ще се осигурят знания, които да са значими за целите на Стратегията за биоразнообразието и ще спомогне за намаляване на приулова на застрашени от изчезване, уязвими и други видове и да осигури запазване на морските запаси. ИАРА ще се съобрази с акцентите от RCG срещите за MED&BS.

Допълнителна инф. за риболовни дейности и за опазване на природните местообитания и защитените зони за опазване на дивите птици би могла да бъде набавена при наблюденията на риболовни операции от страна на научните наблюдатели на борда на риболовни кораби.

Очаквани резултати:

Изпълнението на дейностите по събиране на данни ще допринесе за повишаване на научните знания и социално-икономическото състояние на сектора и ще спомогне за вземането на правилни и ефективни решения за управлението на сектор „Рибарство“.

2.1.1. Приоритет: 1. Насърчаване на устойчивото рибарство, възстановяването и опазването на водните биологични ресурси

2.1.1.1. Специфична цел: 1.4. Насърчаване на ефективен контрол и правоприлагане в областта на рибарството, включително борба с ННН риболова, както и на надеждни данни за вземането на решения, основани на знанието

2.1.1.1.1. Интервенции на фондове

Основните целеви групи — член 22, параграф 3, буква г), точка iii) от РОР

За изпълнението на видовете дейности в тази специфична цел е предвиден конкретен бенефициент – Изпълнителна агенция за рибарство и аквакултури, като компетентна институция за изпълнение на задълженията на България за контрола на рибарството и за събирането на данни.

Дейността на ИАРА в тези области ще допринесе за благосъстоянието на всички оператори от сектор "Рибарство" и косвено ще има положителен принос за цялото общество.

2.1.1. Приоритет: 1. Насърчаване на устойчивото рибарство, възстановяването и опазването на водните биологични ресурси

2.1.1.1. Специфична цел: 1.4. Насърчаване на ефективен контрол и правоприлагане в областта на рибарството, включително борба с ННН риболова, както и на надеждни данни за вземането на решения, основани на знанието

2.1.1.1.1. Интервенции на фондове

Действия за гарантиране на равенство, приобщаване и недискриминация — член 22, параграф 3, буква г), точка iv) от РОР и член 6 от Регламента за ЕСФ+

Дейностите по тази специфична цел са насочени към оператори без значение от техния пол, раса или етнос, религия или вероизповедание, увреждане, възраст или сексуална ориентация, с изключение на приложимите законови изисквания. Ще се гарантира и съблюдаване на принципите, заложи в Хартата на основните права на ЕС и Конвенцията на ООН за правата на хората с увреждания (КПХУ) съгласно Насоките за прилагането им, които ще бъдат изготвени в хода на подготовката на програмите за периода 2021-2027. При планирането, оценката и изпълнението на дейностите, които ще се подкрепят по този приоритет, ще се прилагат принципите на равенство, приобщаване и недискриминация.

2.1.1. Приоритет: 1. Насърчаване на устойчивото рибарство, възстановяването и опазването на водните биологични ресурси

2.1.1.1. Специфична цел: 1.4. Насърчаване на ефективен контрол и правоприлагане в областта на рибарството, включително борба с ННН риболова, както и на надеждни данни за вземането на решения, основани на знанието

2.1.1.1.1. Интервенции на фондове

Посочване на специфичните целеви територии, включително планирано използване на териториални инструменти — член 22, параграф 3, буква г), точка v) от POP

Цялата територия на Република България и акваторията на Черно море

2.1.1. Приоритет: 1. Насърчаване на устойчивото рибарство, възстановяването и опазването на водните биологични ресурси

2.1.1.1. Специфична цел: 1.4. Насърчаване на ефективен контрол и правоприлагане в областта на рибарството, включително борба с ННН риболова, както и на надеждни данни за вземането на решения, основани на знанието

2.1.1.1.1. Интервенции на фондове

Междурегионални трансгранични и транснационални действия — член 22, параграф 3, буква г), точка vi) от POP

Неприложимо за тази специфична цел.

2.1.1. Приоритет: 1. Насърчаване на устойчивото рибарство, възстановяването и опазването на водните биологични ресурси

2.1.1.1. Специфична цел: 1.4. Насърчаване на ефективен контрол и правоприлагане в областта на рибарството, включително борба с ННН риболова, както и на надеждни данни за вземането на решения, основани на знанието

2.1.1.1.1. Интервенции на фондове

Планирано използване на финансовите инструменти — член 22, параграф 3, буква г), точка vii) от POP

Разработената предварителна оценка за използването на финансови инструменти (ФИ) по Програмата не предвижда използването им за СЦ 1.4. По специфична цел 1.4 е предвиден конкретен бенефициент – ИАРА. Агенцията е държавна структура.

2.1.1. Приоритет: 1. Насърчаване на устойчивото рибарство, възстановяването и опазването на водните биологични ресурси

2.1.1.1. Специфична цел: 1.4. Насърчаване на ефективен контрол и правоприлагане в областта на рибарството, включително борба с ННН риболова, както и на надеждни данни за вземането на решения, основани на знанието

2.1.1.1.2. Показатели

Позоваване: член 22, параграф 3, буква г), точка ii) от РОР и член 8 от Регламента за ЕФРР и за КФ

Таблица 2: Показатели за крайния продукт

Код	Показател	Мерна единица	Междинна цел (2024 г.)	Целева стойност (2029 г.)
CO01	Брой на операциите	брой	4,00	10,00

2.1.1. Приоритет: 1. Насърчаване на устойчивото рибарство, възстановяването и опазването на водните биологични ресурси

2.1.1.1. Специфична цел: 1.4. Насърчаване на ефективен контрол и правоприлагане в областта на рибарството, включително борба с ННН риболова, както и на надеждни данни за вземането на решения, основани на знанието

2.1.1.1.2. Показатели

Позоваване: член 22, параграф 3, буква г), точка ii) от POP

Таблица 3: Показатели за резултатите

Идентификатор	Показател	Мерна единица	Базова линия или референтна стойност	Референтна година	Целева стойност (2029 г.)	Източник на данните	Коментари
CR12	Ефективност на системата за „събиране, управление и използване на данни“ (мащаб: 3 = голяма, 2 = средна, 1 = малка)	мащаб	2,00	2020	3,00	Предоставят се от бенефициентите по време и след изпълнение на операциите	Оценката се поставя от Научно-технически и икономически комитет по рибарство
CR14	Подпомогнати иновации (брой нови продукти, услуги, процеси, бизнес модели или методи)	брой	0,00	2020	2,00	Предоставят се от бенефициентите по време и след изпълнение на операциите	
CR15	Внедрени или подобрени средства за контрол	средно аритметично	0,00	2020	200,00	Предоставят се от бенефициентите по време и след изпълнение на операциите	
CR19	Действия за подобряване на капацитета за управление	действия	0,00	2020	5,00	Предоставят се от бенефициентите по време и след изпълнение на операциите	
CR21	Предоставени набори от данни и консултации	брой	0,00	2020	3,00	Предоставят се от бенефициентите по време и след изпълнение на операциите	

2.1.1. Приоритет: 1. Насърчаване на устойчивото рибарство, възстановяването и опазването на водните биологични ресурси

2.1.1.1. Специфична цел: 1.4. Насърчаване на ефективен контрол и правоприлагане в областта на рибарството, включително борба с ННН риболова, както и на надеждни данни за вземането на решения, основани на знанието

2.1.1.1.4. Ориентировъчно разпределение на програмираните средства (ЕС) по вид на интервенцията за ЕФМДРА

Таблица 9: Ориентировъчно разпределение на програмираните средства (ЕС) по вид на интервенцията за ЕФМДРА

Код	Сума (в евро)
10. Контрол и изпълнение	8 494 470,00
11. Събиране и анализ на данни, повишаване на познанията за морската среда	4 247 235,00

2.1.1. Приоритет: 1. Насърчаване на устойчивото рибарство, възстановяването и опазването на водните биологични ресурси

2.1.1.1. Специфична цел: 1.6. Допринасяне за защитата и възстановяването на водното биологично разнообразие и на водните екосистеми

2.1.1.1.1. Интервенции на фондове

Свързаните типове действия — член 22, параграф 3, буква г), точка i) от РОР и член 6 от Регламента за ЕСФ+

В съответствие с РДМС България се ангажира да постигне добро екологично състояние на черноморските води. В тази връзка БГ ще използва средствата на ЕФМДРА за извършване на операции по събиране на отпадъци и изгубени риболовни уреди. Тези действия ще бъдат подкрепени от повишаване на осведомеността сред публичните власти и гражданите чрез кампании и ще бъдат включени действия за предотвратяване и намаляване на замърсяването на морето от риболова и аквакултурите. За запазване на морското биоразнообразие БГ планира действия, насочени към опазване на екологичното състояние на морската среда. Придобиването на знания за качествата на морската среда е свързано с мониторинга на РДМС и ще бъде изпълнявано по настоящата специфична цел. Всички тези дейности ще допринесат за постигане на целите на ОДРЧМ и ОПОР, както и към Плана за действие за нулево замърсяване за почистване на Черно море от отпадъци до 2030 г. (намаляване на морското замърсяване с 50%, микропластмасата с 30%) . Всички дейности от Рамката за приоритетно действие на България (НПРД), които са определени за финансиране от ЕФМДРА са включени в съответните Специфични цели.

Специфично оборудване на риболовния кораб, дейности и иновации, целящи опазването на околната среда и на биоразнообразието

ЕЗП има за цел да превърне ЕС в общество с модерна, ефективна, конкурентна икономика, с нисък въглероден отпечатък. Стратегията за БР е централен елемент от плана за възстановяване на ЕС, от решаващо значение за изграждане на устойчивост и осигуряване на бизнес и инвестиционни възможности за възстановяване на икономиката на ЕС. Стратегията има за цел да направи фокуса върху биологичното разнообразие неразделна част от общата стратегия на ЕС за икономически растеж. Поставени са дългосрочни стратегически цели, свързани и с бъдещи нужди, произтичащи от Стратегията БР и ГКРСМ, за които допринася и трансформацията на риболовния сектор чрез селективност на уредите, нисковъглероден риболов, въвеждане на иновации и постигане на добро състояние на околната среда:

- инвестиции в селективни риболовни уреди с ниско въздействие върху рибните популации (напр. винтери, GPS координати на хрилните мрежи за превенция от призрачен риболов)
- въвеждане на иновации в риболова и на борда на корабите, за опазване на биоразнообразието и намаляване на разхода на гориво, трансфер на знания „от лабораториите до пазара“
- въвеждане на системи за точно и надеждно отчитане на улова по отношение на селективност, определяне на количеството улов и избягване на нежелания, намаляване на приулова (Trawl monitoring systems)
- инсталиране върху риболовните уреди на устройства и системи за отблъскване на китоподобни видове (пингъри и PAL устройства) - в синхрон с пилотния проект на ГКРСМ за оценка на приулова от китоподобни в мрежите за калкан

- нисковъглеродни техники за риболов (техника и съоръжения, които позволяват използването на по-малко гориво по време на риболовния процес)
- подмяна на елементи от риболовните уреди с такива, подобряващи енергийната ефективност на риболова
- инсталиране на изкуствено създадени от човека подводни структури, предназначена да стимулират развитието на подводен живот, с цел съхраняване на местообитанията и подобряване на водното биоразнообразие
- възобновяеми енергийни източници или инвестиции в енергийно ефективни инсталации за намаляване на CO₂ емисии (напр. инсталиране на системи за слънчева енергия за осветлението на кораба, подмяна на помпени инсталации с високоефективни, инсталации за отопление, енергоефективни подъемни инсталации, съоръженията за преработка на риба, транспорт и търговия на дребно)
- компенсация на операторите за пасивно събиране и рециклиране на отпадъци, попаднали в риболовните уреди (м. 18 от НПРД).
Компенсации за пропуснати ползи и допълнителни разходи вследствие на попаднали морски отпадъци в риболовните уреди по време на риболов
- активно почистване на река Дунав и Черно море от отпадъци и риболовни уреди (превенция от т. нар. „призрачен риболов“) чрез организирани кампании и ангажиране както на рибари, така и на водолази в зависимост от спецификата на зоната за почистване и обезпечаване на разходите за гориво, възнаграждения и други пряко свързани с мероприятията
- информационни кампании за повишаване на осведомеността сред публичните органи и граждани за предотвратяване на замърсяването на морето от риболова и аквакултурите (мярка 18 от НПРД)
- инвестиции в инсталацията на борда на кораба на съоръжения за морски отпадъци
- повишаване на осведомеността сред публичните власти и гражданите чрез кампании за нуждата от опазване на биоразнообразието, и въздействието на човешките дейности върху морската екосистема и от намаляването на въглеродните емисии
- провеждане на образователни дейности за опазване на водната околна среда от ранна детска възраст

За дейностите по активно почистване на река Дунав и Черно море от отпадъци и риболовни уреди (превенция от т. нар. „призрачен риболов“) е предвидено прилагане на опростени разходи.

Очаквани резултати:

Повишаване на ресурсната и енергийна ефективност; щадящи методи за риболов; подобрене и съхранение на биоразнообразието в Черно море и река Дунав; декарбонизация на риболова.

Защита на екологичното състояние на морската среда

Опазването в дългосрочен план на най-ценните и застрашени видове и типове местообитания в ЕС се осигурява чрез установяването на екологичната мрежа Натура 2000. Със своите приблизително 35% от територията, обхваната от Натура 2000, България се нарежда на едно от

първите места в ЕС. Тя очертава рамката за защита на ценните видове и техните местообитания, като същевременно цели и интегрирането на приоритетите за опазване на биологичното разнообразие в икономическите дейности и политики. Със стратегията на ЕС за биологичното разнообразие до 2030 г. е поет ангажимент за създаване на мрежа от добре управлявани защитени зони. Биолог. разнообразие играе важна роля в поддържането на природното равновесие в тези зони. То е от значение за околната среда и за борбата с изменението на климата. Ще се насочат конкретни усилия за опазване и възстановяване на защитените територии, за да могат да се осъществят всички аспекти на идеята за постигане на устойчиво развитие.

Разработването на планове за управление на всички морски защитени зони е предвидено за финансиране по Програмата за околна среда 2021-2027 г. Ще бъдат положени усилия за възстановяване и подобряване състоянието на морската и крайбрежна околна среда, с акцент морските защитени зони и тези в Натура 2000, както и за насърчаване на по-голямо взаимодействие между рибарите и защитените зони, за да се засили ролята им в устойчивото развитие и създаването на качествени, включително екологични продукти.

Определянето на защитените зони е отговорност на МОСВ, но в синергия с общите цели по опазване на видовото разнообразие, ПМДРА ще финансира следните дейности, които спомагат за увеличаване, управление и мониторинг на защитените морски зони и зони в Натура 2000:

- хоризонтални мерки за популяризацията на пространствената защита на защитени морски територии, които в достатъчна степен да подпомагат опазването на биоразнообразието.
- управление, възстановяване, наблюдение и мониторинг на зоните по Натура 2000, вземайки предвид НППД и изведените в нея приоритетни дейности;
- извършване на анализи на риска за местообитания и видове от интерес за риболова за постигане на целите за опазване на зоните по Натура 2000
- повишаване на осведомеността и подкрепа на риболовните оператори за устойчива дейност в мрежата от морски защитени зони, провеждане на кампании сред гражданите
- внедряване на базирани на природата решения
- ангажиране на рибарите, предимно от дребномащабния риболов в съвместно управление на защитените морски зони и зоните забранени за риболов, съгласно цел 1. Рибарство и екосистеми. Здрави морета и продуктивен риболов от стратегията на ГКРСМ
- действия, насочени към постигане на целите за добър екологичен статус, в съответствие с Рамковата директива за водите (например опазване и възстановяване на мигриращи видове, намаляване на въздействието на реките върху крайбрежните и морските води)
- развитие и внедряване на ново знание, което намалява въздействието от риболова върху морските типове природни местообитания и популациите на типичните видове: проучване на популациите на типични видове черупкови, подложени на риболовен натиск, съгласно Мярка 20 от НППД
- изграждане на център за мониторинг на заплахи за китоподобни, с използване на дистанционни методи и повишаване на капацитета на отговорните държавни институции за осъществяване на наблюдение и ефективен контрол върху антропогенни дейности, които представляват заплаха за морските китоподобни, съгласно Мярка 22 от НППД
- Подобряване на природозащитното състояние на морски типове природните местообитания чрез контрол върху обилието на инвазивни

видове - чрез извличане на дребноразмерни класове *Rapana venosa* с прилагане на екологосъобразни методи за улов (водолазен способ) и оползотворяване на улова за хранителни цели или за преработка извън хранителната промишленост, съгласно Мярка 17 от НПРД. (Дейностите ще се изпълняват ако не противоречат на разпоредби на европейското и националното право)

Очаквани резултати:

Прилагането на дейностите ще допринесат за по-доброто управление или съхранение на морските биологични ресурси в синхрон със Стратегията за биологичното разнообразие.

2.1.1. Приоритет: 1. Насърчаване на устойчивото рибарство, възстановяването и опазването на водните биологични ресурси

2.1.1.1. Специфична цел: 1.6. Допринасяне за защитата и възстановяването на водното биологично разнообразие и на водните екосистеми

2.1.1.1.1. Интервенции на фондове

Основните целеви групи — член 22, параграф 3, буква г), точка iii) от РОР

- население на районите по крайбрежието на Черно море и река Дунав
- научни организации;
- обучителни организации;
- неправителствени организации;
- оператори в сектор "Рибарство";
- крайни получатели на подкрепа чрез финансови инструменти – предприятия, общини и др.

2.1.1. Приоритет: 1. Насърчаване на устойчивото рибарство, възстановяването и опазването на водните биологични ресурси

2.1.1.1. Специфична цел: 1.6. Допринасяне за защитата и възстановяването на водното биологично разнообразие и на водните екосистеми

2.1.1.1.1. Интервенции на фондове

Действия за гарантиране на равенство, приобщаване и недискриминация — член 22, параграф 3, буква г), точка iv) от РОР и член 6 от Регламента за ЕСФ+

Дейностите по тази специфична цел са насочени към оператори без значение от техния пол, раса или етнос, религия или вероизповедание, увреждане, възраст или сексуална ориентация, с изключение на приложимите законови изисквания. Ще се гарантира и съблюдаване на принципите, заложи в Хартата на основните права на ЕС и Конвенцията на ООН за правата на хората с увреждания (КПХУ) съгласно Насоките за прилагането им, които ще бъдат изготвени в хода на подготовката на програмите за периода 2021-2027. При планирането, оценката и изпълнението на дейностите, които ще се подкрепят по този приоритет, ще се прилагат принципите на равенство, приобщаване и недискриминация.

2.1.1. Приоритет: 1. Насърчаване на устойчивото рибарство, възстановяването и опазването на водните биологични ресурси

2.1.1.1. Специфична цел: 1.6. Допринасяне за защитата и възстановяването на водното биологично разнообразие и на водните екосистеми

2.1.1.1.1. Интервенции на фондове

Посочване на специфичните целеви територии, включително планирано използване на териториални инструменти — член 22, параграф 3, буква г), точка v) от POP

Население в териториите по крайбрежието на Черно море и река Дунав

2.1.1. Приоритет: 1. Насърчаване на устойчивото рибарство, възстановяването и опазването на водните биологични ресурси

2.1.1.1. Специфична цел: 1.6. Допринасяне за защитата и възстановяването на водното биологично разнообразие и на водните екосистеми

2.1.1.1.1. Интервенции на фондове

Междурегионални трансгранични и транснационални действия — член 22, параграф 3, буква г), точка vi) от POP

Неприложимо за тази специфична цел.

2.1.1. Приоритет: 1. Насърчаване на устойчивото рибарство, възстановяването и опазването на водните биологични ресурси

2.1.1.1. Специфична цел: 1.6. Допринасяне за защитата и възстановяването на водното биологично разнообразие и на водните екосистеми

2.1.1.1.1. Интервенции на фондове

Планирано използване на финансовите инструменти — член 22, параграф 3, буква г), точка vii) от POP

Планира се подкрепа чрез ФИ като резултат от Предварителна оценка относно прилагането на ФИ по ПМДРА.

Формите на финансиране чрез ФИ се основават на извършени анализи, както и на натрупания опит и експертиза през предходните два програмни периода.

Подкрепата с ФИ ще се предоставя за инвестиции, които се очаква да бъдат финансово жизнеспособни.

Подпомагането, получавано чрез ФИ може да бъде самостоятелно, в комбинация с безвъзмездни средства в рамките на една операция, когато размерът на БФП не превишава средствата от финансовия инструмент, и/или като две отделни операции.

Прилагането на ФИ ще улесни и оптимизира инвестициите, подкрепяни с безвъзмездни средства, но също така и реализацията на инвестиции, подкрепени единствено през ФИ.

Ще се прилагат следните финансови продукти:

- индивидуални гаранции за покритие на кредитния риск по кредити за самостоятелно финансиране на проекти, или в допълнение към БФП;
- заем с разделяне на риска с две възможности:
 - кредит за съфинансиране на бенефициент с проект, финансиран с БФП от ПМДРА;
 - самостоятелен кредит по мерките на програмата със споделян риск при финансиране със средства от ПМДРА.

2.1.1. Приоритет: 1. Насърчаване на устойчивото рибарство, възстановяването и опазването на водните биологични ресурси

2.1.1.1. Специфична цел: 1.6. Допринасяне за защитата и възстановяването на водното биологично разнообразие и на водните екосистеми

2.1.1.1.2. Показатели

Позоваване: член 22, параграф 3, буква г), точка ii) от РОР и член 8 от Регламента за ЕФРР и за КФ

Таблица 2: Показатели за крайния продукт

Код	Показател	Мерна единица	Междинна цел (2024 г.)	Целева стойност (2029 г.)
CO01	Брой на операциите	брой	6,00	20,00

2.1.1. Приоритет: 1. Насърчаване на устойчивото рибарство, възстановяването и опазването на водните биологични ресурси

2.1.1.1. Специфична цел: 1.6. Допринасяне за защитата и възстановяването на водното биологично разнообразие и на водните екосистеми

2.1.1.1.2. Показатели

Позоваване: член 22, параграф 3, буква г), точка ii) от POP

Таблица 3: Показатели за резултатите

Идентификатор	Показател	Мерна единица	Базова линия или референтна стойност	Референтна година	Целева стойност (2029 г.)	Източник на данните	Коментари
CR10	Действия, с които се допринася за добро екологично състояние, включително възстановяване на природата, опазване, защита на екосистемите, биологично разнообразие, здраве на животните и хуманно отношение към животните	действия	0,00	2020	28,00	Предоставят се от бенефициентите по време и след изпълнение на операциите	
CR14	Подпомогнати иновации (брой нови продукти, услуги, процеси, бизнес модели или методи)	брой	0,00	2020	4,00	Предоставят се от бенефициентите по време и след изпълнение на операциите	

2.1.1. Приоритет: 1. Насърчаване на устойчивото рибарство, възстановяването и опазването на водните биологични ресурси

2.1.1.1. Специфична цел: 1.6. Допринасяне за защитата и възстановяването на водното биологично разнообразие и на водните екосистеми

2.1.1.1.4. Ориентировъчно разпределение на програмираните средства (ЕС) по вид на интервенцията за ЕФМДРА

Таблица 9: Ориентировъчно разпределение на програмираните средства (ЕС) по вид на интервенцията за ЕФМДРА

Код	Сума (в евро)
01. Намаляване на отрицателните въздействия и/или допринасяне за положителни въздействия върху околната среда и допринасяне добро екологично състояние	2 549 600,00

2.1.1. Приоритет: 2.Насърчаване на устойчиви дейности в областта на аквакултурите, преработката и предлагането на пазара на продукти от риболов и аквакултури, като по този начин допринася за продоволствената сигурност в Съюза

Специфични цели

Специфична цел
2.1. Насърчаване на устойчивите дейности, свързани с аквакултурите, по-специално чрез укрепване на конкурентоспособността на производството на аквакултури, като същевременно се гарантира, че дейностите са екологично устойчиви в дългосрочен план
2.2. Насърчаване на предлагането на пазара, качеството и добавената стойност на продуктите от риболов и аквакултури, както и преработването на тези продукти

2.1.1. Приоритет: 2. Насърчаване на устойчиви дейности в областта на аквакултурите, преработката и предлагането на пазара на продукти от риболов и аквакултури, като по този начин допринася за продоволствената сигурност в Съюза

2.1.1.1. Специфична цел: 2.1. Насърчаване на устойчивите дейности, свързани с аквакултурите, по-специално чрез укрепване на конкурентоспособността на производството на аквакултури, като същевременно се гарантира, че дейностите са екологично устойчиви в дългосрочен план

2.1.1.1.1. Интервенции на фондове

Свързаните типове действия — член 22, параграф 3, буква г), точка i) от РОР и член 6 от Регламента за ЕСФ+

Планирани са следните индикативни групи дейности, свързани с (1) продуктивни инвестиции и иновации в аквакултурите и (2) аквакултури, осигуряващи екологични услуги, допринасящи за постигане на целите на Стратегическите насоки за по-устойчиви и конкурентоспособни аквакултури на ЕС за период 2021-2030 г.: изграждане на гъвкавост и конкурентоспособност, кръгова аквакултура; участие в екологичния преход; гарантиране на приемане от обществото и информираност на потребителите; увеличаване на знанията и иновациите.

1. Продуктивни инвестиции и иновации в аквакултурите:

- развитие на устойчиви аквакултурни производства с ниско влияние върху околната среда (вкл. механизми за улавяне на CO₂, повишаване на качеството на водата, отглеждане на биологични аквакултури и на нискотрофични аквакултури, напр. алгае и безгръбначни и намаляване на въздействието върху хидроморфологията);
- подобряване на състоянието на водата, съгл. РДВ с инвестиции, които не водят до влошаване на състоянието на водата;
- продуктивни инвестиции с цел подобряване на конкурентоспособността, устойчивостта и ефективност на ресурсите на аквакултурите вкл. RAS системи (напр. намаляване на използването на вода, химикали и антибиотици или събиране и използване на странични продукти);
- повишаване на енергийната ефективност на предприятията и декарбонизацията, чрез изграждане на ВЕИ пряко свързани с производството, подобряване на енергийната ефективност сградите и използване на „умни“ технологии за намаляване на енергийното потребление;
- пазарно ориентирани изследвания, разработване на стратегии и кампании за промотиране на собствено производство;
- повишаване на знанията, уменията и изграждане на капацитет на заетите;
- създаване на заетост за младежи до 29 г., вкл. въвеждащо и текущо обучение;
- насърчаване на нови производители на аквакултури;
- инвестиции в оборудване за безопасни и здравословни условия на труд;
- подобряване на здравето на животните и хуманното отношение към тях в съответствие с Регл. (ЕС) 2016/429 и Регламент (ЕС) № 609/2014;

- диверсификация чрез производство на нови видове аквакултури, вкл. видове, които се хранят от естествената среда, нови методи на производство (напр. поликултури в отглежданите в езера аквакултури и интегрирани мултитрофични системи за аквакултури и диверсификация на марикултурите с цел намаляване на риболовния натиск върху тях (калкан и други черноморски видове, пилотни проекти);
- диверсификация на производството, чрез допълнителни дейности към осн. производство (напр. спортен риболов, ресторантьорство, търговски дейности, обособяване на места за къмпингуване, дегустации, образователни дейности др.);
- въвеждане на схеми и етикети за качество, в т.ч. защитено географско наименование за произход и др., проследяемост на продуктите от аквакултури чрез дигитализиране на процеса;
- дейности по сертифициране на аквакултурни ферми за биологично отглеждане на риба, вкл. придобиване на сертификати за защитено географско наименование, произход и качество на продуктите (*напр. за продукти произведени в чист район или при определени специфични условия и др.*);
- добавяне на стойност, вкл. чрез извършване на първична обработка (чистене, сортиране, охлаждане и опаковане) на произведената продукция за подобряване на търговския вид
- обучения за подобряване на дигиталните умения на персонала;
- маркетингови стратегии насочени към нови видове с пазарни перспективи или подценени от пазара (напр. ватос и др.);
- иновации, които водят до нови или подобрени продукти, нови или подобрени процеси или нови или подобрени управленски и организационни системи, които могат да включват:

- цифрови технологии при производство на аквакултури (дигитализация на отделните фази на отглеждане, дигитално управление на процесите и др.);

- разработване и/или прилагане на нови за България технически решения и иновации по отношение на производствените съоръжения и оборудване и мониторинг (напр. садки в морето, съоръжения на брега за отглеждане на морски аквакултури, фотобиореактори и др.);

- решаване на технологични проблеми, свързани с видове, перспективни за отглеждане като обект на аквакултурата и/или оптимизиране на интензивното отглеждане на ценни видове аквакултури (напр. алгае и безгръбначни, черноморска пастърва, черноморска стрида, ципура, лаврак, калкан, налим и нилски костур);

- подобряване и оптимизиране на използваните фуражи при производството (използване на високопротеинови фуражи с по-висок процент на усвояване и редуциране на замърсяването на водата);

- подобряване на здравият статус на аквакултурите (системи за регулиране на гъстотата на посадката, използване на медикаменти с по-кратък период на разграждане и намаляване на вредното въздействие, обогатяване с кислород и др.);

- иновации за повишаване на конкурентоспособността и устойчивостта, енергийната ефективност и декарбонизация, чрез реализиране на икономия на ресурси и намаляване на оперативните разходи (внедряване на автоматизирано оборудване за редуциране на разходите за труд,

суровини и материали и др.);

- иновации за осигуряване на добри екологични показатели на аквакултурните дейности и кръгова икономика (пречиствателни системи, използване на екологични фуражи и др.);

- използване на технологии за подобряване на веригата на доставки на продукти от аквакултури и подобряване проследимостта и информацията за потребителите (напр. създаване на смарт приложения за директни продажби, къси вериги и регионални продукти).

Очаквани резултати:

С реализирането на инвестициите ще се повиши конкурентоспособността и ще се постигне устойчив растеж на аквакултурите в България. Създадените работни места и повишаването на квалификацията на заетите ще подпомогнат икономическото развитие на сектора и на териториите свързани с него.

Инвестициите в енергийната ефективност, в повишаването на качеството на водата и в отглеждане на нискотрофични аквакултури и ще допринесат за намаляване на въглеродния отпечатък и замърсяването и по-доброто опазване на екосистемите, с което се постигат целите на ЗП.

Чрез въвеждането на иновации се ще се улесни зеления преход, развитието на биоикономиката и ще се постигнат принципите на кръговата икономика при производството на аквакултури.

При подбора на операциите ще се дава приоритет на тези, които включват инвестиции в енергийната ефективност на стопанствата, във възобновяеми водни ресурси, за намаляване на използването на вода, химикали и антибиотици, в събиране и използване на странични продукти, в диверсификация на производството и във въвеждане на иновации.

Подпомагането на процеса по сертификация цели да увеличи броя на аквакултурните стопанства в страната, отглеждащи биологични аквакултури, което ще повиши предлагането, посрещане на регистрираното повишено търсене и съответно ще повиши реализираните приходи в сектора от биологично производство. Подкрепата е в съответствие с целите за опазване и възстановяване на природата в ЕС, съгласно Стратегия на ЕС за биологичното разнообразие за 2030 г.

2. Аквакултури, осигуряващи екологични услуги включват:

- прилагане на методи за производство на аквакултури, съвместими със специфичните нужди на околната среда и обект на специфични изисквания за управление, произтичащи от защитените зони от мрежата Натура 2000 и гарантиращи постигането на добро състояние на

съответните водни обекти до 2027 г., съгласно изискванията на РДВ, чрез предоставяне на компенсации за нанесени сериозни щети от хищници, напр. кormорани, пеликани, чапли и видри в стопанствата за производство на аквакултури;

- непродуктивни инвестиции в аквакултурните стопанства, свързани с прилагане на преки консервационни действия в защитените зони от мрежата Натура 2000, както и извън тях за ограничаване на конфликта между рибоядните животни и птици и аквакултурата обект на отглеждане, напр. устройства за прогонване на птици, защитни мрежи и др.

Очаквани резултати:

Чрез прилагането на дейност Аквакултури, осигуряващи екологични услуги ще се подпомогне насърчаването на производството на аквакултури, осигуряващи високо равнище на опазване на околната среда, на здравето на животните и хуманното отношение към тях, както и на общественото здраве и безопасност.

Чрез предоставяне на компенсации на производителите на аквакултури в зоните по НАТУРА 2000 се цели запазване на биоразнообразието на видовете птици и някои бозайници обитаващи зоните на аквакултурните стопанства в съответствие с директиви 92/43/ЕИО и 2009/147/ЕО и Стратегия на ЕС за биологичното разнообразие за 2030 г.

Цели се увеличение на броя на подпомогнатите стопанства и съответно разширяване на територията в рамките на НАТУРА 2000 и запазване на биоразнообразието и местообитанията на видовете.

Дейностите за възстановяване на непрекъснатостта на реките и сладководните местообитания в съответствие със Стратегията на ЕС за биологичното разнообразие за възстановяване на 25 000 км свободно течащи реки са обхванати от мярка 62 от НППД - „Подобряване природозащитното състояние на видовете чрез възстановяване на дългосрочната връзка на реките“, което включва изграждане и рехабилитация на рибни проходи и премахване или минимизиране на въздействието на съществуващите оператори. Източникът на финансиране от ЕС е ЕФРР.

Допустими са компенсации в случай на изключителни събития, водещи до значителни смущения на пазарите.

2.1.1. Приоритет: 2. Насърчаване на устойчиви дейности в областта на аквакултурите, преработката и предлагането на пазара на продукти от риболов и аквакултури, като по този начин допринася за продоволствената сигурност в Съюза

2.1.1.1. Специфична цел: 2.1. Насърчаване на устойчивите дейности, свързани с аквакултурите, по-специално чрез укрепване на конкурентоспособността на производството на аквакултури, като същевременно се гарантира, че дейностите са екологично устойчиви в дългосрочен план

2.1.1.1.1. Интервенции на фондове

Основните целеви групи — член 22, параграф 3, буква г), точка iii) от РОР

Основните целеви групи по тази специфична цел са:

За дейностите по продуктивни инвестиции в аквакултурите и иновации в аквакултурите:

- съществуващи стопанства в подсектор „Аквакултури”;
- новосъздадени стопанства;
- потребители на аквакултури, вкл. биологични аквакултури;
- ресторанти и туристически обекти;
- съпътстващи бизнеси при производството на аквакултури;
- обекти за любителски риболов;
- научни организации;
- обучителни организации;
- крайни получатели на подкрепа чрез финансови инструменти – предприятия, общини и др.
- организации на производители на аквакултури и асоциации.

Дейности, които водят до нови или подобрени продукти, нови или подобрени процеси или нови или подобрени управленски и организационни системи могат да се изпълняват от посочените по-горе целеви групи самостоятелно, както и в партньорство с научна организация.

За дейностите по аквакултури, осигуряващи екологични услуги

- стопанства в подсектор „Аквакултури”;

- съпътстващи бизнеси при производството на аквакултури;
- научни организации;
- обучителни организации;
- неправителствени организации;
- природозащитни организации.

2.1.1. Приоритет: 2. Насърчаване на устойчиви дейности в областта на аквакултурите, преработката и предлагането на пазара на продукти от риболов и аквакултури, като по този начин допринася за продоволствената сигурност в Съюза

2.1.1.1. Специфична цел: 2.1. Насърчаване на устойчивите дейности, свързани с аквакултурите, по-специално чрез укрепване на конкурентоспособността на производството на аквакултури, като същевременно се гарантира, че дейностите са екологично устойчиви в дългосрочен план

2.1.1.1.1. Интервенции на фондове

Действия за гарантиране на равенство, приобщаване и недискриминация — член 22, параграф 3, буква г), точка iv) от РОР и член 6 от Регламента за ЕСФ+

Дейностите по тази специфична цел са насочени към оператори без значение от техния пол, раса или етнос, религия или вероизповедание, увреждане, възраст или сексуална ориентация, с изключение на приложимите законови изисквания. Ще се гарантира и съблюдаване на принципите, заложи в Хартата на основните права на ЕС и Конвенцията на ООН за правата на хората с увреждания (КПХУ) съгласно Насоките за прилагането им, които ще бъдат изготвени в хода на подготовката на програмите за периода 2021-2027. При планирането, оценката и изпълнението на дейностите, които ще се подкрепят по този приоритет, ще се прилагат принципите на равенство, приобщаване и недискриминация.

2.1.1. Приоритет: 2. Насърчаване на устойчиви дейности в областта на аквакултурите, преработката и предлагането на пазара на продукти от риболов и аквакултури, като по този начин допринася за продоволствената сигурност в Съюза

2.1.1.1. Специфична цел: 2.1. Насърчаване на устойчивите дейности, свързани с аквакултурите, по-специално чрез укрепване на конкурентоспособността на производството на аквакултури, като същевременно се гарантира, че дейностите са екологично устойчиви в дългосрочен план

2.1.1.1.1. Интервенции на фондове

Посочване на специфичните целеви територии, включително планирано използване на териториални инструменти — член 22, параграф 3, буква г), точка v) от POP

Дейност: Аквакултури, осигуряващи екологични услуги ще се изпълнява в аквакултурни стопанства в рамките на НАТУРА 2000 и цели запазване на биоразнообразието и местообитанията на видовете.

2.1.1. Приоритет: 2. Насърчаване на устойчиви дейности в областта на аквакултурите, преработката и предлагането на пазара на продукти от риболов и аквакултури, като по този начин допринася за продоволствената сигурност в Съюза

2.1.1.1. Специфична цел: 2.1. Насърчаване на устойчивите дейности, свързани с аквакултурите, по-специално чрез укрепване на конкурентоспособността на производството на аквакултури, като същевременно се гарантира, че дейностите са екологично устойчиви в дългосрочен план

2.1.1.1.1. Интервенции на фондове

Междурегионални трансгранични и транснационални действия — член 22, параграф 3, буква г), точка vi) от POP

Неприложимо за тази специфична цел.

2.1.1. Приоритет: 2. Насърчаване на устойчиви дейности в областта на аквакултурите, преработката и предлагането на пазара на продукти от риболов и аквакултури, като по този начин допринася за продоволствената сигурност в Съюза

2.1.1.1. Специфична цел: 2.1. Насърчаване на устойчивите дейности, свързани с аквакултурите, по-специално чрез укрепване на конкурентоспособността на производството на аквакултури, като същевременно се гарантира, че дейностите са екологично устойчиви в дългосрочен план

2.1.1.1.1. Интервенции на фондове

Планирано използване на финансовите инструменти — член 22, параграф 3, буква г), точка vii) от POP

По тази СЦ се планира предоставяне на подкрепа чрез финансови инструменти (ФИ) на база изготвена Предварителна оценка за прилагането на ФИ по ПМДРА. Цели се подкрепя на предприятия в сектор „Рибарство“, свързани с рибарството и аквакултурите.

Подкрепата с ФИ ще се предоставя за инвестиции, които се очаква да бъдат финансово жизнеспособни

Подпомагането, получавано чрез ФИ може да бъде самостоятелно, в комбинация с безвъзмездни средства в рамките на една операция, когато размерът на БФП не превишава средствата от финансовия инструмент, и/или като две отделни операции.

Прилагането на ФИ ще улесни и оптимизира инвестициите, подкрепяни с безвъзмездни средства, но също така и реализацията на инвестиции, подкрепени единствено през ФИ.

Предвидено е прилагането на следните финансови продукти:

- индивидуални гаранции за покритие на кредитния риск по кредити за самостоятелно финансиране на проекти, или в допълнение към БФП;
- заем с поделение на риска с две възможности:

- кредит за съфинансиране на бенефициент с проект, финансиран с БФП от ПМДРА;

- самостоятелен кредит, отпускан по мерките на програмата със споделен риск при финансиране със средства от ПМДРА.

2.1.1. Приоритет: 2. Насърчаване на устойчиви дейности в областта на аквакултурите, преработката и предлагането на пазара на продукти от риболов и аквакултури, като по този начин допринася за продоволствената сигурност в Съюза

2.1.1.1. Специфична цел: 2.1. Насърчаване на устойчивите дейности, свързани с аквакултурите, по-специално чрез укрепване на конкурентоспособността на производството на аквакултури, като същевременно се гарантира, че дейностите са екологично устойчиви в дългосрочен план

2.1.1.1.2. Показатели

Позоваване: член 22, параграф 3, буква г), точка ii) от РОР и член 8 от Регламента за ЕФРР и за КФ

Таблица 2: Показатели за крайния продукт

Код	Показател	Мерна единица	Междинна цел (2024 г.)	Целева стойност (2029 г.)
CO01	Брой на операциите	брой	26,00	108,00

2.1.1. Приоритет: 2. Насърчаване на устойчиви дейности в областта на аквакултурите, преработката и предлагането на пазара на продукти от риболов и аквакултури, като по този начин допринася за продоволствената сигурност в Съюза

2.1.1.1. Специфична цел: 2.1. Насърчаване на устойчивите дейности, свързани с аквакултурите, по-специално чрез укрепване на конкурентоспособността на производството на аквакултури, като същевременно се гарантира, че дейностите са екологично устойчиви в дългосрочен план

2.1.1.1.2. Показатели

Позоваване: член 22, параграф 3, буква г), точка ii) от POP

Таблица 3: Показатели за резултатите

Идентификатор	Показател	Мерна единица	Базова линия или референтна стойност	Референтна година	Целева стойност (2029 г.)	Източник на данните	Коментари
CR02	Запазено производство на аквакултури	тонове/година	0,00	2020	56 003,00	Предоставят се от бенефициентите по време и след изпълнение на операциите	
CR08	Ползващи се лица	лица	0,00	2020	200,00	Предоставят се от бенефициентите по време и след изпълнение на операциите	
CR09.1	Площ, обхваната от операции, допринасящи за добро екологично състояние, защита, опазване и възстановяване на биологичното разнообразие и екосистемите	km2	0,00	2020	30,00	Предоставят се от бенефициентите по време и след изпълнение на операциите	
CR14	Подпомогнати иновации (брой нови продукти, услуги, процеси, бизнес модели или методи)	брой	0,00	2020	28,00	Предоставят се от бенефициентите по време и след изпълнение на операциите	
CR17	Субекти, подобряващи ефективността на ресурсите в производството и/или преработката	субекти	0,00	2020	56,00	Предоставят се от бенефициентите по време и след изпълнение на операциите	

2.1.1. Приоритет: 2. Насърчаване на устойчиви дейности в областта на аквакултурите, преработката и предлагането на пазара на продукти от риболов и аквакултури, като по този начин допринася за продоволствената сигурност в Съюза

2.1.1.1. Специфична цел: 2.1. Насърчаване на устойчивите дейности, свързани с аквакултурите, по-специално чрез укрепване на конкурентоспособността на производството на аквакултури, като същевременно се гарантира, че дейностите са екологично устойчиви в дългосрочен план

2.1.1.1.4. Ориентировъчно разпределение на програмираните средства (ЕС) по вид на интервенцията за ЕФМДРА

Таблица 9: Ориентировъчно разпределение на програмираните средства (ЕС) по вид на интервенцията за ЕФМДРА

Код	Сума (в евро)
01. Намаляване на отрицателните въздействия и/или допринасяне за положителни въздействия върху околната среда и допринасяне добро екологично състояние	4 110 000,00
02. Насърчаване на условия за икономически жизнеспособни, конкурентни и привлекателни сектор на рибарството, сектор на аквакултурите и преработвателен сектор	20 247 372,00

2.1.1. Приоритет: 2. Насърчаване на устойчиви дейности в областта на аквакултурите, преработката и предлагането на пазара на продукти от риболов и аквакултури, като по този начин допринася за продоволствената сигурност в Съюза

2.1.1.1. Специфична цел: 2.2. Насърчаване на предлагането на пазара, качеството и добавената стойност на продуктите от риболов и аквакултури, както и преработването на тези продукти

2.1.1.1.1. Интервенции на фондове

Свързаните типове действия — член 22, параграф 3, буква г), точка i) от POP и член 6 от Регламента за ЕСФ+

По тази специфична цел са предвидени за изпълнение следните индикативни групи дейности, свързани с (1) преработка на продукти от риболов и аквакултури, (2) предлагане на пазара и (3) планове за производство и предлагане на пазара.

1.Преработката на продукти от риболов и аквакултури включва следните операции:

- увеличаване на продуктите от преработка с идентифицирани пазарни нужди;
- диверсификация на традиционните продукти чрез въвеждане на нови продукти с добавена стойност (филетирани, опаковани и готови за употреба);
- увеличаване преработката на български суровини, които максимално оползотворяват националния улов и производство от аквакултури;
- подобряване на енергийната ефективност и декарбонизацията с цел намаляване на вредното влияние върху околната среда и намаляване на себестойността на разходите;
- инвестиции в дигитализация на производствените дейности, управление и наблюдение и др.
- подобряване оползотворяването на страничните продукти от преработка;
- въвеждане на схеми и етикети за качество и произход, използване на устойчива опаковка от екологично чист, многократно използваем, рециклируем материал, и проследяемост на продуктите от преработка чрез дигитализиране на процеса;
- повишаване на знанията, уменията и изграждане на капацитет на заетите в преработвателния сектор;
- дейности, свързани с осигуряване на здравословни и безопасни условия на труд;
- иновативни дейности, които водят до нови или подобрени продукти, нови или подобрени процеси или нови или подобрени управленски и организационни системи;
- пазарни проучвания, изследвания и провеждане на рекламни кампании.

Очаквани резултати:

Чрез прилагането на дейност Преработка на продукти от риболов и аквакултури се цели модернизиране на преработвателните предприятия в страната, като се подобри тяхната енергийна ефективност и декарбонизация, което ще доведе до намаляване на негативното въздействие върху околната среда във връзка със Зеления преход. Въвеждането на иновативни процеси в производството ще доведе до повишаване на добавената стойност на продуктите и ще стимулира диверсифицирането на предлаганите артикули. Използването на рециклируеми опаковки ще намали обема на отпадъците. Осигуряването на проследяемостта на продуктите ще повиши качеството на предлаганата продукция и ще повиши доверието сред потребителите, вкл. и скъсяване на веригите на доставка, в съответствие със стратегията от „Фермата до трапезата“. Увеличението на броя квалифициран персонал ще допринесе за конкурентоспособността и устойчивостта на сектора. Подкрепата ще доведе до постигане на целите на Общата организация на пазарите в съответствие с изискванията на регламент (ЕС) № 1379/2013 относно общата организация на пазарите на продукти от риболов и аквакултури .

2.Предлагането на пазара включва следните операции:

- промотиране на аквакултурите, като алтернатива за опазване на естествените ресурси, застрашени от изчезване, включително прилагане на комуникационна кампания за устойчива аквакултура на ЕС, вкл. чрез използване на социални и онлайн медии и аудио-визуални канали;
- изготвяне на маркетингови стратегии и промотиране на български продукти от риболов, аквакултури и преработени продукти;
- популяризиране на местни продукти от риболов, аквакултури и преработка с цел нарастване на консумацията в страната;
- развитие на директната продажба на риба и рибни продукти чрез обособени щандове, он-лайн магазини, мобилни магазини, фермерски пазари и др.;
- стимулиране на продажбата на българска продукция от риба и рибни продукти чрез участие и организация на изложения и разработване и прилагане на маркетингови стратегии;
- създаване на организации на производители на продукти от риболов и аквакултури и междубраншови организации в сектора.

Очаквани резултати:

Чрез прилагането на дейност Предлагане на пазара ще се увеличи броя на действащите организации на производители на продукти от риболов и аквакултури и междубраншовите организации в сектора. Дейностите по популяризиране на местни продукти от риболов, аквакултури и преработка ще доведат до нарастване на консумацията в страната на българско производство. Провеждането на комуникационни кампании ще мотивира потребителите за информиран, здравословен избор на храна. Подкрепата е в съответствие с целите на стратегията от „Фермата до трапезата“.

3.Плановете за производство и предлагане на пазара включват следните операции:

- изготвяне и изпълнение на планове за производство и предлагане на пазара на организации на производители и асоциации на организации на производители;
- изпълнение на програмата за производство за видовете, подлежащи на улов или отглеждане;
- изпълнение на пазарна стратегия за осигуряване на съответствие с пазарните изисквания;
- изпълнение на мерки за постигане на целите, определени в чл. 7 от Регламент (ЕС) № 1379/2013 за постигане на устойчивост на пазарите;
- подкрепа за адаптиране на пазарите към променящото се търсене в контекста на кризи (напр. развитие на къси вериги, диверсификация на продукти и пазарни обекти);
- подкрепа за прогнозиране и управление на сериозни смущения на пазара (напр. предприемане на действия за управление на риска в производствените и маркетинговите планове, обединяване на производствени помещения и оборудване); запазване на завоюваните пазари и разширяването им чрез участие и организация на изложения и разработване и прилагане на маркетингови стратегии;
- управление на риболовни дейности, схеми за съвместно управление на мерки за опазване, партньорства между рибари и учени, участие на местни общности в зависимост от рибарството, партньорство с местните власти за предотвратяване, намаляване и пасивно събиране на морски отпадъци и др. дейности допринасящи за опазване на околната среда.

Очаквани резултати:

Укрепването на пазарната организация чрез изпълнение на дейност Плановете за производство и предлагане на пазара ще допринесе за добавяне на стойност към продуктите и разработване на нови търговски обекти. Изпълнението на плановете за производство и маркетинг ще развие вертикалната интеграция между производителите на риболов и аквакултури и дистрибуторите и търговците на дребно. Заложените за подкрепа дейности са свързани с постигане на хоризонталните принципи за устойчивост на ЕС и Зелен преход.

Допустими са компенсации в случай на изключителни събития, водещи до значителни смущения на пазарите за оператори от сектор "Рибарство", съгласно издадени решения на Комисията.

2.1.1. Приоритет: 2. Насърчаване на устойчиви дейности в областта на аквакултурите, преработката и предлагането на пазара на продукти от риболов и аквакултури, като по този начин допринася за продоволствената сигурност в Съюза

2.1.1.1. Специфична цел: 2.2. Насърчаване на предлагането на пазара, качеството и добавената стойност на продуктите от риболов и аквакултури, както и преработването на тези продукти

2.1.1.1.1. Интервенции на фондове

Основните целеви групи — член 22, параграф 3, буква г), точка iii) от РОР

Основните целеви групи по тази специфична цел са:

За дейностите по преработка на продукти от риболов и аквакултури:

- предприятия за преработка на продукти от риболов и аквакултури;
- новосъздадени предприятия за преработка на продукти от риболов и аквакултури;
- потребители на продукти от риболов и аквакултури;
- ресторанти и туристически обекти;
- съпътстващи бизнеси на преработвателния сектор;
- научни организации;
- обучителни организации;
- крайни получатели на подкрепа чрез финансови инструменти;
- организации на производители и асоциации.

За дейностите по предлагане на пазара:

- стопанства за производство на аквакултури;
- предприятия за преработка на продукти от риболов и аквакултури;
- браншови организации и асоциации в сектора на рибарството и аквакултурите;
- организации на производителите и асоциации на организации на производители;
- потребители.

За дейностите свързани с планове за производство и предлагане на пазара:

- браншови организации и асоциации в сектора на рибарството и аквакултурите и междубраншови организации в сектора на рибарството;
- организации на производителите на продукти от риболов и на продукти от аквакултури;
- потребители.

2.1.1. Приоритет: 2. Насърчаване на устойчиви дейности в областта на аквакултурите, преработката и предлагането на пазара на продукти от риболов и аквакултури, като по този начин допринася за продоволствената сигурност в Съюза

2.1.1.1. Специфична цел: 2.2. Насърчаване на предлагането на пазара, качеството и добавената стойност на продуктите от риболов и аквакултури, както и преработването на тези продукти

2.1.1.1.1. Интервенции на фондове

Действия за гарантиране на равенство, приобщаване и недискриминация — член 22, параграф 3, буква г), точка iv) от РОР и член 6 от Регламента за ЕСФ+

Дейностите по тази специфична цел са насочени към оператори без значение от техния пол, раса или етнос, религия или вероизповедание, увреждане, възраст или сексуална ориентация, с изключение на приложимите законови изисквания. Ще се гарантира и съблюдаване на принципите, заложи в Хартата на основните права на ЕС и Конвенцията на ООН за правата на хората с увреждания (КПХУ) съгласно Насоките за прилагането им, които ще бъдат изготвени в хода на подготовката на програмите за периода 2021-2027. При планирането, оценката и изпълнението на дейностите, които ще се подкрепят по този приоритет, ще се прилагат принципите на равенство, приобщаване и недискриминация.

2.1.1. Приоритет: 2. Насърчаване на устойчиви дейности в областта на аквакултурите, преработката и предлагането на пазара на продукти от риболов и аквакултури, като по този начин допринася за продоволствената сигурност в Съюза

2.1.1.1. Специфична цел: 2.2. Насърчаване на предлагането на пазара, качеството и добавената стойност на продуктите от риболов и аквакултури, както и преработването на тези продукти

2.1.1.1.1. Интервенции на фондове

Посочване на специфичните целеви територии, включително планирано използване на териториални инструменти — член 22, параграф 3, буква г), точка v) от POP

Организациите на производителите ще провеждат инициативи за опазване на околната среда и запазване на биологичното разнообразие в Черно море, вкл. и в зоните по НАТУРА 2000.

2.1.1. Приоритет: 2. Насърчаване на устойчиви дейности в областта на аквакултурите, преработката и предлагането на пазара на продукти от риболов и аквакултури, като по този начин допринася за продоволствената сигурност в Съюза

2.1.1.1. Специфична цел: 2.2. Насърчаване на предлагането на пазара, качеството и добавената стойност на продуктите от риболов и аквакултури, както и преработването на тези продукти

2.1.1.1.1. Интервенции на фондове

Междурегионални трансгранични и транснационални действия — член 22, параграф 3, буква г), точка vi) от РОР

Неприложимо за тази специфична цел.

2.1.1. Приоритет: 2. Насърчаване на устойчиви дейности в областта на аквакултурите, преработката и предлагането на пазара на продукти от риболов и аквакултури, като по този начин допринася за продоволствената сигурност в Съюза

2.1.1.1. Специфична цел: 2.2. Насърчаване на предлагането на пазара, качеството и добавената стойност на продуктите от риболов и аквакултури, както и преработването на тези продукти

2.1.1.1.1. Интервенции на фондове

Планирано използване на финансовите инструменти — член 22, параграф 3, буква г), точка vii) от РОР

По тази СЦ се планира предоставяне на подкрепа чрез финансови инструменти (ФИ) на база изготвена Предварителна оценка за прилагането на ФИ по ПМДРА. Цели се подкрепя на предприятия в сектор „Рибарство“, свързани с рибарството и аквакултурите.

Подкрепата с ФИ ще се предоставя за инвестиции, които се очаква да бъдат финансово жизнеспособни

Подпомагането, получавано чрез ФИ може да бъде самостоятелно, в комбинация с безвъзмездни средства в рамките на една операция, когато размерът на БФП не превишава средствата от финансовия инструмент, и/или като две отделни операции.

Прилагането на ФИ ще улесни и оптимизира инвестициите, подкрепяни с безвъзмездни средства, но също така и реализацията на инвестиции, подкрепени единствено през ФИ.

Предвидено е прилагането на следните финансови продукти:

- индивидуални гаранции за покритие на кредитния риск по кредити за самостоятелно финансиране на проекти, или в допълнение към БФП;
- заем с разделяне на риска с две възможности:

- кредит за съфинансиране на бенефициент с проект, финансиран с БФП от ПМДРА;

- самостоятелен кредит, отпускан по мерките на програмата със споделян риск при финансиране със средства от ПМДРА.

2.1.1. Приоритет: 2. Насърчаване на устойчиви дейности в областта на аквакултурите, преработката и предлагането на пазара на продукти от риболов и аквакултури, като по този начин допринася за продоволствената сигурност в Съюза

2.1.1.1. Специфична цел: 2.2. Насърчаване на предлагането на пазара, качеството и добавената стойност на продуктите от риболов и аквакултури, както и преработването на тези продукти

2.1.1.1.2. Показатели

Позоваване: член 22, параграф 3, буква г), точка ii) от РОР и член 8 от Регламента за ЕФРР и за КФ

Таблица 2: Показатели за крайния продукт

Код	Показател	Мерна единица	Междинна цел (2024 г.)	Целева стойност (2029 г.)
CO01	Брой на операциите	брой	8,00	41,00

2.1.1. Приоритет: 2. Насърчаване на устойчиви дейности в областта на аквакултурите, преработката и предлагането на пазара на продукти от риболов и аквакултури, като по този начин допринася за продоволствената сигурност в Съюза

2.1.1.1. Специфична цел: 2.2. Насърчаване на предлагането на пазара, качеството и добавената стойност на продуктите от риболов и аквакултури, както и преработването на тези продукти

2.1.1.1.2. Показатели

Позоваване: член 22, параграф 3, буква г), точка ii) от POP

Таблица 3: Показатели за резултатите

Идентификатор	Показател	Мерна единица	Базова линия или референтна стойност	Референтна година	Целева стойност (2029 г.)	Източник на данните	Коментари
CR08	Ползващи се лица	лица	0,00	2020	200,00	Предоставят се от бенефициентите по време и след изпълнение на операциите	
CR14	Подпомогнати иновации (брой нови продукти, услуги, процеси, бизнес модели или методи)	брой	0,00	2020	36,00	Предоставят се от бенефициентите по време и след изпълнение на операциите	
CR16	Субекти, ползващи се от действия за насърчаване и информиране	субекти	0,00	2020	330,00	Предоставят се от бенефициентите по време и след изпълнение на операциите	
CR17	Субекти, подобряващи ефективността на ресурсите в производството и/или преработката	субекти	0,00	2020	5,00	Предоставят се от бенефициентите по време и след изпълнение на операциите	

2.1.1. Приоритет: 2. Насърчаване на устойчиви дейности в областта на аквакултурите, преработката и предлагането на пазара на продукти от риболов и аквакултури, като по този начин допринася за продоволствената сигурност в Съюза

2.1.1.1. Специфична цел: 2.2. Насърчаване на предлагането на пазара, качеството и добавената стойност на продуктите от риболов и аквакултури, както и преработването на тези продукти

2.1.1.1.4. Ориентировъчно разпределение на програмираните средства (ЕС) по вид на интервенцията за ЕФМДРА

Таблица 9: Ориентировъчно разпределение на програмираните средства (ЕС) по вид на интервенцията за ЕФМДРА

Код	Сума (в евро)
02. Насърчаване на условия за икономически жизнеспособни, конкурентни и привлекателни сектор на рибарството, сектор на аквакултурите и преработвателен сектор	10 270 000,00

2.1.1. Приоритет: 3.Осигуряване на устойчива синя икономика в крайбрежните, островните и вътрешните райони и насърчаване на развитието на риболовни и аквакултурни общности

Специфични цели

Специфична цел
3.1. Осигуряване на условия за устойчива синя икономика в крайбрежните, островните и вътрешните райони и насърчаване на устойчивото развитие на общностите, занимаващи се с рибарство и аквакултури

2.1.1. Приоритет: 3. Осигуряване на устойчива синя икономика в крайбрежните, островните и вътрешните райони и насърчаване на развитието на риболовни и аквакултурни общности

2.1.1.1. Специфична цел: 3.1. Осигуряване на условия за устойчива синя икономика в крайбрежните, островните и вътрешните райони и насърчаване на устойчивото развитие на общностите, занимаващи се с рибарство и аквакултури

2.1.1.1.1. Интервенции на фондове

Свързаните типове действия — член 22, параграф 3, буква г), точка i) от РОР и член 6 от Регламента за ЕСФ+

По тази СЦ са предвидени за изпълнение следните индикативни групи дейности, свързани с (1) изграждане на капацитет и подготвителни действия в подкрепа на разработването и бъдещото изпълнение на стратегиите, (2) изпълнение на стратегии за ВОМР и (3) текущи разходи и дейности за популяризиране на територията.

За целите на подпомагането по линия на ЕФМДРА стратегиите за ВОМР трябва да гарантират, че местните общности, занимаващи се с рибарство или аквакултури, използват по-пълноценно своите възможности, предлагани от устойчивата синя икономика, превръщайки ги в основа за развитието на екологичните, културните, социалните и човешките ресурси. Стратегиите могат да са от такива, които са съсредоточени върху рибарството, до по-широки стратегии, насочени към диверсификация на районите за рибарство/местните общности.

При изпълнението на подхода България ще прилага еднофондово финансиране по ЕФМДРА. Цели се разширяване на териториалния обхват на рибарските територии за прилагане на подхода и обхващане на всички потенциални територии, зависими от рибарството и аквакултурата като се увеличи броя на действащите МИГ по ЕФМДРА от 9 на 15. МИГ по ЕФМДРА ще си партнират с МИГ по ЕФМДРА като изпълняват съвместни проекти за сътрудничество, съвместни мероприятия за изграждане на капацитет, популяризиране на подхода, споделяне на добри практики и популяризиране на постигнати резултати.

За изграждане и повишаване на административния капацитет на МИГ по ЕФМДРА, УО планира да проведе въвеждащо обучение за всички (стари и новосформирани) екипи на МИГ по ЕФМДРА при стартиране на подхода. Предвидени са и регулярни срещи и оперативни обучения, провеждани от УО и НРМ за надграждане на капацитета в МИГ по ЕФМДРА.

УО ще извършва посещения и проверки на място (документални проверки, проверки по време на мероприятия, инф. срещи и обучения на местни лидери и др.), вкл. посещения на място по време на изпълнението на проектите и срещи с бенефициенти.

1. Изграждането на капацитет и подготвителни действия в подкрепа на разработването и бъдещото изпълнение на стратегиите за Водено от общностите местно развитие включва следните операции:

- учредяване на местно партньорство, когато такова не е вече учредено;
- популяризиране на подхода BOMP и процеса на разработване на стратегия за BOMP;
- обучение на местни лидери и заинтересовани страни;
- проучвания и анализи на територията;
- осигуряване на публичност и информираност;
- подготовка/разработване на стратегия за BOMP, включително консултиране на местната общност във връзка с подготовката на стратегията;
- координация на изпълнението на подготвителните дейности.

2. Изпълнението на стратегиите за BOMP включва:

Изпълнение на операции, избрани в рамките на стратегиите за местно развитие, които подкрепят екологичната, социалната и икономическата устойчивост на териториите, свързани с рибарството и аквакултурите, но също така да се отнасят към хоризонталните политики на Комисията за устойчивост, зелен и цифров преход и гарантиране на оптимална добавена стойност и осигуряване на лост на подкрепата, предоставяна на секторите. В рамките на стратегиите за местно развитие ще се изпълняват операции за насърчаване на диверсификацията в местните общности, развитие и запазване на икономическите, човешките, социалните и културните ценности, опазване на околната среда и оползотворяване на възможностите на местните общности, за добавяне на стойност и насърчаване на иновациите на всички етапи от веригата за доставка на продукти от риболов и аквакултури и др.

За постигане на целите на Зеления преход стратегиите за местно развитие трябва да включват дейности за подкрепа на:

- научни познания за морските екосистеми и биоразнообразието за ефективни управленски решения на местно ниво;
- екологични иновации и инвестиции в риболова и производството на аквакултури с ниско въздействие върху околната среда;
- намаляване на въглеродния отпечатък на рибарството и производството на аквакултури и адаптиране към последиците от изменението на климата чрез капитализиране на екологичните активи;
- съвместно управление на морски защитени зони и други мерки за опазване на биоразнообразието и екосистемите, както и прилагане на решения за екологично управление;
- възстановяване и мониторинг на обекти от НАТУРА 2000 и други защитени морски зони (вкл. събиране на отпадъци, изгубени риболовни уреди, морски отпадъци, услуги за биологично разнообразие, вкл. с участието на рибари).

За възстановяване и постигане на устойчивост на територията стратегиите за местно развитие трябва да включват дейности за подкрепа на:

- проекти за структурни инвестиции (вкл. за енергийна ефективност и декарбонизация);
- изграждане на капацитет, работа в мрежа, разпространение и въвеждане на иновации;
- насърчаване развитието на човешкия капитал (обучения, придобиване на нови умения, социален диалог и др.);
- диверсификация на дейностите и доходите в или извън рибарството, подпомагащи създаването на работни места в рибарството и производството на аквакултури (напр. туристически дейности, вкл. песца/pesca туризъм, търговия, развитие на нови бизнеси извън сектора на рибарството, рециклиране, продукти или услуги, разработени извън рибарството, възобновяема енергия и декарбонизация);
- укрепване на ролята на общностите, свързани с рибарството и аквакултурите в местното развитие и управлението на местните ресурси;
- насърчаване на социалното благополучие и запазване на културното наследство.

За постигане на целите на Цифровия преход стратегиите за местно развитие трябва да включват дейности за подкрепа за:

- развитие и въвеждане на иновации и изпълнение на пилотни проекти;
- улесняване на трансфера на иновации и прилагането им в бизнеса, вкл. иновации по веригата на доставки;
- развитие и прилагане на дигитални умения;
- използване на технология за подобряване на веригата за доставки на продукти от рибарство и аквакултури (напр. директни продажби, къси вериги);
- подобряване на проследимостта на продуктите и на информацията за потребителите.

По отношение на дребномащабния риболов в стратегиите за местно развитие е необходимо да се включат дейности осигуряващи здравословна и безопасна среда на борда на риболовните кораби и дейности за диверсификация към устойчива синя икономика. Операциите могат да са насочени към използване на възможностите предлагани от устойчивата синя икономика, както и развитие на потенциала на рибарите при стартиране на нови видове дейности, несвързани с рибарството или в допълнение към него.

Стратегиите трябва да включват дейности за подготовка и изпълнение на проекти за сътрудничество, подбрани в рамките на стратегията.

Разработването на иновационна политика в стратегиите за местно развитие трябва да се съсредоточи върху изследователския процес, трансфера на знания и действителното внедряване на иновациите в бизнеса. Този процес трябва активно да включва изследователски организации, публична администрация, гражданско общество и бизнес, част от четворната спирала на Стратегията за интелигентна специализация (S3 2021-2027). Новите ключови елементи на S3 2021-2027 — реформа на системата за научни изследвания и иновации; засилване на индустриалния преход; и

междурегионалното сътрудничество може да послужи като солидна основа за разработване и въвеждане на иновации в сектора на синята икономика на територията на МИГ по ЕФМДРА.

3. Текущи разходи и дейности за популяризиране на територията:

Текущи разходи:

- управление
- външни и непреки услуги, свързани с прилагането на стратегията
- командировки
- разходи за наем на офис
- комуникация и външни услуги
- закупуване на офис техника, в т. ч. правен и счетоводен софтуер и офис оборудване и обзавеждане
- закупуване на офис консумативи и канцеларски материали
- застраховане на закупени дълготрайни материални активи
- закупуване или наемане на лек автомобил, гориво и обслужване
- обучения за повишаване на административния капацитет на екипа за прилагането на стратегията за местно развитие
- организиране на срещи на МИГ по ЕФМДРА, работа в мрежа, участие в срещи с други МИГ по ЕФМДРА или по ЕЗФРСР и др.
- банкови такси за управление на сметки, такси за издаване на изискуеми документи
- непредвидени оперативни разходи.

Популяризиране на стратегията за ВОМР:

- проучвания и анализи за територията на МИГ по ЕФМДРА;
- популяризиране, информирание и публичност;
- мониторинг и оценка на стратегията за ВОМР;
- създаване и/или поддръжка на интернет страница на МИГ по ЕФМДРА;
- информационни и рекламни материали, свързани с популяризиране дейността на МИГ по ЕФМДРА;

- обучения, семинари и информационни срещи за местни лидери, оценители, кандидати, бенефициенти и др.

Подпомагането по операция 3 не може да надвишава 25% от общия размер на публичния принос по стратегията. УО ще следи за пропорционалното разходване на текущите разходи спрямо одобрените проекти по стратегиите.

Предвижда се функциониране на НРМ с участието на всички МИГ по ЕФМДРА и всички заинтересовани страни.

Дейностите, които ще се изпълняват от НРМ включват:

- Обучения, форуми, семинари, събития и др.;
- Създаване и поддържане на интернет страница, вкл. използване на соц. медии;
- Популяризиране на добри практики, опит и знания;
- Дейности по сътрудничество;
- Сътрудничество с FAMENET;
- Въвеждане на иновации;
- Идентифициране на проблеми и предложения за преодоляването им;
- Комуникация и визуализация.

Бюджетът на НРМ е в размер на 350 000 евро.

2.1.1. Приоритет: 3. Осигуряване на устойчива синя икономика в крайбрежните, островните и вътрешните райони и насърчаване на развитието на риболовни и аквакултурни общности

2.1.1.1. Специфична цел: 3.1. Осигуряване на условия за устойчива синя икономика в крайбрежните, островните и вътрешните райони и насърчаване на устойчивото развитие на общностите, занимаващи се с рибарство и аквакултури

2.1.1.1.1. Интервенции на фондове

Основните целеви групи — член 22, параграф 3, буква г), точка iii) от РОР

За дейностите по изграждане на капацитет и подготвителни действия в подкрепа на разработването и бъдещото изпълнение на стратегиите:

- Местно партньорство, което не е прилагало подхода ВОМР в периода 2007-2013 г. и 2014-2020 г.;
- МИГ по ЕФМДРА, прилагала подхода в периода 2007-2013 г. и/или 2014-2020 г. на територията или на част от територия, за която се кандидатства, регистрирано по ЗЮЛНЦ в обществена полза.

За дейностите по изпълнение на стратегиите за ВОМР и текущи разходи:

- МИГ по ЕФМДРА, съставени от представители на публичния, неправителствения и частния местен икономически интерес;
- жители от рибарските общности;
- заети в рибарството, аквакултурите и преработватката;
- занаятчии;
- подпомогнати младежи и жени;
- представители на ДКР и любителския риболов;
- местни бизнеси;
- получатели на подкрепа чрез ФИ;
- образователни структури;
- музеи и читалища.

При прилагането на подхода ще се цели включване на всички заинтересовани страни от територията на МИГ, като това включва органите на

управление и изпълнение на МИГ, икономически оператори от сектора и извън него, НПО, местна администрация и не на последно място жителите от рибарската територия.

2.1.1. Приоритет: 3. Осигуряване на устойчива синя икономика в крайбрежните, островните и вътрешните райони и насърчаване на развитието на риболовни и аквакултурни общности

2.1.1.1. Специфична цел: 3.1. Осигуряване на условия за устойчива синя икономика в крайбрежните, островните и вътрешните райони и насърчаване на устойчивото развитие на общностите, занимаващи се с рибарство и аквакултури

2.1.1.1.1. Интервенции на фондове

Действия за гарантиране на равенство, приобщаване и недискриминация — член 22, параграф 3, буква г), точка iv) от РОР и член 6 от Регламента за ЕСФ+

Дейностите по тази специфична цел са насочени към оператори без значение от техния пол, раса или етнос, религия или вероизповедание, увреждане, възраст или сексуална ориентация, с изключение на приложимите законови изисквания. Ще се гарантира и съблюдаване на принципите, заложи в Хартата на основните права на ЕС и Конвенцията на ООН за правата на хората с увреждания (КПХУ) съгласно Насоките за прилагането им, които ще бъдат изготвени в хода на подготовката на програмите за периода 2021-2027. При планирането, оценката и изпълнението на дейностите, които ще се подкрепят по този приоритет, ще се прилагат принципите на равенство, приобщаване и недискриминация.

2.1.1. Приоритет: 3. Осигуряване на устойчива синя икономика в крайбрежните, островните и вътрешните райони и насърчаване на развитието на риболовни и аквакултурни общности

2.1.1.1. Специфична цел: 3.1. Осигуряване на условия за устойчива синя икономика в крайбрежните, островните и вътрешните райони и насърчаване на устойчивото развитие на общностите, занимаващи се с рибарство и аквакултури

2.1.1.1.1. Интервенции на фондове

Посочване на специфичните целеви територии, включително планирано използване на териториални инструменти — член 22, параграф 3, буква г), точка v) от POP

Подходът Водено от общностите местно развитие (ВОМР), приложим на територията на избрани местни инициативни групи, при условие че финансираните операции са част от мерките на техните стратегии за ВОМР, одобрени за финансиране от ПМДРА 2021-2027 г. чрез процедура за подбор на национално ниво и отчитащи местните специфики.

При подбора на стратегиите за ВОМР ще се следи дали са взети предвид регионалните или местните предизвикателства и дали са съобразени с местните или регионалните политики и стратегически документи, когато е приложимо.

Подходът ще се изпълнява на територията на МИГ по ЕФМДРА, разположени по крайбрежието на Черно море, по поречието на река Дунав и във вътрешни територии, свързани с рибарството и производството на аквакултури.

2.1.1. Приоритет: 3. Осигуряване на устойчива синя икономика в крайбрежните, островните и вътрешните райони и насърчаване на развитието на риболовни и аквакултурни общности

2.1.1.1. Специфична цел: 3.1. Осигуряване на условия за устойчива синя икономика в крайбрежните, островните и вътрешните райони и насърчаване на устойчивото развитие на общностите, занимаващи се с рибарство и аквакултури

2.1.1.1.1. Интервенции на фондове

Междурегионални трансгранични и транснационални действия — член 22, параграф 3, буква г), точка vi) от РОР

Ще се изпълняват проекти за сътрудничество между МИГ по Европейския фонд за морско дело, рибарство и аквакултури и МИГ по Европейския земеделски фонд за развитие на селските райони, както в страната, така и в ЕС.

2.1.1. Приоритет: 3. Осигуряване на устойчива синя икономика в крайбрежните, островните и вътрешните райони и насърчаване на развитието на риболовни и аквакултурни общности

2.1.1.1. Специфична цел: 3.1. Осигуряване на условия за устойчива синя икономика в крайбрежните, островните и вътрешните райони и насърчаване на устойчивото развитие на общностите, занимаващи се с рибарство и аквакултури

2.1.1.1.1. Интервенции на фондове

Планирано използване на финансовите инструменти — член 22, параграф 3, буква г), точка vii) от РОР

По тази СЦ се планира предоставяне на подкрепа чрез финансови инструменти (ФИ) на база изготвена Предварителна оценка за прилагането на ФИ по ПМДРА. Цели се подкрепя на предприятия в сектор „Рибарство“, свързани с рибарството и аквакултурите.

Подкрепата с ФИ ще се предоставя за инвестиции, които се очаква да бъдат финансово жизнеспособни

Подпомагането, получавано чрез ФИ може да бъде самостоятелно, в комбинация с безвъзмездни средства в рамките на една операция, когато размерът на БФП не превишава средствата от финансовия инструмент, и/или като две отделни операции.

Прилагането на ФИ ще улесни и оптимизира инвестициите, подкрепяни с безвъзмездни средства, но също така и реализацията на инвестиции, подкрепени единствено през ФИ.

Предвидено е прилагането на следните финансови продукти:

- индивидуални гаранции за покритие на кредитния риск по кредити за самостоятелно финансиране на проекти, или в допълнение към БФП;
- заем с поделение на риска с две възможности:

- кредит за съфинансиране на бенефициент с проект, финансиран с БФП от ПМДРА;

- самостоятелен кредит, отпускан по мерките на програмата със споделен риск при финансиране със средства от ПМДРА.

2.1.1. Приоритет: 3. Осигуряване на устойчива синя икономика в крайбрежните, островните и вътрешните райони и насърчаване на развитието на риболовни и аквакултурни общности

2.1.1.1. Специфична цел: 3.1. Осигуряване на условия за устойчива синя икономика в крайбрежните, островните и вътрешните райони и насърчаване на устойчивото развитие на общностите, занимаващи се с рибарство и аквакултури

2.1.1.1.2. Показатели

Позоваване: член 22, параграф 3, буква г), точка ii) от РОР и член 8 от Регламента за ЕФРР и за КФ

Таблица 2: Показатели за крайния продукт

Код	Показател	Мерна единица	Междинна цел (2024 г.)	Целева стойност (2029 г.)
CO01	Брой на операциите	брой	46,00	286,00

2.1.1. Приоритет: 3. Осигуряване на устойчива синя икономика в крайбрежните, островните и вътрешните райони и насърчаване на развитието на риболовни и аквакултурни общности

2.1.1.1. Специфична цел: 3.1. Осигуряване на условия за устойчива синя икономика в крайбрежните, островните и вътрешните райони и насърчаване на устойчивото развитие на общностите, занимаващи се с рибарство и аквакултури

2.1.1.1.2. Показатели

Позоваване: член 22, параграф 3, буква г), точка ii) от POP

Таблица 3: Показатели за резултатите

Идентификатор	Показател	Мерна единица	Базова линия или референтна стойност	Референтна година	Целева стойност (2029 г.)	Източник на данните	Коментари
CR06	Създадени работни места	лица	0,00	2020	225,00	Предоставят се от бенефициентите по време и след изпълнение на операциите	
CR07	Запазени работни места	лица	0,00	2020	337,00	Предоставят се от бенефициентите по време и след изпълнение на операциите	
CR08	Ползващи се лица	лица	0,00	2020	1 800,00	Предоставят се от бенефициентите по време и след изпълнение на операциите	
CR11	Субекти, увеличаващи социалната устойчивост	субекти	0,00	2020	75,00	Предоставят се от бенефициентите по време и след изпълнение на операциите	
CR13	Сътрудничество между заинтересованите страни	действия	0,00	2020	30,00	Предоставят се от бенефициентите по време и след изпълнение на операциите	

2.1.1. Приоритет: 3. Осигуряване на устойчива синя икономика в крайбрежните, островните и вътрешните райони и насърчаване на развитието на риболовни и аквакултурни общности

2.1.1.1. Специфична цел: 3.1. Осигуряване на условия за устойчива синя икономика в крайбрежните, островните и вътрешните райони и насърчаване на устойчивото развитие на общностите, занимаващи се с рибарство и аквакултури

2.1.1.1.4. Ориентировъчно разпределение на програмираните средства (ЕС) по вид на интервенцията за ЕФМДРА

Таблица 9: Ориентировъчно разпределение на програмираните средства (ЕС) по вид на интервенцията за ЕФМДРА

Код	Сума (в евро)
14. Изпълнение на стратегия за водено от общностите местно развитие	16 988 940,00

2.1.1. Приоритет: 4.Подкрепяне на международното управление на океаните и осигуряване на безопасни, сигурни, чисти и устойчиво управлявани морета и океани

Специфични цели

Специфична цел
4.1. Укрепване на устойчивото стопанисване на моретата и океаните чрез насърчаване на знанията за морската среда, морското наблюдение или сътрудничеството в областта на бреговата охрана

2.1.1. Приоритет: 4. Подкрепяне на международното управление на океаните и осигуряване на безопасни, сигурни, чисти и устойчиво управлявани морета и океани

2.1.1.1. Специфична цел: 4.1. Укрепване на устойчивото стопанисване на моретата и океаните чрез насърчаване на знанията за морската среда, морското наблюдение или сътрудничеството в областта на бреговата охрана

2.1.1.1.1. Интервенции на фондове

Свързаните типове действия — член 22, параграф 3, буква г), точка i) от POP и член 6 от Регламента за ЕСФ+

1. Дейностите по морско наблюдение включват:

Доставка на интеграционен хардуер и разработване, инсталация и тестване на приложен интеграционен софтуер към:

- Национален AIS сървър;
- Система за управление на корабния трафик /VTS/;
- Система за наблюдение на актуалната метеорологична обстановка;
- Национален център за електронен документооборот в морския транспорт;

При изпълнението на дейностите се спазват разпоредбите на Директива 2002/59/ЕС относно извършването на контрол на корабния трафик и на информация с оглед повишаването на сигурността и ефикасността на морския трафик.

Очаквани резултати и отношение към целите и приоритетите от ОДНЧМ:

Постигането на целите на Общата среда за обмен на информация за морската област на ЕС (ОСОИ) включва надграждане на системите от предходния програмен период по разработване на съвместна система за обмен на информация в реално време, която да се ползва от органите по морското наблюдение. Ще се свържат съществуващите инф. системи/бази данни със CISE. Ще цели интегриране на национално ниво на информация, която вече е обект на събиране, обработване и съхранение. Ще бъдат развити и нови инф. услуги като:

- информация за инциденти
- информация относно рисков профил на корабите
- информация, свързана с операциите по търсене и спасяване.

Включва се възможността за обмен на данни с други държави-членки на ЕС.

Ще се постигнат следните резултати:

Разработен интеграционен модул за метеорологичната обстановка в региона на Черно море:

- въвеждане и архивиране на прогнозната информация за метеорологичната обстановка в западната част на Черно море;
- изчитане и архивиране на данните от всички сензори;
- предоставяне на събраните данни, разположени по българското черноморско крайбрежие, които измерват основни моментни стойности на актуалната метеорологична обстановка по сигурен начин към външни системи.

Разработен интерфейс за предварителните данни за посещаващи кораби:

- анализ на получаваните данни от корабните AIS станции;
- анализът да е в услуга на риболовните кораби и да ги подпомага при риболов в районите с интензивен трафик.

Осигурен достъп към налични системи за наблюдение на корабния трафик, чрез включването им към изградената платформа за обмен на информация.

Дейностите ще допринасят за постигането на целите на ОСОИ. Ще продължи многостепенния проект InBulMarS от предишния програмен период, с който се изгради основополагаща техническа инфраструктура за целите на ОСОИ.

Дейностите ще се изпълняват от индикативни конкретни бенефициенти: ИАМА и ДППИ.

Инф. услуги ще спомогнат за по-доброто използване на морското пространство между конкуриращи се дейности в него, включително тези на стопанския риболов, както е отбелязано в МППРБ. Във връзка с международното сътрудничество за ефективно управление на риболова и прекратяване на свръхулова, съвместното опазване на рибните ресурси ще изисква завишаване на контрола върху морския трафик, престоя на риб. кораби в определени зони и дейността им.

Планът за действия на СМЕС включва дейности по укрепване на сигурността на пристанищния и морския транспорт и засилване на граничния контрол с помощта на функции на бреговата охрана, борба с трафика на хора и контрабандата на мигранти, включително чрез наблюдение на възможните морски пътища. Дейностите по планираната операция ще допринесат директно за изпълнението на тази част от Плана за действия на СМЕС.

Специфичните цели 4.1 и 1.4, „Събиране и обработка на данни за управление на риболова и аквакултурите и за научни цели“ ще предоставят набор от данни за цялостното състояние на околната среда, биоразнообразието и състоянието на запасите в Черно море. Предоставянето на набор от данни също ще подпомогне процеса на вземане на решения. Идентифицирането (анализ/мониторинг) на видовете, които ще бъдат засегнати от морското пространствено планиране в зоните от Натура 2000, ще подобри обмена на данни, като по този начин ще подобри състоянието на морската среда.

Във връзка с разграничаването на дейностите по Приоритет 4 с Инструмента за управление на границите и Визовия инструмент следва да се има предвид, че цялото докладване и осведоменост за ситуацията на операциите по наблюдение на границите ще се извършват в рамките на EUROSUR. Общата среда за обмен на информация не засяга спазването от страна на България на обвързващото правно задължение за докладване и споделяне на информация в съответствие с разпоредбите, определени в Регламент (ЕС) 2019/1896 и в Регламент за изпълнение (ЕС) № 021/58 на

Комисията относно EUROSUR.

Ще се допринесе за изпълнението на ОДНЧМ чрез събирането и споделянето на информация, която да спомогне за предотвратяване на и реакция при замърсяване на околната морска среда от кораби или пристанищни съоръжения и насърчаване на устойчиво и безопасно корабоплаване, защита на морската среда и насърчаване на устойчиви взаимовръзки за мултимодален транспорт, както и на развитието на комбиниран транспорт, включително фидерно корабоплаване за по-добра връзка между Европа и Азия.

Дейностите ще допринесат за изпълнението на „Европейския зелен пакт“, тъй като те ще разширят обхвата на информацията, през системата за обмен на данни по стандарта на ОСОИ. Така ще подсилят възможността за контрол на риболова и за предотвратяването на ННН в Черно море, което е и в унисон с целта на „Европейския зелен пакт“ за по-устойчиво управление на морските пространства и възприемане на подход на нулева толерантност към ННН.

Стратегията „От фермата до трапезата“ цели устойчиво отглеждане на риба и производство на морски храни посредством усъвършенствана система за проследяване, намаляваща пропуските в прилагането на ОПОР. Надграждането на системата за обмен на данни осигури осъществяването на подобрен мониторинг и контрол.

Тези дейности ще допринесат за изпълнението на стратегията за Син растеж, чрез надграждане на системата за обмен на данни по стандарта на ОСОИ. Това ще позволи на морските власти, отговорни за дейности като безопасна навигация или контрол на риболова да споделят информация за рискове и заплахи.

2.Подобряване на природозащитното състояние на морски типове природни местообитания чрез разработване на планове за управление на риболовните дейности в мрежата от морски защитени зони, с което се постига добър екологичен статус на морските води:

- Проучвания за въздействие върху околната среда за напредък в морското пространствено планиране за развитие на възможностите за производство на възобновяема енергия в морето.
- оценка на натиска от риболовни дейности и аквакултури в зоните
- оценка на въздействието от риболовни дейности и аквакултури върху състоянието на импактни местообитания
- анализ на икономическото значение на зоните за сектора
- анализ на съществуващите риболовни регулации и мерки, ефективност, изпълнение и спазване
- изготвяне на програма от мерки за намаляване на натиска от риболовните дейности и компенсаторни мерки за сектора
- изготвяне на план за действие за прилагане на програмата от мерки
- консултации със заинтересованите лица.

Посочените дейности са дефинирани в НПРД за Натура 2000 (Мярка 16) и се финансират от ЕФМДРА. Размерът на определения бюджет е определен в НПРД и приносът на EMFAF е 57 400 евро.

Дейностите ще подпомогнат изпълнението на МППРБ, изготвен в изпълнение на рамката за морско пространствено планиране. МППРБ изрично

посочва, че в Морската стратегия на Р България са предвидени национални и трансгранични мерки за подобряване на състоянието на популациите на мор. бозайници, които са насочени към намаляване на риболовния натиск чрез прилагане на риболовни техники и оборудване, щадящо околната среда, намаляване на случайния улов на морски бозайници и подобряване на контрола по отношение на хрилните мрежи за калкан. Предвидено е изготвяне или актуализиране на плановете за управление на защитените зони, включващи морска акватория в България и Румъния и създаване на нови представителни мрежи.

Ще се подпомогне и изпълнението на стратегията БР за 2030 г., чрез осигуряване на ефективно управление на всички защитени зони, като се определят ясни природозащитни цели, мерки и подходящ мониторинг. Разработването на плановете за управление на риб. дейности ще допринесат към ефективното управление на мор. територии в зоните по Натура 2000 в северното и южното Черноморие на България.

Планът за действия на СМСЕС изрично включва дейности по противодействие на ННН риболов и противодействие на незаконната експлоатация на природни ресурси, които ще се извърши чрез управлението на риболовните дейности в морските защитени зони.

Дейностите ще допринесат и за международното сътрудничество в Черно море, в частност за изпълнението на ОДНЧМ - чрез обмен на най-добри практики за управление на защитените зони между черноморските държави и чрез повишаване на осведомеността на рибарите и гражданите.

Изпълнението на ЕЗП, е чрез дейности които целят да спомогнат за опазването и възстановяването на екосистемите и биологичното разнообразие в Черно море и за съблюдаване и ефективно прилагане на действащото законодателство и съответните политики.

Всички дейности по мониторинг и разработване на плановете са примери за постигането на добър екологичен статус на водите на Черно море, съгласно РДВ за опазването на териториалните и морските води. Така се гарантира на устойчивото използване на водите от операторите в сектор рибарство, както и намаляване на замърсяването във водните обекти от риболова и аквакултурите.

2.1.1. Приоритет: 4. Подкрепяне на международното управление на океаните и осигуряване на безопасни, сигурни, чисти и устойчиво управлявани морета и океани

2.1.1.1. Специфична цел: 4.1. Укрепване на устойчивото стопанисване на моретата и океаните чрез насърчаване на знанията за морската среда, морското наблюдение или сътрудничеството в областта на бреговата охрана

2.1.1.1.1. Интервенции на фондове

Основните целеви групи — член 22, параграф 3, буква г), точка iii) от POP

- Население в териториите по крайбрежието на Черно море и река Дунав;
- Оператори в сектор "Рибарство";
- научни организации;
- обучителни организации;
- неправителствени организации.

2.1.1. Приоритет: 4. Подкрепяне на международното управление на океаните и осигуряване на безопасни, сигурни, чисти и устойчиво управлявани морета и океани

2.1.1.1. Специфична цел: 4.1. Укрепване на устойчивото стопанисване на моретата и океаните чрез насърчаване на знанията за морската среда, морското наблюдение или сътрудничеството в областта на бреговата охрана

2.1.1.1.1. Интервенции на фондове

Действия за гарантиране на равенство, приобщаване и недискриминация — член 22, параграф 3, буква г), точка iv) от РОР и член 6 от Регламента за ЕСФ+

Дейностите по тази специфична цел са насочени към оператори без значение от техния пол, раса или етнос, религия или вероизповедание, увреждане, възраст или сексуална ориентация, с изключение на приложимите законови изисквания. Ще се гарантира и съблюдаване на принципите, заложи в Хартата на основните права на ЕС и Конвенцията на ООН за правата на хората с увреждания (КПХУ) съгласно Насоките за прилагането им, които ще бъдат изготвени в хода на подготовката на програмите за периода 2021-2027. При планирането, оценката и изпълнението на дейностите, които ще се подкрепят по този приоритет, ще се прилагат принципите на равенство, приобщаване и недискриминация.

2.1.1. Приоритет: 4. Подкрепяне на международното управление на океаните и осигуряване на безопасни, сигурни, чисти и устойчиво управлявани морета и океани

2.1.1.1. Специфична цел: 4.1. Укрепване на устойчивото стопанисване на моретата и океаните чрез насърчаване на знанията за морската среда, морското наблюдение или сътрудничеството в областта на бреговата охрана

2.1.1.1.1. Интервенции на фондове

Посочване на специфичните целеви територии, включително планирано използване на териториални инструменти — член 22, параграф 3, буква г), точка v) от POP

За дейностите по подобряване на природозащитното състояние на морски типове природни местообитания чрез разработване на планове за управление на риболовните дейности в мрежата от морски защитени зони, специфичните територии са морските територии в зоните по Натура 2000 в северното Черноморие BG0000103 (Галата), BG0000116 (Камчия), BG0000154 (Езеро Дуранкулак), BG0000573 (Комплекс Калиакра), BG0000621 (Езеро Шабла-Езерец), BG0001004 (Емине-Иракли) и в южното Черноморие BG0000100 (Плаж Шкорпиловци), BG0000146 (Плаж Градина – Златна рибка), BG0001001 (Ропотамо), BG0001007 (Странджа), BG0001501 (Емона).

За дейностите по морско наблюдение – цялата територия на Черно море.

2.1.1. Приоритет: 4. Подкрепяне на международното управление на океаните и осигуряване на безопасни, сигурни, чисти и устойчиво управлявани морета и океани

2.1.1.1. Специфична цел: 4.1. Укрепване на устойчивото стопанисване на моретата и океаните чрез насърчаване на знанията за морската среда, морското наблюдение или сътрудничеството в областта на бреговата охрана

2.1.1.1.1. Интервенции на фондове

Междурегионални трансгранични и транснационални действия — член 22, параграф 3, буква г), точка vi) от POP

Неприложимо за тази специфична цел.

2.1.1. Приоритет: 4. Подкрепяне на международното управление на океаните и осигуряване на безопасни, сигурни, чисти и устойчиво управлявани морета и океани

2.1.1.1. Специфична цел: 4.1. Укрепване на устойчивото стопанисване на моретата и океаните чрез насърчаване на знанията за морската среда, морското наблюдение или сътрудничеството в областта на бреговата охрана

2.1.1.1.1. Интервенции на фондове

Планирано използване на финансовите инструменти — член 22, параграф 3, буква г), точка vii) от POP

Разработената предварителна оценка за използването на финансови инструменти (ФИ) по Програмата не предвижда използването им за СЦ 4.1. За дейностите по морско наблюдение като бенефициенти са предвидени институции, които се занимават с морско наблюдение в Република България и имат капацитета да извършат планираните действия. За дейностите по подобряване на природозащитното състояние на морски типове природни местообитания чрез разработване на планове за управление на риболовните дейности в мрежата от морски защитени зони предвидените бенефициенти са научни институти.

Поради спецификата на избраните бенефициенти и спецификата на дейностите прилагането на финансови инструменти не е приложимо за тази специфична цел.

2.1.1. Приоритет: 4. Подкрепяне на международното управление на океаните и осигуряване на безопасни, сигурни, чисти и устойчиво управлявани морета и океани

2.1.1.1. Специфична цел: 4.1. Укрепване на устойчивото стопанисване на моретата и океаните чрез насърчаване на знанията за морската среда, морското наблюдение или сътрудничеството в областта на бреговата охрана

2.1.1.1.2. Показатели

Позоваване: член 22, параграф 3, буква г), точка ii) от РОР и член 8 от Регламента за ЕФРР и за КФ

Таблица 2: Показатели за крайния продукт

Код	Показател	Мерна единица	Междинна цел (2024 г.)	Целева стойност (2029 г.)
CO01	Брой на операциите	брой	1,00	3,00

2.1.1. Приоритет: 4. Подкрепяне на международното управление на океаните и осигуряване на безопасни, сигурни, чисти и устойчиво управлявани морета и океани

2.1.1.1. Специфична цел: 4.1. Укрепване на устойчивото стопанисване на моретата и океаните чрез насърчаване на знанията за морската среда, морското наблюдение или сътрудничеството в областта на бреговата охрана

2.1.1.1.2. Показатели

Позоваване: член 22, параграф 3, буква г), точка ii) от POP

Таблица 3: Показатели за резултатите

Идентификатор	Показател	Мерна единица	Базова линия или референтна стойност	Референтна година	Целева стойност (2029 г.)	Източник на данните	Коментари
CR19	Действия за подобряване на капацитета за управление	действия	0,00	2020	2,00	Technical advice on the capabilities from the potential beneficiary	
CR21	Предоставени набори от данни и консултации	брой	0,00	2020	4,00	Technical advice on the capabilities from the potential beneficiary	

2.1.1. Приоритет: 4. Подкрепяне на международното управление на океаните и осигуряване на безопасни, сигурни, чисти и устойчиво управлявани морета и океани

2.1.1.1. Специфична цел: 4.1. Укрепване на устойчивото стопанисване на моретата и океаните чрез насърчаване на знанията за морската среда, морското наблюдение или сътрудничеството в областта на бреговата охрана

2.1.1.1.4. Ориентировъчно разпределение на програмираните средства (ЕС) по вид на интервенцията за ЕФМДРА

Таблица 9: Ориентировъчно разпределение на програмираните средства (ЕС) по вид на интервенцията за ЕФМДРА

Код	Сума (в евро)
12. Морски надзор и сигурност	1 057 400,00

2.2. Приоритети за техническа помощ

Позоваване: член 22, параграф 2 и член 22, параграф 3, буква в) от РОР

Вид
Техническа помощ съгласно член 36, параграф 4 от РОР

2. Приоритети

2.2. Приоритети за техническа помощ

2.2.1. Приоритет: 5.1. Техническа помощ съгласно член 36, параграф 4 от РОР

2.2.1.1 Интервенции на фондовете

Съответните видове действия — член 22, параграф 3, буква д), точка i) от РОР

Разходите във връзка с финансовото участие на Съюза в Приоритета за „Техническа помощ” се възстановяват съгласно член 51, буква б) от РОР.

Приоритета за „Техническа помощ” има за цел да осигури целесъобразното изпълнение на ПМДРА чрез прилагането на принципите на добро управление и използване на натрупаният опит и експертиза през предходните два програмни периода, както и да обезпечи адекватното и навременно изпълнение на програмата чрез различни механизми и инструменти, изброени по-долу.

Индикативните дейности, заложи в приоритета са в съответствие с планираните действия за увеличаване на административния капацитет за изпълнение на фондовете, обхванати от споразумението за партньорство и Пътната карта за изграждане на национален административен капацитет. При изпълнение на дейностите ще се вземат предвид елементите за борба с измамите, посочени в раздел 9, точка 3 от Споразумението за партньорство на България.

С оглед улесняване на ефективното и ефикасно изпълнение на политиките на ЕФМДРА, техническа помощ ще подкрепя координирано и допълващо инвестициите в следните основни направления:

1. Повишаване на ефективността на Управляващия орган на ПМДРА.

Предвидени за изпълнение са следните индикативни групи дейности:

- Техническа подкрепа, консултации, изследвания, анализи, проучвания и др., необходими за **ефективното** управление, изпълнение, наблюдение, оценка, контрол и функционирането на ПМДРА 2021-2027 г.;
- Оценки на изпълнението на ПМДРА 2021-2027 г. (включително текущи оценки);
- Обезпечаване на работата на Комитета за наблюдение на ПМДРА 2021-2027 г.;

- Укрепване на капацитета на структурите, изпълняващи функции по управление и контрол на ПМДРА 2021-2027 г., в това число:

-финансиране на разходите за възнаграждения за служители, изпълняващи функции по управление и контрол, вкл. свързаните с тях осигурителни вноски и други дължими според действащото законодателство доплащания;

-повишаване на административния капацитет на служителите на Управляващия орган, пряко участващи в програмиране, управление, изпълнение, мониторинг и оценка на ПМДРА 2021-2027 г. чрез осигуряване на участие в обучения, работни срещи, семинари, работни посещения, обмен на добри практики и опит и др. с конкретна насоченост по теми, актуални за изпълнението на ПМДРА 2021-2027 г.

- Материално-техническо обезпечаване на структурите, изпълняващи функции по управление на ПМДРА 2021-2027;
- Обезпечаване на командировки на служители, пряко участващи в планирането, управлението, изпълнението, наблюдението, оценката на ПМДРА 2021-2027 г.;
- Подкрепа на процесите на оценка и мониторинг на проекти (организация на оценителни комисии, база данни от независими експерти, притежаващи необходимите технически познания и опит, наемане на експерти, и др.);
- Насърчаване на по-широкото прилагане на формите на опростени разходи, вкл. чрез трансфер на добри практики;
- Осигуряване на подкрепа на дейностите, свързани с приключването на Програма за морско, дело и рибарство 2014-2020 г.;
- Подкрепа за подготовка на следващия програмен период;
- Други дейности, обезпечаващи ефективното управление, изпълнение, наблюдение, оценка и контрол на ПМДРА 2021-2027 г.

Очаквани резултати: осъществяване на ефективно и ефикасно изпълнение изпълнение, наблюдение, оценка и контрол на програмата, осигурявайки високо ниво на усвояване на средствата от фондовете от ЕС.

2. Изграждане на капацитет на операторите в сектор „Рибарство“ за улесняване на достъпа и оптималното използване на подкрепата от ПМДРА.

Предвидени за изпълнение са следните индикативни групи дейности:

- Анализ и оценка на потребностите на потенциалните бенефициенти и на бенефициентите на ПМДРА 2021-2027;
- Разработване и изпълнение на програми за обучение на бенефициенти (наемане на експерти, организиране на обучения, учебни материали

и др.), които да засилят капацитета им от гледна точка на успешното изпълнение и отчитане на проектите;

- Подкрепа за функциониране на Национална рибарска мрежа на МИГ;
- Осигуряване на подкрепа на потенциалните бенефициенти на ПМДРА 2021-2027 г. с цел подпомагане на процеса по кандидатстване и изготвяне на качествени проектни предложения чрез:

- провеждане на работни срещи, семинари, разяснителни кампании, обмен на добри практики и опит;
- изготвяне на видео клипове и електронни наръчници, визуализиращи процеса по кандидатстване;
- поддържане на електронна платформа за разяснения по програмата и отделните процедури и др.

Очаквани резултати:

Подобрено качество на проектните предложения, което от своя страна предполага съкращаване на сроковете за извършване на оценката им;
Подобрен процес на изпълнение на проектите по програмата, което предполага по-добро и ефикасно усвояване на средствата по програмата.

3. Осигуряване на информираност и публичност относно ПМДРА 2021-2027 г.

Предвидени за изпълнение са следните индикативни групи дейности:

- Изготвяне и поддръжка на рубрики, реклами и други;
- Изготвяне на публикации, бюлетини, брошури, постери, наръчници и други информационни и рекламни материали;
- Организиране, провеждане и/или участие в мероприятия, в т.ч. конференции, семинари, информационни кампании, кръгли маси, фокус групи, социологически проучвания и др]
- Повишаване на разпознаваемостта на ПМДРА 2021-2027 г.;
- Информационни кампании, свързани с предоставяне на подкрепа чрез финансови инструменти.

Очаквани резултати:

Поевишена разпознаваемост на програмата, нейните цели, приоритетите, които подкрепя и резултатите от нейното изпълнение. Осведомяване на операторите в сектор „Рибарство“ за възможностите за финансиране, добри практики, постигнати резултати и т. н.

2.2.1. Приоритет: 5.1. Техническа помощ съгласно член 36, параграф 4 от РОР

2.2.1.1 Интервенции на фондовете

Основните целеви групи — член 22, параграф 3, буква г), точка iii) от РОР

1. Органите, ангажирани с управлението, изпълнението, координацията, наблюдението, оценката и контрола на ПМДРА;

2. Други целеви групи, които ще имат ползи от дейностите по техническа помощ:

- Икономически оператори – изпълнители на възложени от УО на ПМДРА дейности;
- Потенциални бенефициенти и бенефициенти, крайни получатели по ПМДРА;
- Членовете на Комитета за наблюдение;
- Други заинтересовани страни.

2.2.1. Приоритет: 5.1. Техническа помощ съгласно член 36, параграф 4 от POP

2.2.1.2. Показатели

Позоваване: член 22, параграф 3, буква д), точка ii) от POP

Таблица 2: Показатели за крайния продукт

Идентификатор	Показател	Мерна единица	Междинна цел (2024 г.)	Целева стойност (2029 г.)
CO01	Брой на операциите	брой	8,00	18,00

2.2.1. Приоритет: 5.1. Техническа помощ съгласно член 36, параграф 4 от POP

2.2.1.3. Ориентировъчно разпределение на програмираните средства (ЕС) по вида на интервенцията

Позоваване: член 22, параграф 3, буква д), точка iv) от POP

Таблица 9: Ориентировъчно разпределение на програмираните средства (ЕС) по вид на интервенцията за ЕФМДРА

Код	Сума (в евро)
Техническа помощ	5 096 681,00

3. План за финансиране

Позоваване: член 22, параграф 3, буква ж), подточка i), ii) и iii), член 112, параграф 1, 2 и 3 и член 14 и 26 от РОР

3.1 Прехвърляния и принос

Изменение на програмата, свързано със	☐ принос към InvestEU
	☐ прехвърляне към инструменти с пряко или непряко управление
	☐ Прехвърляне между ЕФРР, ЕСФ+, Кохезионния фонд или друг фонд или фондове

3.1 Прехвърляния и принос

Таблица 15А: Приноси към InvestEU (разбивка по години)

Към компонент на InvestEU	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	Общо
---------------------------	------	------	------	------	------	------	------	------

3.1 Прехвърляния и принос

Таблица 15Б: Приноси към InvestEU (обобщение)

Устойчива инфраструктура а)	Иновации и цифровизация б)	МСП в)	Социални инвестиции и умения г)	Общо (д = а + б + в + г)
-----------------------------	----------------------------	--------	---------------------------------	--------------------------

3.1 Прехвърляния и принос

Обосновка

--

3.1 Прехвърляния и принос

Позоваване: членове 14, 26 и 27 от РОР

Таблица 16А: Прехвърляния към инструменти при пряко или косвено управление (разбивка по години)

Инструмент	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	Общо
------------	------	------	------	------	------	------	------	------

Изменение на програмата, свързано със

Позоваване: членове 14, 26 и 27 от РОР

Таблица 16Б: Прехвърляния към инструменти с пряко или непряко управление (обобщение)

Общо

3.1 Прехвърляния и принос

Обосновка

--

3.1 Прехвърляния и принос

Позоваване: членове 14, 26 и 27 от РОР

Таблица 17А: Прехвърляния между ЕФРР, ЕСФ+ и Кохезионния фонд или към друг фонд или фондове (разбивка по години)

Прехвърляне към фонд	Категория регион	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	Общо
----------------------	------------------	------	------	------	------	------	------	------	------

3.1 Прехвърляния и принос

Позоваване: членове 14, 26 и 27 от РОР

Таблица 17Б: Прехвърляния между ЕФРР, ЕСФ+ и Кохезионния фонд или към друг фонд или фондове (обобщение)

ЕФРР — по-силно развити региони	ЕФРР — региони в преход	ЕФРР — по-слабо развити региони	ЕСФ — по-силно развити региони	ЕСФ — региони в преход	ЕСФ — по-слабо развити региони	КФ	ФУМИ	ФВС	ИУТВ	Общо
---------------------------------	-------------------------	---------------------------------	--------------------------------	------------------------	--------------------------------	----	------	-----	------	------

3.1 Прехвърляния и принос

Прехвърляния между ЕФРР, ЕСФ+ и Кохезионния фонд или към друг фонд или фондове — обосновка

--

--

3.4 Обратни прехвърляния

Таблица 20А: Обратни прехвърляния (разбивка по години)

От програмата InvestEU или друг инструмент на ЕС	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	Общо
--	------	------	------	------	------	------	------	------

3.4 Обратни прехвърляния

Таблица 20Б: Обратни прехвърляния (обобщение)

От програмата InvestEU или друг инструмент на ЕС	Общо
--	------

3.5 Финансови бюджетни кредити по години

Позоваване: член 22, параграф 3, буква ж), точка i) от РОР и членове 3, 4 и 7 от Регламента за ФСП

Таблица 10: Финансови бюджетни кредити по години

2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	Общо
0,00	16 475 793,00	15 927 688,00	15 361 685,00	13 917 577,00	11 540 245,00	11 721 710,00	84 944 698,00

3.6 Общо бюджетни кредити по фондове и национално съфинансиране

Позоваване: член 22, параграф 3, буква ж), точка iii) от РОР

Програми на ЕФМДРА, използващи техническа помощ съгласно член 36, параграф 4 от РОР в съответствие с направения избор в споразумението за партньорство.

Таблица 11А: Общо разпределени финансови средства по фондове и национален принос

Приоритет	Специфична цел	Основа за изчисляване на подкрепата от Съюза	Финансово участие на Съюза	Национално публично участие	Общо	Процент на съфинансиране
1. Насърчаване на устойчивото рибарство, възстановяването и опазването на водните биологични ресурси	1.1.1. Укрепване на икономически, социално и екологично устойчиви риболовни дейности. Всички операции, с изключение на подкрепяните по членове 17 и 19	Публичен	7 766 500,00	3 328 500,00	11 095 000,00	70,0000000000%
1. Насърчаване на устойчивото рибарство, възстановяването и опазването на водните биологични ресурси	1.1.2. Укрепване на икономически, социално и екологично устойчиви риболовни дейности. Операции, подкрепяни по членове 17 и 19	Публичен	0,00	0,00	0,00	
1. Насърчаване на устойчивото рибарство, възстановяването и опазването на водните биологични ресурси	1.3. Насърчаване на адаптирането на риболовния капацитет към възможностите за риболов в случай на окончателно преустановяване на риболовните дейности и допринасяне за постигането на справедлив жизнен стандарт в случай на временно преустановяване на риболовните дейности	Публичен	4 116 500,00	1 764 215,00	5 880 715,00	69,9999914976%

1. Насърчаване на устойчивото рибарство, възстановяването и опазването на водните биологични ресурси	1.4. Насърчаване на ефективен контрол и правоприлагане в областта на рибарството, включително борба с ННН риболова, както и на надеждни данни за вземането на решения, основани на знанието	Публичен	12 741 705,00	5 460 731,00	18 202 436,00	69,9999989012%
1. Насърчаване на устойчивото рибарство, възстановяването и опазването на водните биологични ресурси	1.6. Допринасяне за защитата и възстановяването на водното биологично разнообразие и на водните екосистеми	Публичен	2 549 600,00	1 092 686,00	3 642 286,00	69,9999945089%
2. Насърчаване на устойчиви дейности в областта на аквакултурите, преработката и предлагането на пазара на продукти от риболов и аквакултури, като по този начин допринася за продоволствената сигурност в Съюза	2.1. Насърчаване на устойчивите дейности, свързани с аквакултурите, по-специално чрез укрепване на конкурентоспособността на производството на аквакултури, като същевременно се гарантира, че дейностите са екологично устойчиви в дългосрочен план	Публичен	24 357 372,00	10 438 874,00	34 796 246,00	69,9999994252%
2. Насърчаване на устойчиви дейности в областта на аквакултурите, преработката и предлагането на пазара на продукти от риболов и аквакултури, като по този начин допринася за продоволствената сигурност в Съюза	2.2. Насърчаване на предлагането на пазара, качеството и добавената стойност на продуктите от риболов и аквакултури, както и преработването на тези продукти	Публичен	10 270 000,00	4 401 429,00	14 671 429,00	69,9999979552%
3. Осигуряване на устойчива синя икономика в крайбрежните, островните и вътрешните райони и насърчаване на развитието на риболовни и аквакултурни общности	3.1. Осигуряване на условия за устойчива синя икономика в крайбрежните, островните и вътрешните райони и насърчаване на устойчивото развитие на общностите, занимаващи се с рибарство и аквакултури	Публичен	16 988 940,00	7 280 975,00	24 269 915,00	69,9999979398%
4. Подкрепяне на международното управление на океаните и осигуряване на безопасни, сигурни, чисти и устойчиво управлявани морета и океани	4.1. Укрепване на устойчивото стопанисване на моретата и океаните чрез насърчаване на знанията за морската среда, морското наблюдение или сътрудничеството в областта на бреговата охрана	Публичен	1 057 400,00	453 172,00	1 510 572,00	69,9999735200%
5.1. Техническа помощ съгласно член 36, параграф 4 от POP	5.1. Техническа помощ съгласно член 36, параграф 4 от POP	Публичен	5 096 681,00	2 184 292,00	7 280 973,00	69,9999986266%

4. Отключващи условия

Позоваване: член 22, параграф 3, буква и) от РОР

Таблица 12: Благоприятстващи условия

Отключващо условие	Изпълнение на отключващите условия	Критерии	Изпълнение на критериите	Позоваване на съответната документация	Обосновка
1. Ефективни механизми за мониторинг на пазара на обществените поръчки	Да	Налице са механизми за мониторинг, които обхващат всички обществени поръчки и възлагането им по линия на фондовете в съответствие със законодателството на Съюза в тази област. Това изискване включва: 1. Мерки за осигуряване на набор от ефективни и надеждни данни за процедурите за възлагане на обществени поръчки над праговете на Съюза в съответствие със задълженията за докладване съгласно членове 83 и 84 от Директива 2014/24/ЕС и членове 99 и 100 от Директива 2014/25/ЕС.	Да	Закон за изменение и допълнение на Закона за обществените поръчки – обн., ДВ бр. 102/2019 г., в сила от 01.01.2020 г. https://www.eufunds.bg/sites/default/files/uploads/eip/docs/2021-09.pdf (Информацията продължава по-долу предвид нейния обем и относимостта ѝ към всеки от критериите по т.1-4).	Детайлизирана е нормативната уредба относно мониторинга на обществените поръчки, чрез: ☐ приети в края на 2019 г. промени в чл. 229 от в ЗОП, част от които засягат правомощията на изпълнителния директор на АОП във връзка с осъществяването на мониторинг на обществените поръчки (изменени са т. 14 и т. 24 в ал. 1, а ал. 4 и ал. 9 са допълнени); ☐ изменение на чл. 114 от ППЗОП и създаване на приложение № 3 към същия член (в приложението е посочена информацията, която различните органи с функции, засягащи обществените поръчки, следва ежегодно да предоставят на АОП за целите на мониторинга). (Информацията продължава по-долу предвид нейния обем и относимостта ѝ към всеки от критериите по т.1-4).
		2. Мерки за гарантиране, че данните обхващат най-малко следните елементи: а) качество и интензивност на конкуренцията: имена на спечелилия търга, брой на първоначалните кандидати и стойност на договора;	Да	(продължение) Постановление № 49 от 23 март 2020 г. за изменение и допълнение на	(продължение) Изградена е и функционира централизирана електронна система - ЦАИС ЕОП. Съгласно чл. 39а от ЗОП, тя се използва

Отключващо условие	Изпълнение на отключващите условия	Критерии	Изпълнение на критериите	Позоваване на съответната документация	Обосновка
		б) информация за крайната цена след приключването и за участието на МСП като преки оференти, когато националните системи предоставят такава информация.		Правилника за прилагане на Закона за обществените поръчки, приет с Постановление № 73 на Министерския съвет от 2016 г. (ДВ, бр. 28 от 2016 г.) – обн., ДВ. бр. 29/2020 г., в сила от 01.04.2020 г. https://www.eufunds.bg/sites/default/files/uploads/eip/docs/2021-HEC1.pdf	при възлагането на обществени поръчки, включително чрез динамична система за покупки, рамково споразумение и квалификационна система, както и при провеждане на конкурси за проект. Считано от 1 януари 2020 г., използването на ЦАИС ЕОП е задължително за определени групи възложители, а от 14 юни 2020 г. – и за останалите възложители. Системата е съставена от 32 модула, част от които възложителите са длъжни да използват (Електронна регистрация, Електронно обявяване, Електронен подател, Електронна документация, ЕЕДОП, Обмен на информация в хода на процедурата, Електронна оферта, Отваряне на оферти и заявления за участие, Динамична система за покупки, Квалификационна система, Провеждане на вътрешен конкурентен избор по Рамково споразумение, Електронен каталог, Електронно фактуриране и др.). Проведени са обучения за работа с ЦАИС ЕОП, предназначени за различни целеви групи. Осигурено е и предоставяне на практическа помощ на ползвателите на системата, включително чрез създадения през 2019 г. Център за обслужване на потребители.
		3. Мерки за гарантиране на мониторинга и анализа на данните от компетентните национални органи в съответствие с член 83, параграф 2 от	Да	(продължение)	(продължение) Системата е съставена от 32 модула, част от които възложителите са длъжни

Отключващо условие	Изпълнение на отключващите условия	Критерии	Изпълнение на критериите	Позоваване на съответната документация	Обосновка
		Директива 2014/24/ЕС и член 99, параграф 2 от Директива 2014/25/ЕС.		<p>Линкове за достъп до:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Централизираната автоматизирана информационна система „Електронни обществени поръчки“ (ЦАИС ЕОП): https://www.eop.bg • ЦАИС ЕОП – Регистър: https://app.eop.bg/today • ЦАИС ЕОП – Бюлетин: https://app.eop.bg/today/reporting/bulletin • ЦАИС ЕОП – Статистики: https://app.eop.bg/today/reporting/statistics 	<p>да използват (Електронна регистрация, Електронно обявяване, Електронен подател, Електронна документация, ЕЕДОП, Обмен на информация в хода на процедурата, Електронна оферта, Отваряне на оферти и заявления за участие, Динамична система за покупки, Квалификационна система, Провеждане на вътрешен конкурентен избор по Рамково споразумение, Електронен каталог, Електронно фактуриране и др.).</p> <p>Проведени са обучения за работа с ЦАИС ЕОП, предназначени за различни целеви групи. Осигурено е и предоставяне на практическа помощ на ползвателите на системата, включително чрез създадения през 2019 г. Център за обслужване на потребители.</p>
		4. Мерки, с които да се оповестяват публично резултатите от анализа в съответствие с член 83, параграф 3 от Директива 2014/24/ЕС и член 99, параграф 3 от Директива 2014/25/ЕС.	Да	<p>(продължение)</p> <ul style="list-style-type: none"> • Регистър на обществените поръчки, открити преди задължителното използване на ЦАИС ЕОП: https://www.aop.bg 	<p>Вж. посочената информация срещу критериите по т. 1-4.</p> <p>В допълнение, чл. 229, ал. 1, т. 14 и 24 и ал. 9 от ЗОП и чл. 114, ал. 5 от ППЗОП.</p>
		5. Мерки, с които да се гарантира, че цялата информация, сочеща към предполагаеми случаи на тръжна манипулация, се съобщава на компетентните национални органи в съответствие с член 83, параграф 2 от Директива 2014/24/ЕС и член 99, параграф 2 от Директива 2014/25/ЕС.	Да	<p>Закон за обществените поръчки /ЗОП/ - чл. 106, ал. 2 и 7,</p> <p>Правилник за прилагане на Закона за обществените поръчки /ППЗОП/ - Приложение № 3 към чл. 114, ал. 2 (ново - ДВ, бр. 29 от 2020 г., в сила от 01.04.2020 г.), част Б, т. 17</p>	<p>Вж. чл. 106, ал. 2 и 7 от ЗОП и Приложение № 3 към чл. 114, ал. 2 от ППЗОП (ново - ДВ, бр. 29 от 2020 г., в сила от 01.04.2020 г.) /част Б, т. 17/;</p> <p>чл. 15 и други свързани разпоредби от ЗЗК.</p>

Отключващо условие	Изпълнение на отключващите условия	Критерии	Изпълнение на критериите	Позоваване на съответната документация	Обосновка
				Закон за защита на конкуренцията /ЗЗК/: https://www.cpc.bg/General/Legislation.aspx	
2. Инструменти и капацитет за ефективно прилагане на правилата за държавна помощ	Да	Управляващите органи разполагат с инструменти и капацитет за проверка на съответствието с правилата за държавна помощ: 1. За предприятия в затруднено положение и предприятия, от които се изисква възстановяване на средства.	Да	Съгласно чл. 7, ал. 2, т. 14 от Закона за държавните помощи, министърът на финансите дава методически указания по прилагането на закона, нормативните актове по неговото прилагане и на правилата в областта на държавните помощи. https://lex.bg/bg/laws/ldoc/2137177456	За програмен период 2021-2027 звеното по държавните помощи е разработило Методическо Указание към УО на ОП за осигуряване на съответствие с приложимите правила по държавните помощи, което е налично на следната страница на МФ: https://stateaid.minfin.bg/bg/page/573 Раздел VI на Приложение 4 от Указанието съдържа методология за определяне на предприятия в затруднено положение. В нея се посочват елементите от отчетите, които участват в коефициентите за определяне на затруднено положение, както и практически указания за тяхното тълкуване от УО на ОП. Раздел V на Приложение 4 от Указанието съдържа методология за проверка на предприятия, от които се изисква възстановяване на средства. Посочени са два източника за проверка: Официалния регистър на ЕК, намиращ се на адрес: http://ec.europa.eu/competition/elojade/iseff/index.cfm?clear=1&policy_area_id=3 и регистъра на МФ на адрес: https://stateaid.minfin.bg/bg/page/483 . Базовите разпоредби относно реда за възстановяване на неправомерна и

Отключващо условие	Изпълнение на отключващите условия	Критерии	Изпълнение на критериите	Позоваване на съответната документация	Обосновка
					несъвместима помощ са уредени в Закона за държавните помощи и в правилника за неговото прилагане.
		2. Чрез достъп до експертни становища и насоки по въпроси, свързани с държавната помощ, предоставяни от експерти в областта на държавната помощ на местни или национални органи.	Да	<p>В чл. 26 от Закона за управление на средствата от Европейските фондове при споделено управление е определено задължение за Министъра на финансите да съгласува режима по държавните помощи за всяка процедура/мярка разработена от УО на ОП.</p> <p>https://www.eufunds.bg/bg/node/10446</p> <p>В изпълнение на своите задължения министърът на финансите е издал НАРЕДБА № 4 от 2016 г. за определяне на реда за съгласуване на проектите на документи по чл. 26, ал. 1 от Закона за управление на средствата от Европейските фондове при споделено управление:</p> <p>https://stateaid.minfin.bg/bg/page/525</p>	<p>Министерството на финансите дава писмени становища и инструкции на УО, както и провежда експертни индивидуални срещи с УО за предоставяне на специфична експертиза в случай на конкретна нужда (пунктуална подкрепа). Звеното по държавните помощи в МФ непрекъснато предоставя ad hoc помощ на всички УО чрез консултации по електронна поща, по телефона, чрез провеждане на срещи, както в електронни платформи и др.</p> <p>Звеното предоставя обучения чрез Школата по публични финанси. През програмния период 2014-2020 г. звеното по държавните помощи изпълняваше и проект, който включваше тематични обучения за УО на ОП.</p> <p>През програмен период 2021-2027 г. Звеното по държавните помощи ще продължи да предоставя подобни обучения на УО в областта на държавните помощи, като допълнително ще бъде разработена дигитална платформа по държавните помощи.</p>
3. Ефективното прилагане и изпълнение на Хартата на основните права	Да	Налице са ефективни механизми за гарантиране на спазването на Хартата на основните права на Европейския съюз (наричана по-нататък „Хартата“), които включват:	Да	Насоки за прилагане на Хартата на основните права на ЕС от органите по управление, контрол и одит на програмите, съфинансирани със средства от ЕФРР, ЕСФ+, КФ, ФСП,	Утвърдени са национални Насоки за прилагане на Хартата. Целта им е подпомагане на органите по управление, контрол и одит по програмите, съфинансирани от ЕФРР,

Отключващо условие	Изпълнение на отключващите условия	Критерии	Изпълнение на критериите	Позоваване на съответната документация	Обосновка
		1. Мерки за осигуряване на съответствието на подкрепяните от фондовете програми и тяхното прилагане с приложимите разпоредби на Хартата.		ЕФМДРА, ФУМ, ФВС и ИФПУГВП за програмен период 2021-2027 г., утвърдени със Заповед на заместник министър-председателя по еврофондовете и министър на финансите № В-105/19.07.2022 г.: https://www.eufunds.bg/bg/node/8223	ЕСФ+, КФ, ФСП, ЕФМДРА, ФУМ, ФВС и ИФПУГВП в практическото прилагане и гарантиране на Хартата. Националните органи следва да разработят и инкорпорират в правилата си за работа процедури за проверка на правата от Хартата и да докладват на КН случаите на несъответствие и жалби в контекста на изпълнението на фондовете. Насоките включват: Приложение № 1, в което са изведени трите етапа на изпълнение на фондовете, отговорните национални органи, както и приложимият набор права от Хартата, които следва да бъдат гарантирани; Приложение № 2, чрез което се прави проверка за потенциално нарушение на основните права по Хартата при извършването на действията и/или подготовката на документите и Приложение № 3, в което са посочени компетентните органи на национално ниво по основните права на ЕС. Изискванията на Насоките и приложенията към тях ще бъдат инкорпорирани в описанието на системите за управление и контрол на програмите.
		2. Мерки за докладване на мониторинговия комитет за случаите на неспазване на Хартата при подкрепяните от фондовете операции и жалби във връзка с Хартата, подавани в съответствие с механизмите, установени съгласно член 69, параграф 7.	Да	Насоки за прилагане на Хартата на основните права на ЕС от органите по управление, контрол и одит на програмите, съфинансирани със средства от ЕФРР, ЕСФ+, КФ, ФСП, ЕФМДРА, ФУМ, ФВС и ИФПУГВП за програмен период 2021-2027 г., утвърдени със Заповед на заместник	Докладването на жалбите по Хартата и на случаите на несъответствие на подкрепяните от фондовете операции с Хартата пред КН ще бъде регламентирано в ПМС за създаване на комитети за наблюдение на Споразумението за партньорство на Република България и на програмите,

Отключващо условие	Изпълнение на отключващите условия	Критерии	Изпълнение на критериите	Позоваване на съответната документация	Обосновка
				<p>министър-председателя по еврофондовете и министър на финансите № В-105/19.07.2022 г.: https://www.eufunds.bg/bg/node/8223</p> <p>Проект на ПМС за създаване на комитети за наблюдение на Споразумението за партньорство на Република България и на програмите, съфинансирани от ЕФСУ, за програмен период 2021 – 2027 г.</p>	<p>съфинансирани от Европейските фондове при споделено управление (ЕФСУ), за програмен период 2021 – 2027 г. Към 20.07.2022 г. проектът на постановление е на финален етап, като предстои инициране на процедурите по обществено обсъждане и междуетовно съгласуване.</p> <p>Установените случаи на неспазване на Хартата в контекста на фондовете на ЕС ще се докладват от съответния УО, който следва да поддържа актуална систематизирана информация за тези случаи.</p> <p>Получените жалби от граждани или други външни източници/заинтересовани страни във връзка с нарушени права по Хартата в хода на изпълнение на програмите ще се разглеждат от съответния компетентен орган на национално ниво и ще се докладват пред КН от УО въз основа на информация, предоставена от разгледалите жалбите компетентни органи, съгласно Приложение № 3. Компетентните органи ще поддържат информация за получените жалби и резултатите от разглеждане</p>
4. Въвеждане и прилагане на Конвенцията на ООН за правата на хората с увреждания (КПХУ) в съответствие с Решение 2010/48/ЕО на	Да	Налице е национална рамка за гарантиране на прилагането на Конвенцията за правата на хората с увреждания на ООН, която включва: 1. Общи цели с измерими подцели, събиране на данни и механизми за мониторинг.	Да	<p>Законът за хората с увреждания (ЗХУ) и Правилника за неговото прилагане са достъпни на: https://www.mlsp.government.bg/normativni-aktove-</p> <p>Информация за НСХУ и всички документи по неговото функциониране, както и ЗХУ и Правилника към него са достъпни на:</p>	Националната рамка, гарантираща изпълнението на Конвенцията, включва ЗХУ и Правилник за прилагане на ЗХУ, Правила за дейността и организацията на работа на Националния съвет за хората с увреждания. Съветът е консултативен орган към МС с представители на правителството, национално представителни организации на и за хора с увреждания,

Отключващо условие	Изпълнение на отключващите условия	Критерии	Изпълнение на критериите	Позоваване на съответната документация	Обосновка
Съвета.				https://saveti.government.bg/web/cc_11/1 Информация за Съвета за наблюдение е достъпна на: https://www.ombudsman.bg/pictures/Проток%201.pdf https://mlsp.government.bg/uploads/38/khu/rms-6-11-2019-ap-2019-2020.pdf https://mlsp.government.bg/strategicheski-dokumenti	национално представителни организации на работниците и служителите и представители на национално равнище организации на работодателите и Националното сдружение на общините в Република България. Създадена е информационна система за хората с увреждания, съдържаща данни за здраве, квалификация, образование, възможности за социално включване, професионална реализация, социално-икономически статус, демографски и др. Данните се използват за наблюдение и анализ на социално-икономическия статус на хората с увреждания, за планиране на дейности за разработване на секторни политики. Налична услуга Profile, позволява индивидуален достъп до информация за допустими услуги според конкретното увреждане на човека. Приета Националната стратегия за хората с увреждания 2021-2030 и план за действие за стратегията.
		2. Мерки, с които да се гарантира, че политиката, законодателството и стандартите относно достъпността са надлежно отразени в подготовката и изпълнението на програмите.	Да	Насоки за прилагане на Конвенцията на ООН за правата на хората с увреждания от органите по управление, контрол и одит на програмите, съфинансирани със средства от ЕФРР, ЕСФ+, КФ, ФСП, ЕФМДРА, ФУМ, ФВС и ИФПУГВП за програмен период 2021-2027 г., утвърдени със Заповед на заместник министър-председателя по еврофондовете и министър на финансите № В-105/19.07.2022 г.: https://www.eufunds.bg/bg/node/8224	Утвърдени са национални Насоки за гарантиране на зачитането на Конвенцията при изпълнение на програмите. В приложение към насоките са разработени контролни листа за правата от КПХУ, приложими към отделните етапи и документи в рамките на процеса на програмиране, управление, наблюдение и контрол на средствата от фондовете, както и за проверка на потенциални нарушения на КПХУ, които да бъдат прилагани от органите в системата за управление и контрол. Изискванията на Насоките и приложенията към тях ще бъдат

Отключващо условие	Изпълнение на отключващите условия	Критерии	Изпълнение на критериите	Позоваване на съответната документация	Обосновка
					инкорпорирани в описанието на системите за управление и контрол на програмите.
		3. Мерки за докладване на мониторинговия комитет за случаите на несъответствие на подкрепяните от фондовете операции с КПУХ на ООН и жалби относно КПУХ на ООН, подадени в съответствие с механизмите съгласно член 69, параграф 7.	Да	Насоки за прилагане на Конвенцията на ООН за правата на хората с увреждания от органите по управление, контрол и одит на програмите, съфинансирани със средства от ЕФРР, ЕСФ+, КФ, ФСП, ЕФМДРА, ФУМ, ФВС и ИФПУГВП за програмен период 2021-2027 г., утвърдени със Заповед на заместник министър-председателя по еврофондовете и министър на финансите № В-105/19.07.2022 г.: https://www.eufunds.bg/bg/node/8224 Проект на ПМС за създаване на комитети за наблюдение на Споразумението за партньорство на Република България и на програмите, съфинансирани от ЕФСУ, за програмен период 2021 – 2027 г	Докладването на жалбите по КПУХ и на случаите на несъответствие на подкрепяните от фондовете операции с КПУХ пред КН ще бъде регламентирано в ПМС за създаване на комитети за наблюдение на Споразумението за партньорство на Република България и на програмите, съфинансирани от ЕФСУ, за програмен период 2021 – 2027 г. Към 20.07.2022 г. проектът на постановление е на финален етап, като предстои инициране на процедурите по обществено обсъждане и междуетовствено съгласуване. Установените случаи на неспазване на КПУХ в контекста на фондовете на ЕС ще се докладват от съответния УО, който следва да поддържа актуална систематизирана информация за тези случаи. Получените жалби от граждани или други външни източници/заинтересовани страни във връзка с нарушени права по КПУХ в хода на изпълнение на програмите ще се разглеждат от съответния компетентен орган на национално ниво и ще се докладват пред КН от УО въз основа на информация, предоставена от разгледалите жалбите компетентни органи, съгласно Приложение № 3. Компетентните органи ще поддържат информация за получените жалби и резултатите от разглеждането им

Отключващо условие	Изпълнение на отключващите условия	Критерии	Изпълнение на критериите	Позоваване на съответната документация	Обосновка
					съобразно вътрешните си правила и процедури.

5. Органи, които отговарят за програмата

Позоваване: член 22, параграф 3, буква к) и членове 71 и 84 от РОР

Таблица 13: Органи, които отговарят за програмата

Органи, които отговарят за програмата	Име на институцията	Лице за контакт	Длъжност	Електронна поща
Управляващ орган	Министерство на земеделието, Дирекция "Морско дело и рибарство"	Стефан Бурджев	Заместник-министър	pmdra_2021-2027@mzh.government.bg
Одитен орган	Изпълнителна агенция „Сертификационен одит на средствата от Европейските земеделски фондове“	Лъчезар Спасов	Изпълнителен директор	ia@caaf.bg
Организация, която получава плащания от Комисията	Държавен фонд „Земеделие“ – Разплащателна агенция	д-р Климент Петров	Заместник изпълнителен директор	dfz@dfz.bg
Функция за счетоводно отчитане, ако тази функция е поверена на орган, различен от управляващия орган	Държавен фонд „Земеделие“	Розалия Каменска	Началник на звено „Сертификация на разходите по Оперативната програма за развитие на сектор „Рибарство“	dfz@dfz.bg

5. Органи, които отговарят за програмата

Разпределение на възстановените суми за техническа помощ съгласно член 36, параграф 5 от РОР, ако се установи, че повече органи получават плащания от Комисията

Позоваване: член 22, параграф 3 от РОР

Таблица 13А: Частта от процентите, определена в член 36, параграф 5, буква б) от РОР, която ще бъде възстановена на органите, получаващи плащания от Комисията, в случай на техническа помощ съгласно член 36, параграф 5 от РОР (в процентни пунктове)

6. Партньорство

Позоваване: член 22, параграф 3, буква з) от РОР

УО на ПМДРА осигурява прилагането на принципа на партньорство като ключов елемент на доброто управление на програмата. Организацията и осъществяването на партньорството се извършва в съответствие с Европейския кодекс за поведение за партньорство, в съответствие с Делегиран регламент (ЕС) № 240/2014.

В съответствие с чл. 8 от Регламент (ЕС) №(ЕС) 2021/1060 на Европейския парламент и на Съвета от 24 юни 2021 година за установяване на общоприложимите разпоредби за Европейския фонд за регионално развитие, Европейския социален фонд плюс, Кохезионния фонд, Фонда за справедлив преход и Европейския фонд за морско дело, рибарство и аквакултури, както и на финансовите правила за тях и за фонд „Убежище, миграция и интеграция“, фонд „Вътрешна сигурност“ и Инструмента за финансова подкрепа за управлението на границите и визовата политика (Регламент за общи разпоредби) се осигуряват партньори на национално, регионално и местно ниво, включително публични власти, научни институти, браншови представители, включително междубраншови асоциации, асоциации на производителите, социални партньори и др., съобразно техните компетенции в обхвата на програмата във всички етапи на развитие и прилагане.

Всички заинтересовани страни бяха включени в подготовката на програмата въз основа на Постановление № 142 на Министерския съвет от 2019 г. за разработване на стратегическите и програмните документи на Република България за управление на средствата от фондовете на Европейския съюз за програмния период 2021 – 2027 г. (обн., ДВ, бр. 46 от 2019 г., изм., бр. 67 от 2019 г.) със заповед № МДР-ПП-09-76 от 22.05.2020 г. на министъра на земеделието, където беше определен състава на тематичната работна група (ТРГ) за разработването на ПМДРА 2021-2027.

В изпълнение на постановлението, Министерство на земеделието изпрати покана до ведомствата и организациите съгласно чл. 7, ал. 4 от Постановлението за определяне на представители за участие в Тематичната работна група (ТРГ) за разработване на ПМДРА 2021-2027 г. Покана за участие в ТРГ на представители на юридически лица с нестопанска цел за общественополезна дейност беше публикувана на Единния информационен портал за обща информация за изпълнението и управлението на ЕСИФ www.eufunds.bg и на електронната страница на министерството. На база получените предложения бяха номинирани представителите на организациите и структурите и представителите на юридическите лица с нестопанска цел работещи в обществена полза, които да влязат в състава на ТРГ за разработване на ПМДРА 2021-2027 г.

В ТРГ участват следните представители:

1. Централно координационно звено, сертифициращият и одитният орган на ПМДРА 2021-2027 г., ДФЗ-РА и определените от Министерския съвет водещи ведомства за разработването на програмите, финансирани от фондове за програмния период 2021 – 2027 г.;
2. Ведомствата, отговорни за националните политики;
3. Дирекции от Министерство на земеделието, Изпълнителна агенция по рибарство и аквакултури (ИАРА), Българска Агенция по Безопасност на Храните и „Рибни ресурси“ ЕООД;
4. Дирекция „Икономическа и социална политика“ в администрацията на Министерския съвет;
5. Дирекция „Икономическа и финансова политика“ на Министерството на финансите;

6. Дирекция „Права на човека“ на Министерството на външните работи;
7. Националният статистически институт;
8. Комисията за защита от дискриминация;
9. Агенцията за хората с увреждания;
10. Регионалните съвети за развитие в районите от ниво 2;
11. Представителни организации на работодателите и на работниците и служителите на национално равнище, признати от Министерския съвет по реда на Кодекса на труда;
12. Национално представителните организации на и за хора с увреждания, признати от Министерския съвет по реда на Закона за хората с увреждания;
13. Национално сдружение на общините в Република България;
14. Академична общност (Българска академия на науките, Институт по океанология, Варна, Селскостопанска академия, „Институт по рибни ресурси – Варна“, Селскостопанска академия и „Институт по рибарство и аквакултури – Пловдив“);
15. Юридически лица с нестопанска цел, работещи в обществена полза (вкл. Асоциация на индустриалния капитал в България, Сдружение с нестопанска цел „Заедно за личностно развитие“, Българската асоциация на консултантите по Европейски програми, Сдружение за социална подкрепа и развитие и бизнес реализация на личността „Диона“, Българска асоциация на малките и средните предприятия;
16. Местни инициативни групи;
17. Фонд мениджър на финансови инструменти в Р България;
18. Държавно предприятие „Пристанищна инфраструктура“;
19. Изпълнителна агенция "Морска администрация".

С оглед осигуряване на широко включване и активно участие на партньорите в ТРГ, съгласно вътрешните правила, дневният ред и всички документи и материали за заседанията се изпращат на членовете на ТРГ най-малко 10 дни преди датата на заседанието чрез официална кореспонденция и/или по електронен път.

Партньорите взеха активно участие при анализа и определяне на нуждите, избора на приоритети и свързаните с тях операции и дейности, разпределението на средствата, определянето на бенефициентите и други аспекти на програмата. Всички решения по отношение на програмата са взети след сериозна дискусия или по предложение на членовете на ТРГ, като е търсен консенсус.

На политическо ниво координация в разработването на програмата се осъществява в рамките на Съвета за координация и управление на средствата от ЕС (СКУСЕС). Сътрудничество с ЕК, Генерална дирекция Морско дело и рибарство“ се осъществява на оперативното ниво, като експертите на Министерството на земеделието, храните и горите информират редовно представителите на ЕК относно напредъка при подготовката на програма. Проведени са формални и неформални консултации със службите на ЕК в хода на подготовката на програмата.

Прилагането на принципа на партньорство осигурява механизми за обмяна на опит и знания между различни заинтересовани страни, генерира повече възможности за бърз и гъвкав подход при решаване на проблемите, позволява ефективно управление на действията с участие на широк кръг заинтересовани страни и много нива на интервенции (национални, регионални и местни), като по този начин гарантира и висока степен на съответствие на избраните действия към реалните нужди.

През периода 2021-2027 г., при необходимост УО на ПМДРА ще включва допълнителни партньори във връзка с изпълнението на програмата.

Принципът на партньорство ще се прилага и по отношение на изпълнението, мониторинга и оценката на ПМДРА. Участието на административните, социалните и икономическите партньори, идентифицирани в хода на разработването на програмата, ще бъде осигурено чрез участието им в Комитета за наблюдение на ПМДРА. Последният ще следи напредъка в постигането на целите и стратегията на Програмата, като по този начин се гарантира нейното ефективно и качествено изпълнение.

В допълнение ще се използват всички възможни канали за комуникация при насърчаване и ангажиране на партньорите в процеса на разработване и изпълнение на програмата като напр. срещи (вкл. онлайн), създаване на подгрупи по възникнали казуси, обществени обсъждания, информационни дни, събития, интернет страница и ел. поща на програмата и др.

Комитетът по наблюдение на Програмата ще се сформира до три месеца след одобрение на ПМДРА 2021-2027 г.

7. Комуникация и видимост

Позоваване: член 22, параграф 3, буква й) от ПОР

Дейностите по комуникация, видимост и прозрачност ще бъдат извършени в съответствие с чл. 46-50 от Регл. 2021/1060. В съответствие с чл. 48 от Регл. 2021/1060 на ниво програма е назначено длъжностно лице по комуникация за координиране дейностите. На национално ниво координацията се осъществява от координатор за фондовете на ЕСИФ, който е и член на Евр. мрежа.

Добрата комуникация и видимост на подкрепата от ЕС за България са ключови за изпълнение на заложените приоритети, специфични цели, дейности и операции в ПМДРА. При реализирането на програмата УО гарантира изпълнението на мерки за публичност, с оглед акцентиране върху информираността, комуникацията и видимостта и популяризиране на добри практики.

Усилията ще са насочени към поддържане на високо ниво на обществена информираност относно целите, приоритетите и възможностите за финансиране, които програмата предлага, както и резултатите от изпълнението ѝ като цяло, така и приоритетите ѝ в контекста на политиките, подкрепяни от програмата чрез ЕФМДРА за създаване на положителна обществена нагласа относно инициативите на ЕС.

Чрез използването на различни дейности по комуникация се цели осигуряване на публичност и видимост на изпълнението на политиките и мерките, на проектите, резултатите от тях и добрите практики. Друг акцент ще бъде повишаване на информираността и компетентността на бенефициентите.

Най-популярен и ефективен източник на информация е интернет. В бъдеще да се предвидят мерки по засилване на присъствието на ПМДРА в повече интернет сайтове. Популяризиране на секцията на програмата в eufunds.bg.

Информационните събития са ефективен и успешен инструмент за повишаване, както на общата осведоменост за програмата, така и за нейните процедури и специфики. С оглед новите реалности и условия за провеждане на събития в условията на пандемия от една страна и необходимостта от включване на по-гъвкави форми на организация от друга, ще включва и виртуални обучения, уебинари, хибридни събития и др.

Рекламата в електронни и печатни издания и информационните материали са ефективен инструмент за осигуряване на напомняща реклама и трайно запаметяване на подкрепата, която програмата предоставя.

Цели

- Осигуряване на информираност на целевите групи за визията, приоритетите, възможностите за финансиране и резултатите по ПМДРА като инструмент за изпълнение на целите на ОПОР и повишаване на конкурентоспособността и устойчивостта на сектор рибарство в България;
- Осигуряване на публичност и прозрачност на процеса на управление и изпълнение на ПМДРА, резултатите от нейното изпълнение и идентифицираните добри практики;
- Осигуряване на информираност на потенциалните бенефициенти и бенефициентите на ПМДРА по отношение на изискванията за кандидатстване и изпълнение на проекти, финансирани от програмата, включително и отговорностите им за осигуряване на информация и публичност.

Целеви аудитории:

- Широка общественост;
- Бенефициенти на програмата;
- Потенциални бенефициенти;
- Юридически лица с нестопанска цел;
- Научни организации;
- Медиатори/разпространители на информация.

Комуникационни канали:

- Секцията на програмата на Единния информационен портал и/или самостоятелна интернет страница;
- Електронни, печатни и онлайн медии;
- Социални медии и платформи за споделяне на файлове;
- Директна комуникация (събития, информационни дни, семинари, обучения и други);
- Рекламни и информационни материали.

Интернет страница: Поддръжка на секцията на програмата

Индикатори: бр. посещения; бр. визуализации

Медии: Медийни участия, изработване на информационни и рекламни, аудио/видео материали, банери и др., закупуване на програмно време/рекламни карета и др.

Индикатори: бр. публикации, бр. лица достигнати от дейности по комуникация

Социални медии: Създаване на профили във Фейсбук/Инстаграм и YouTube.

В процеса на изпълнение на дейностите по комуникация могат да бъдат идентифицирани и други/нови социални медии.

Индикатори: бр. последователи; бр. на действията - споделяния, харесвания и др. (engagement rate)

Директна комуникация: Организиране на събития - инф. дни, кампании, семинари, конференции, обучения за бенефициенти и др.

Индикатори: бр. участници; бр. отразявания

Рекламни и инф. материали: Изработване и разпространение на печатни инф. материали и сувенири; изработване на аудио/видео материали, банери.

Индикатори: бр. разпространени печатни, инф. и рекламни материали, бр. излъчени аудио-видео материали, бр. лица достигнати от дейности по комуникация

Планираният бюджет е в размер между 0,3% и 0,5% от бюджета на мярка ТП по ПМДРА.

Мониторинг и оценка

За ефективното планиране и изпълнение на дейностите по комуникация ще се разработват и изпълняват ежегодни Комуникационни планове. Изпълнението на планове ще се докладва пред Комитета за наблюдение. Наблюдението и оценката на ефективността на дейностите по комуникация по ПМДРА ще бъдат оценявани по критерии и индикатори, включващи:

- измерване на постигнати количествени параметри на физическо изпълнение;
- измерване на резултат, чрез социологически проучвания.

По време на изпълнение на програмата се предвижда да бъдат осъществявани и регулярни анализи на удовлетвореността от проведените събития.

8. Използване на разходи, еднократни суми, единни ставки и финансиране, което не е свързано с разходи

Позоваване: членове 94 и 95 от РОР

Таблица 14: Използване на единични разходи, еднократни суми или единни ставки и финансиране, което не е свързано с разходи

Предвидена употреба на членове 94 и 95 от РОР	Да	Не
От приемането си програмата ще използва възстановяване на финансовото участие на Съюза въз основа на единичните разходи, еднократните суми и единните ставки по приоритети съгласно член 94 от РОР (ако отговорът е „да“, попълнете допълнение 1)	☐	☒
От приемането си програмата ще използва възстановяване на финансовото участие от Съюза въз основа на финансиране, което не е свързано съгласно член 95 от РОР (ако отговорът е „да“, попълнете допълнение 2)	☐	☒

Допълнение 1

А. Обобщение на основните елементи

Приоритет	Специфична цел	Прогнозен дял от окончателните разпределени средства в рамките на приоритета, за който ще се прилагат опростени варианти за разходите (ОВР) в %	Обхват(и) вид операция/видове операции		Показател, водещ до възстановяване на разходи		Мерна единица на показателя, водещ до възстановяване на разходи	Вид на ОВР (стандартна таблица за единица продукт, еднократни суми или единни ставки)	Сума (в евро) или процент (в случай на единни ставки) от ОВР
			Код	Описание	Код	Описание			

Допълнение 1

В. Подробности по вид операция

Допълнение 1

С. Изчисляване на стандартната таблица за единичните разходи, еднократни суми или единни ставки

1. Източник на данните, използвани за изчисляване на стандартната таблица на единичните разходи, еднократните суми или единните ставки (кой е генерирал, събрал и записал данните; къде се съхраняват данните; крайни срокове; валидиране и др.)

--

2. Моля, уточнете защо предложените метод и изчисление въз основа на член 94, параграф 2 от Регламента за общоприложимите разпоредби са уместни за вида операция:

--

3. Посочете как са били направени изчисленията, включително и допускането по отношение на качеството или количествата. Когато е приложимо, следва да се използват статистически данни и референтни стойности и при поискване да се представят във формат, позволяващ употребата им от Комисията.

--

4. Моля, обяснете как сте гарантирали, че само допустими разходи са включени в изчислението на стандартната таблица за единичните разходи, еднократната сума или единната ставка.

--

5. Оценка на одитния орган(и) на методиката на изчисление и сумите и механизмите, осигуряващи проверката, качеството, събирането и съхранението на данни.

--

Допълнение 2

А. Обобщение на основните елементи

Приоритет	Специфична цел	Сумата, покрита от финансирането, което не е свързано с разходи	Вид операция		Условия, които трябва да бъдат изпълнени/резултати, които трябва да бъдат постигнати, водещи до възстановяване на разходи от страна на Комисията	Показател		Мерна единица за условията, които трябва да бъдат изпълнени/резултати, които трябва да бъдат постигнати, водещи до възстановяване на разходи от страна на Комисията	Предвиден метод на възстановяване на средства на бенефициера или бенефициерите
			Код	Описание		Код	Описание		

В. Подробности по вид операция

В настоящия програмен период ще се надгради съществуващата система за интегрирано българско морско наблюдение (ИнБулМарС/InBulMarS), базирано на обща среда за обмен на информация (Common Information Sharing Environment - CISE) за наблюдение на морската територия на ЕС. С тази дейност се цели да се осигури среда позволяваща трансграничен и транссекторен обмен на информация, в рамките на Република България и Европейския съюз, базирана на модела за данни на CISE (ОСОИ) чрез надграждане на системите.

Планирани дейности:

- Доставка на интеграционен хардуер към системите: национален AIS сървър; система за управление на корабния трафик, система за наблюдение на актуалната метеорологична обстановка, система за документооборот.
- Разработване, инсталация и тестване на софтуер към посочените системи.

За посочените дейности са определени конкретни бенефициенти - Изпълнителна агенция "Морска администрация" и Държавно предприятие "Пристанищна инфраструктура".

Очаквани резултати:

- Информационно свързване на национално ниво, както и на ниво Европейски съюз на публичните органи в Република България, участващи в морското наблюдение, които представляват седемте потребителски общности, както са дефинирани в CISE;
- Подобряване на междусекторния обмен и постигане на оперативна съвместимост между тях;
- Възможност за надежден обмен на необходимата информация, свързана с морското наблюдение;
- Изграждане и поддръжка на системно неутрална мрежа на национално ниво;
- Предоставяне на нови информационни услуги.

Изпълнението на дейностите ще стартира в началото на 2024 г. със срок на изпълнение между 2 и 4 години. По този начин до края на програмния период ще бъде осигурена ефективно работеща и усъвършенствана система за интегрирано морско наблюдение.

Допълнение 4

План за действие по ЕФМДРА за всеки най-отдалечен регион

ДОКУМЕНТИ

Заглавие на документа	Вид на документа	Дата на документа	Местен референтен номер	Препратка към акт на Комисията	Файлове	Дата на изпращане	Изпратено от
Complementarities and demarcation	Допълнителна информация	02.06.2022		Ares(2022)5344971	Complementarities and demarcation	25.07.2022	Kotov, Stoyan
Thematic working group order	Допълнителна информация	02.06.2022		Ares(2022)5344971	Thematic working group order	25.07.2022	Kotov, Stoyan
Performance framework	Допълнителна информация	02.06.2022		Ares(2022)5344971	Performance framework Performance framework	25.07.2022	Kotov, Stoyan
Performance framework methodology	Допълнителна информация	02.06.2022		Ares(2022)5344971	Performance framework methodology	25.07.2022	Kotov, Stoyan
Abbreviations	Допълнителна информация	21.07.2022		Ares(2022)5344971	Abbreviations	25.07.2022	Kotov, Stoyan
Explanatory note SEA	Допълнителна информация	21.07.2022	0403-133/16.06.2022	Ares(2022)5344971	Explanatory note SEA Request SEA	25.07.2022	Kotov, Stoyan
Annexes - in word and excel	Допълнителна информация	21.07.2022		Ares(2022)5344971	Annexes - in word and excel	25.07.2022	Kotov, Stoyan
Programme snapshot 2021BG14MFPR001 1.0	Моментна снимка на данните преди изпращане	25.07.2022		Ares(2022)5344971	Programme_snapshot_2021BG14MFPR001_1.0_en.pdf Programme_snapshot_2021BG14MFPR001_1.0_bg_en.pdf Programme_snapshot_2021BG14MFPR001_1.0_bg.pdf	25.07.2022	Kotov, Stoyan